

POLIROM
Top 10+

CEZAR
PAUL-BĂDESCU

Tineretele lui
Daniel Abagiu

Cezar Paul-Bădescu

Tinerețile lui Daniel Abagiu

Ediția a II-a

Prefață de Mircea Cărtărescu

POLIROM
2012

© 2004, 2012 by Editura POLIROM

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;

sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-2716-5

ISBN PDF: 978-973-46-2717-2

ISBN print: 978-973-46-2582-6

Coperta: Radu Răileanu

Pe copertă: pionieri la Cetatea de Scaun din Suceava, octombrie 1989

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

CEZAR PAUL-BĂDESCU (n. 7 august 1968) a absolvit Facultatea de Litere a Universității București în 1994. Între 1994 și 1995 a urmat cursurile de masterat ale aceleiași facultăți, la secția „Teoria literaturii și literatură comparată”. Între 1996 și 2007 a fost redactor al revistei *Dilema*, unde ulterior a rămas colaborator extern, continuând să scrie săptămînal în rubrica de analiză a fenomenului televizual, pe care o ține din anul 2000. Din 2007 este șeful Departamentului Cultură al ziarului *Adevărul*. A debutat, cu proză scurtă, în volumul colectiv *Tablou de familie*, Editura Leka-Brîncuș, 1995 (Premiul pentru debut al revistei *Tomis* și nominalizare pentru premiile ASPRO) și a coordonat antologia *Cazul Eminescu*, Editura Paralela 45, 1999. De același autor, la Editura Polirom a mai apărut romanul *Luminița, mon amour*, în 2006. *Tinerețile lui Daniel Abagiu* și *Luminița, mon amour* au fost traduse în bulgară și au apărut la Sofia, într-un volum comun, la Editura Paradox, în 2009. În anul 2000, Președinția României i-a conferit lui Cezar Paul-Bădescu medalia „Mihai Eminescu”, pentru merite culturale.

Deloc prefață

Mircea Cărtărescu

La prima vedere (și ultima, de obicei, pentru mulți critici), *Tinerețile lui Daniel Abagiu* este o carte simplisimă: un autor cam stîngaci își povestește copilăria și adolescența. Nu vrea să-nfrumusețeze nimic, nu vrea să facă literatură. Personajul central, „el însuși“ în măsura în care Nică este Creangă (și, orice-ar zice teoreticienii literari, el este în mare măsură), nu numai că n-are nimic exemplar, dar acumulează o doză de jalnic și de ridicol cum rareori întâlnești în literatură. Cum se spune în comentariile literare, chiar numele lui este semnificativ (*nomen omen*): masturbarea, fie ea fizică sau intelectuală, nu e nicidecum ultima dintre preocupările personajului. Din acest punct de vedere, titlul cărții se-nscrie cu cinste între cele trei din literatura română mai recentă care pun deschis problema filozofică a solipsismului, alături de *La Baaad* și *La bătrînețe, lupii tineri...*

Cartea lui Cezar Paul-Bădescu, apoi, arată ca o supă în care plutesc bucăți solide: carne, găluște, zarzavat. Zeama este un lung discurs despre „formarea personalității“ unui ins fără personalitate, în care defilează episoade-standard ale „biografiei“ celor fără biografie – marea masă a tinerilor crescuți în atmosfera specială a ultimilor ani ai comunismului. Copilul Dănuț merge la școală, se-ndrăgostește de mai multe pioniere, suferă persecuțiile „tovarășei“. La liceu, Abagiu Daniel face muzică, fumează la closet tot soiul de țigări, debutează în viața sexuală cu o intensă ipsațiune, iar în cea intelectuală cu existențialismul francez (convergență deloc întâmplătoare), apoi inevitabilul Emil Cioran intră în viața lui. Atît de

cîntatele de poeți „primul sărut“ și „prima noapte de dragoste“ sînt printre cele mai rușinoase experiențe pentru protagonistul nostru. Ultima, cel puțin, e de o scîrboșenie care te face să te gîndești de două ori cînd mai vrei să te apuci de așa ceva. Eroul ajunge la Facultatea de Litere, își face un cerc de prieteni, adoratori ai lui Nichita Stănescu (firește!), cu care amici poartă lungi discuții literare și metafizice, joacă jocuri sadic-dostoievskiene, bea în neștire și scrie poezii. Îl are, printre profesori, pe un oarecare Cărtărescu, care-l ajută să publice cîteva texte într-o antologie cu mai mulți autori. Cunoaște iubirea, care i se prezintă, ca unui copil freudian sau ca lui Maitreyi, pervers-polimorfă: iubește o fată, un cuplu, un motan (parcă) și nu mai știu ce. Scrie un tratat despre gîndacii de bucătărie. Își prezintă prietena părinților, prilej cu care se bate (!) cu taică-su într-o altă scenă pe care e greu să o recitești fără să intri-n pămînt de rușinea personajului. Toată biografia asta e un fel de jale veselă de la un capăt la altul. E ca în filmele comice din vremea cinema-ului mut: dacă un personaj ia un șut în dos, ți se pare penibil, dar dacă ia zeci de șuturi de la toată lumea, te cuprinde un rîs nebun.

Bucățile care plutesc în derivă, ca un fel de ilustrații, prin acest sordid „Bildungsroman“ sînt micile povestiri „cu Dănuț“ publicate în zisa antologie, unul sau două articolașe din publicații eterogene – una dintre ele, o revistă pentru tinerele mame, dacă-mi aduc bine aminte –, ca și o povestire finală care e, cum se zice, „din alt film“. Și asta-i tot (sau așa pare după prima fușereală; a doua fușereală ne va limpezi, poate, cîteva lucruri).

După acest rezumat conștiincios (cu care nu urmăresc nicidecum să iau locul cuiva în fruntea ierarhiei academice), recomand totuși lectura în continuare a *Tinereților...*, începînd cu ce a mai rămas din prefața mea și continuînd cu cartea propriu-zisă. Pentru că nu întotdeauna lucrurile

sînt cum par. Vezi uneori, la cursele de semifond de pe pistele atletice, două grupuri de sportivi alergînd unul în spatele celuilalt, la 7-8 metri distanță. Un inocent ar vedea în cei dintîi fericiții cîștigători, pe cînd ultimii i-ar părea niște *losers*. Dar cel care-a urmărit cursa de la început știe că ordinea asta e iluzorie: în realitate, cei din față sînt, de fapt, cu o tură în urma celorlalți și vor fi repede ajunși și depășiți de ei. Numeroși scriitori ai acestui moment, pe care deocamdată puțini îi remarcă, se află, față de consacrați, în această situație. Par mai rudimentari, mai puțin artiști, mai dezordonați; în realitate, ei sînt pe o spiră mai sus a evoluției formelor literare (uite că am spus-o, deși mi-am propus să fiu aici cît se poate de puțin pedant).

Înainte să vedem ce-nseamnă această carte, o să profit de faptul că – ducînd doar o tavă – sînt totuși personaj în ea și o să-mi aduc și eu aminte de cîteva episoade din propriul meu „Bildungsroman“, în măsura în care ele luminează aspecte obscure ale hagiografiei danielabagiene. În 1990 am venit asistent la Facultatea de Litere. Prima mea grupă de seminar a fost pentru mine un șoc pe care nu l-am uitat niciodată. Din fericire, de treisprezece ani situația de-atunci nu s-a mai repetat. Pur și simplu, studenții din acea grupă erau la fel de buni, și pe alocuri mai buni, decît mine! Era de neconceput, nu-i puteam stăpîni. Mi-i amintesc doar pe Andreea Deciu, pe Romanița Constantinescu, pe Svetlana Cârstea, pe un băiat din Bîrlad al cărui nume îmi scapă și, *last but not least*, pe viitorul Daniel A., purtînd pe-atunci doar numele curios de Cezar Paul-Bădescu, dar aproape toți ceilalți erau foarte buni. Ce puteau să-mi facă! Aproape că nu mă lăsau să vorbesc, mă contraziceau la tot pasul (mai ales Andreea, care era de-o obrăznicie devenită apoi proverbială). Cum sînt un om timid, combativitatea asta mă inhiba, mă făcea să mă-ncurc, mai ales că n-aveam

mereu timp să mă pregătesc. Cezar domina, ca un Ceahlău cu fruntea-n nouri, sălița meschină și prost luminată. De altfel, i-am făcut pe undeva un portret complet greșit în detalii, dar adevărat pe ansamblu (susțin și acum), pe care-l reiau aici din lenea de a face altul: „Junele masiv, cu o barbă aurie, o pipă afumată din care mușca din când în când cu gravitate și ochelari chihlimbarii, purta un costum demodat, cu vestă și lanț de ceas, toate aceste accesorii dându-i un aer puțin pedant și crispat. De aceea păreau nepotrivți pe fața lui ochii rotunzi și naivi, cu sprâncene întrebătoare, de fapt ochii lui Dănuț, personajul ingenuu al prozelor lui“. Nu era el chiar așa, dar eu n-am simț de observație. Scriind odată despre Crohmălniceanu, am vrut să-i fac o plăcere amintindu-i în articol și câinele, pe multiubitul lui Ronț. „Dragă“, mi-a spus profesorul, zîmbind, când ne-am întâlnit apoi prima oară, „ai scris minunat despre Ronț, doar că i-ai greșit rasa, culoarea și sexul!“... Ceea ce scriam în continuare despre Cezar era mai important: „... este, asemenea lui Flaubert, fascinat de nesfârșitele teritorii ale subculturii, ale kitsch-ului, în cele din urmă ale prostiei omenești sub toate formele ei. Lucrarea lui de licență a avut ca subiect «oracolele» elevilor, carcinoame culturale monstruoase, uneori însă de o expresivitate involuntară stupefiantă“. Vorbind despre Flaubert (cu care-am început, în această prefață, *name-dropping*-ul), mă refeream, firește, la dicționarul lui de idei primite de-a gata și la *Bouvard și Pécuchet*. Dar anticipez puțin. Deocamdată, Cezar era doar un student care, deși mai puțin zavrăgiu decât ceilalți, avea și el curajul să mă contreze de câte ori mă prindea cu câte o eroare. O făcea însă grav, sfătos, vorbind în faimoasele lui clișee din care, deodată, ieșea câte o ntorsătură ce arăta multă inteligență acolo unde crezuseși că e doar platitudine. L-am întâlnit apoi la cenaclul pe care l-am început în facultate cu un an sau doi mai târziu.

Am aflat cu ocazia asta că existase de mai mult timp un grup de studenți care-și făceau în facultate un cenacul de capul lor. Era un loc special (povestesc aici din auzite) și care are importanța lui în evoluția câtorva tineri scriitori. Din acel grup făceau parte Cezar, Svetlana, Răzvan Rădulescu, T.O. Bobe, poate și Sorin Gherguț, ocazional și Iulian Băicuș, și alții. Se întruneau săptămînal și-și dădeau teme, care mai de care mai ciudate și mai anodine: cocoloșul, dunga de la pantaloni etc., iar data următoare veneau cu mici texte scrise pe aceste teme. Era un fel de infraliteratură, un fel de minimalism abia conștient de el însuși și de miza lui reală, care era de fapt revolta împotriva literaturii „mari“, „adevărate“. Nici unul dintre ei nu voia să publice și să devină scriitor. Le ajungea distracția aceea într-un cerc minimal. Cînd a apărut cenacul meu, toți au migrat totuși spre el, și vechiul grup s-a dizolvat. Cu toate astea, „ideologia“ inițială, oroarea de afirmare socială, de bombasticul literar, de calitatea găunoasă de „scriitor“, de textele „importante“, cu miză existențială sau morală, le-a rămas și eu o consider esențială pentru o întreagă generație. Cei mai mulți dintre oamenii tineri pe care i-am „păstorit“ eu, ca și alții, foarte mulți, din aceeași promoție, deși foarte buni, unii străluciți, n-au reușit să se impună în literatura de azi. Motivul esențial este lipsa oricărei dorințe de a se impune. Solitari, cu oroare de viața literară, n-au constituit grupuri, școli, n-au avut ambiții generaționiste. S-au dezinteresat stupefiant (din punctul meu de vedere) de propriile lor scrieri. Au debutat aproape întîmplător, în tiraje mici pe care nu le-au răspîndit deloc, apoi n-au mai scris cine știe ce, s-au dus în alte direcții – presă, scenaristică, advertising, grafică pe computer – și deodată s-au pomenit că au depășit vîrsta de treizeci de ani fără ca notorietatea lor să le reflecte valoarea reală. Ei sînt, într-un fel, produsele erodării ideii de literatură (înaltă) – și, la

rîndul lor, au contribuit la erodarea ei și mai adîncă. Într-un fel, sînt primii dintre *mutanți*. Întrebarea rămîne dacă această disoluție a prestigiului literar nu este cumva și o mare șansă.

Cezar Paul-Bădescu este, din acest punct de vedere, cu totul tipic. Nu prea s-a auzit de el în ultimii zece ani. Nici el n-a făcut mare lucru ca să se audă. Lipsa de ambiție și greutățile vieții nu sînt însă cea mai adîncă explicație pentru obscuritatea în care s-a complăcut. De fapt, ca și la alții, a fost un fel de bizară formă de protest. Faptul că „eșafodajul“ literar i s-a părut întotdeauna un *fake* dezgustător (cum și este în bună parte) iese limpede în evidență cînd ne gîndim că faimosul – sau, cum spun americanii, *in-famous* – număr despre Eminescu al *Dilemei* e creația lui. La demistificarea mitului eminescian au contribuit atunci, cu texte fioroase, și T.O. Bobe sau Răzvan Rădulescu, din același fost cenaclu contracultural. Mai tîrziu, Cezar a editat o carte în care a adunat toate reacțiile – furibunde sau aprobatoare – la intervențiile din acel număr (unde scrisesem și eu, în nemernicia mea, că Eminescu era păros pe picioare). În totului tot, văd în această atitudine demistificatoare față de cultura înaltă (și de valorizare, în paralel, a culturii „populare“) prima axă de ghidaj ideologică a viitoarei biografii a lui Daniel Abagiu, biografie ce urma, de fapt, să poarte chiar numele *Deloc literatură*. Prin această atitudine se explică *lumea pe dos* din această carte.

Într-un film de Buñuel, mi se pare (cum se vede, *name-dropping*-ul meu merge mai departe și va ajunge și mai departe), totul se petrecea invers: oamenii mîncau separat, în cămăruțe înguste, dar scaunele de closet erau așezate în cerc, în sufragerie. Ilustratele cu monumente arhitectonice erau considerate obscene și școlarii le priveau pe sub bănci, în schimb toți trimiteau acasă, din concediu, ilustrate cu femei goale etc. Așa se-ntîmplă și-n *Tinerețile...*, unde orice procedeu de

„înfrumusețare“ literară este persiflat, deconspirat cu silă. Cartea nu are, intenționat, construcție, fraza nu are stil (uneori enervează prin eterne gerunzii și infinitive), tot ce-ar putea fi frumos, măreț, etic, romantic etc. își are reversul său în această mare deriziune. Mulți critici vor vedea în carte o însăilare – și, luată-n sine, asta și e. Dar contextual ea este o palmă dată, în sens avangardist, literaturii. Gioconda cu mustăți a lui Duchamp e o tîmpenie din cele de care-s pline cărțile de școală, dar cît de semnificativă, cît de nemuritoare tîmpenie! Ce șansă uriașă pentru Gioconda! La fel, Daniel Abagiu este reversul celor mai multe personaje masculine din literatura noastră modernă, un anti-*mach*o, un anti-Don Juan. În loc de viața plină de semnificație a eroilor lui Preda, Breban, Buzura (nu mai vorbesc de Paler), viața lui Abagiu e o suită de eșecuri, și acelea mediocre, fără pic de tragism. Personajele „care se respectă“ sînt etaloane morale, Daniel e cu totul și cu totul amoral: își descrie pînă și pe cei mai apropiați semenii, părinți, prieteni, iubite, nu cu mai multă empatie decît pe gîndacii de bucătărie din cunoscutul său tratat. În fine, sfidarea supremă a literaturii este ignorarea totală, deliberată, a caracterului ei ficțional. Cei mai mulți autori mai tineri de azi, în poezie și-n proză, sînt „biografiști“, adică tind să identifice realitatea despre care scriu cu datele imediate și reale ale biografiei lor: cel care spune „eu“ are datele recognoscibile ale autorului însuși, prietenii și toți cei din jur sînt numiți cu numele lor reale și au toate datele după care pot fi recunoscuți. În această perspectivă, Nică e literalmente Ion Creangă. La fel, autorul din cartea de față accentuează de cîte ori poate caracterul nonficțional, direct autobiografic, al textului. Daniel Abagiu tinde să fie nu numai literalmente Cezar Paul-Bădescu, ci un Cezar mai adevărat încă decît cel din realitate. Cînd cineva îi reproșează că povestirea în care sora

lui mănîncă găinaț e o reminiscență din Márquez, autorul protestează: păi, sora lui *chiar mînca*, independent de Remedios, găinaț cînd era mică! Cu excepția lui Nicolae Iliescu (dar cu cît mai mult farmec!), Cezar merge pe linia aceasta mai departe decît orice autor de azi.

Ar fi însă o greșeală și o simplificare să vedem în carte doar un antitext literar. De fapt, dincolo de efectele de mare ilaritate produse prin contrastul dintre normă și realitatea artistică, există aici și fragmente de cea mai bună calitate literară în sensul „înnalt“ al cuvîntului. Din mijlocul unor întîmplări anodine cu copii jucîndu-se la țară, la mare sau în spatele blocului se desfac deodată perspective mitice și fantastice în sensul realismului magic sud-american: o schijă din timpul războiului se plimbă dintr-un loc într-altul pe sub pielea unui veteran; o fetiță de la bloc primește de la Dănuț un misterios inel de aur, după care... dispare pentru totdeauna; conflictul surd dintre tată și fiu se concretizează printr-un vis al fiului, care se vede în chip de pește, pescuit de tată. O cruzime foarte expresivă, de copil autist, e una din dominantele perspectivei narrative (pedanteria, bat-o vina...): bunica moare de un cancer îngrozitor, descris cu seninătate, infarctul unui coleg e expediat într-o frază ironică, un pui de vrabie moare cu totul altfel, mult mai crunt, decît în Brătescu-Voinești... Firește, cel mai mare sadism, devenit masochism curat, e îndreptat spre sine însuși: se descriu cu mare voluptate tot felul de umilințe suferite în fața celor apropiați, se citează poezii scrise de Daniel în liceu, absolut penibile. Ultima povestire din carte, anexa ei, numită „O călărire în zori“, ar merita o discuție mult mai lungă. Niciodată n-am putut crede cu adevărat că povestirea asta a fost scrisă de Cezar. Este-n ea o perfecțiune stilistică și de viziune străină tuturor celorlalte texte ale lui și care-mi amintește de mari virtuozii ai prozei americane de

azi, Robert Coover, de exemplu, sau Donald Barthelme. Subiectul sofisticat, filmarea și eclerajul foarte subtile, fraza flexibilă fac din „Călărirea în zori“ paradoxala capodoperă a lui Paul-Bădescu, total nepaulbădesciană (hm!). Prin prezența ei, cartea devine un codex, o compilație din doi autori, și să găsești ceva comun lor devine o sarcină din Uqbar-ul lui Borges. Firește, n-aș vrea să se creadă că-l acuz pe bietul Cezar că a furat povestirea de undeva. O explic mai curînd printr-un fel de transmisie ocultă, extrasenzorială, sau printr-o subită iluminare...

A doua axă importantă a cărții este ceea ce aș putea numi gombrowiczismul (sau *ferdydurkismul*) ei. În ultimii 10-15 ani, această literatură „cu copii“ sau „cu adolescenți“ a devenit una dintre direcțiile cele mai bătute ale prozei noastre. S-ar zice că avem deja o tradiție a modernității în acest sens, dacă ne gîndim la cîteva cărți foarte reușite (persoanele de față se exclud) apărute în ultimul timp: *Exuviile* Simonei Popescu, *Muzici și faze* de Ovidiu Verdeș – cea mai apropiată scriere de atmosfera *Tinereților*... –, chiar și, venind din alt spațiu, *De ce fierbe copilul în mămăligă* a Aglajei Veteranyi. Mult mai puțin artist decît oricare dintre aceștia, Cezar Paul-Bădescu îi bate însă pe toți de departe prin uriașa, sfidătoare și autodistructivă sa sinceritate, prin luciditatea cu care vede-n sine un *jerk* absolut, demn de milă și de silă, prin autoironia împinsă dincolo de limita de unde oricine ar zice: „Gata! Pînă aici!“. Dacă Tinuț al lui Verdeș reușește performanța să descrie în timp real o săptămînă din viața lui printr-o oralitate fără cusur, rămînînd mereu acolo, zidit în propria lui subiectivitate (asemenea lui Holden, căci Verdeș e un pur salingerian), Dănuț, în schimb, e văzut de sus, dinspre Cezar-ul care avea să devină, și descris cu o imensă doză de (dacă tot sînt în zodie antipruteniană) *self-hatred*. Emil Paraschivoiu – de altfel personaj negativ în carte, nițel pe nedrept, aș

zice – are un text în care înșiră toate cuvintele din dicționar care arată calități negative. Un astfel de repertor în registru burlesc este și nefericitul Dănuț, un *loser* total și fără drept de apel, dar care tocmai prin asta ne devine pînă la urmă nesfîrșit de simpatic, ca de altfel și autorul lui.

Am lăsat la urmă lucrul cel mai important care trebuie spus despre proza lui Cezar, ultima axă care se leagă strîns de celelalte două. Este vorba despre atitudinea personajului – în ambele lui aspecte, de adolescent și matur, față de lumea pe care o descrie. Și aici, *Tinerețile...* se aseamănă cu *Muzici și faze* sau cu *Exuvii* prin imaginea proaspătă, complet neconvențională a epocii comuniste văzute prin ochii unui copil inocent. În lumea lui Dănuț nu există Ceaușescu și cultul lui monstruos, nici Securitatea, nici lipsurile materiale, nici sentimentul de teroare, de carceră pe care autorii „serioși“ se simt datori să le scoată în evidență. Autorul nu se simte un „martor“, o „conștiință morală“, nu judecă și nu condamnă. Dimpotrivă, o mare nostalgie îmbracă imaginea acestei lumi scufundate. Ea a fost lumea copilăriei, cu absurdele ceremonii pionierești care păreau atît de strălucitoare, cu cravatele roșii și inelele lor de plastic, cu defilările de 1 Mai și 23 August, cu instituțiile și obiceiurile ei ciudate. Și mai ales cu obiectele ei definitorii, azi dispărute. Spre deosebire de scriitorii mai vîrstnici, autorii de după anii '80 n-au mai privit înapoi cu mînie spre Iepoca de tristă (dar și, oarecum, simpatică) amintire, ci și-au asumat-o ca pe o parte a vieții lor. Lumina aruncată de ei către ea (mult mai eficientă decît mînia demascatoare) este una a privirii amuzate de un spectacol grotesc. Dănuț trăiește-n grotesc, respiră grotescul, dar, cum nu cunoaște altă realitate, numește acest grotesc „normalitate“ și-ncearcă să se bucure, cu puterea și optimismul tinereții, de el. Ca-n bancul cu bătrînele care regretau anii '50 pentru că „eram așa

tinere pe atunci!“, Cezar Paul-Bădescu este împins de o statornică nostalgie să facă liste întregi de obiecte „comuniste“ scufundate-n uitare: țigări, băuturi etc. de care puștii de azi nu mai știu. Anumite episoade din viață au darul să te tîmpească iremediabil, dar cu cîtă voluptate trăiești apoi acea tîmpire! În prima zi de facultate, după ce terminaserăm împreună o armată înfiorător de grea, primul lucru pe care l-am făcut, colegii mei și cu mine, a fost să ne așezăm în coloană și să batem pas de defilare pe culoarul facultății, sub privirile uimite ale celorlalți studenți. Cînd am fost prima dată-n America, am străbătut New York-ul într-un taxi, împreună cu un bun prieten emigrat de mult, cîntînd în gura mare cîntece patriotice și pionierești! Sigur, făceam toate astea ironic, la bășcălie, dar asta nu înseamnă că ele nu sînt adînc în noi. Tendința de a scrie cu ingenuitate (și chiar nostalgie) despre lumea comunistă este azi foarte răspîdită în țările din Est, în primul rînd printre scriitorii tineri. Cartea lui Stasiuk, de exemplu, *Cum am devenit scriitor*, practic nu menționează nimic monstruos în lumea din jurul tinerilor ce se bucură de viață de parc-ar fi fost în America lui Kerouac, și nu-n Polonia lui Jaruzelski. De asemenea, în fostul R.D.G., Ingo Schultze are mare succes cu povestiri asemănătoare. Această lume a început să fie „studiată“ și la noi de un grup de tineri autori (Ion Manolescu, Ioan Stanomir, Angelo Mitchievici și Paul Cernat) într-o savuroasă serie de cărți în care sînt trecute-n revistă manualele școlare, revistele, poeziile și cîntecele acestei, în definitiv, (sub)culturi comuniste. Cezar Paul-Bădescu își asumă sfidător, cît se poate de explicit, această perspectivă, oricît de inoportună ar fi ea: „Pe unii, cuvinte ca *tovarășa* sau *tovarășu*’ s-ar putea să-i umple de scîrbă sau de indignare. Pe mine, nu. Din perspectiva mea, comunismul a fost ceva îngrozitor, într-adevăr, dar asta numai în plan

general – social, politic, economic, național etc. Însă pentru mine, ca individ, el nu a fost ceva monstruos. M-am născut în '68, deci comunismul a fost mediul în care am apărut și am crescut, aerul pe care l-am respirat. Cum n-am luat contact cu alte realități, vremurile acelea cu tot ce presupuneau ele reprezentau pentru mine normalitatea. Apoi, de anii '70-'80 se leagă copilăria și adolescența mea. Cum să nu fiu, deci, melancolic?“. Nu numai pionierii și manifestațiile, dar și duplicitarul cenaclu „Flacăra“ al lui Păunescu, festivalul „Cântarea României“, pînă și întreruperea luminii în fiecare seară au avut, spune Cezar, latura lor bizar-pozitivă, de care puștii profitau din plin. Iată cum, într-o nouă formă literară, emerge un nou adevăr: adevărul generațiilor mai tinere, care n-au cunoscut ororile Canalului, ale deportărilor, și care-au trăit în lumea comunistă ca viermele-n hrean. Eu însumi pot da seamă de adevărul acestei perspective. La prima ieșire în străinătate, în 1990, la Paris, am spus în fața unei săli pline de cei care așteptau de la noi să demascăm ororile comuniste că eu, personal, m-am simțit liber în ciuda opresiunii și că nu aș fi scris altfel dacă aș fi trăit în Occident. Sala a fost stupefiată. Nici eu, atunci, nici Cezar, acum, nu negăm caracterul odios al comunismului. Negăm doar absolutizarea lui, transformarea lui într-un „adevăr de-a gata“, într-un șablon intelectual și literar. Un scriitor trebuie să scrie despre ceea ce trăiește și simte cu adevărat, oricît de inoportun sau inconvenabil ar fi adevărul lui. Și cred că *Tinerețile lui Daniel Abagiu* este o astfel de carte cinstită cu sine însăși.

Antiliteratură, gombrowiczism, privire ingenuă asupra epocii ceaușiste: e cu neputință să discuți cartea lui Cezar Paul-Bădescu în afara acestor trăsături. Dar nu-mi fac iluzia că prin asta am spus totul. E în această scriere și un – *nomen odiosum!* – inefabil, ceva ce criticul nu va putea să

exprime, dar pe care cititorul îl va simți din plin. E farmecul ei, solidaritatea pe care-o simți imediat față de simplitatea ei gol-goluță, lipsită de orice izmeneală și pretenții. E o carte săracă ce te îmbogățește, o carte tristă ce te înveselește. Ce să mai zic, conferința s-a terminat, urmează filmul.

Formarea personalității

/Revista Interval mi-a cerut, la un moment dat, un text pe tema „Formarea personalității”. Deși nu sînt o personalitate. Probabil, cei de la Interval au plecat de la premisa că, cel puțin, sînt una potențială – ceea ce, în realitate, nu prea are relevanță pentru publicul cititor. Cine este interesat de felul cum mi-am format eu personalitatea? Pentru că, în fond, cine sînt eu?

De fapt, lucrurile acestea nu se spun. Nici un scriitor, la început de drum, nu pleacă cu ideea că este un nimeni – altfel n-ar mai începe nimic. De aici, cred că trebuie să se desprindă un corolar: ca scriitor (sau artist, în general) necunoscut, trebuie să pui în paranteză felul cum te privesc ceilalți, publicul, și să absolutizezi încrederea ta în tine. (Hulk Hogan, campionul de wrestling, deși nu mai este la primii pași ai afirmării, glăsuiește de pe un poster: „Trebuie să-ți faci rugăciunile, să-ți iei vitaminele și să crezi în tine“.)

Să nu vă pară impropriu, prin urmare, că introducerea care urmează este „în forță” (se pare deci că așa trebuie să fie). Este motivul pentru care-mi e dragă și, deși nu spune în esență mare lucru, v-o ofer, considerînd-o semnificativă pentru o anumită stare de spirit. Am preluat, de asemenea, și titlul temei celor de la Interval, deoarece mi s-a părut mult prea prețios ca să nu fie semnificativ, la rîndul lui./

„Cultura, arta în general, este prin excelență spațiul de manifestare a firilor orgolioase, așa că, dacă îl întrebi pe omul de cultură cum și-a format personalitatea, nu poți decît să-l flatezi. Iar dacă ești o jună sensibilă, realizatoare de emisiuni culturale la TVR, și lîngă personalitate mai adaugi

și *creatoare*, atunci lucrurile nu pot sta decît perfect. Orgoliul se va revărsa în efluvii de elocință și *evocări*. Juna va sorbi tăcută și cu un zîmbet de admirație vorbele maestrului, îl va privi cum numai ea știe să-l privească și astfel maestrul nostru se va simți, în plus, și bărbat adevărat. (S-o recunoaștem: cu toții, mai mari sau mai mici, cînd ne deplasăm în spațiul culturii, sîntem ca șoferul care pleacă de la stop în trombă, cu roțile scîrțîind – întotdeauna, cînd vedem o astfel de scenă, trebuie să fim siguri că în dreapta șoferului sau undeva pe stradă există femeia față de care omul nostru vrea și el să-și dovedească bărbăția. În lumea șoferilor culturali, prezența feminină se numește îndeobște muză și este idealizată, deci absentă – și *totuși, atît de prezentă*, cum ar zice cei înclinați spre reverie poetică; iar publicul este și el o *ea*, față de care ne umflăm în pene și ne cocoșim cum știm noi mai bine.)

Pentru a nu fi ipocrit, îmi voi asuma statutul de șofer și mă voi referi numai la mine. Cu alte cuvinte, *voi evoca*.“

/O bună introducere, cred, pentru textele din această carte. Cu un mic amendament: șoferul care pleacă în trombă, deci își trăiește din plin virilitatea, nu prea are nimic de-a face cu evocarea – introspectivă, pasivă, feminină.

...Dar să lăsăm mofturile și să trecem la povestea propriu-zisă. (Deși chiar „poveste“ e cam mult spus.) Să ne întoarcem deci în timp și s-o luăm cu începutul. În fine, cel puțin cu unul dintre ele./

Dacă în timpul școlii generale eram un individ retras, asocial și destul de șters – eram bleg și gras, ceea ce constituia doar deliciul colegilor care doreau să se distreze pe seama unui cal de bătaie –, o dată intrat la liceu m-am schimbat într-un alt om. (În primul rînd, în vacanța dintre a opta

și a noua am slăbit drastic; apoi, intrasem la un liceu foarte bun – ceea ce-mi dovedea mie însumi, dar mai ales foștilor mei colegi, că nu sînt blegul pe care-l știau ei. *Nu sînt ce par a fi* – iată gîndul care mă călăuzise, deși nu-l citisem neapărat pe Minulescu, toată perioada școlii generale.) Ceea ce s-a întîmplat cu mine după intrarea la liceu reprezintă o mișcare psihologică firească, pe care adepții psihanalizei adleriene ar fi bucuroși să o explice. Cred, pe de altă parte, că ar fi foarte interesant un studiu despre psihologia celor care au devenit alți oameni slăbind.

În liceu, m-am transformat dintr-odată într-un individ „de lume“, care a început să fumeze, să chiuilească și să meargă prin baruri, să aibă prieteni pe golănașii liceului. Gata, o rupsesem cu trecutul! Eram, de-acum, *om mare*; cine știa că, de fapt, cu doar cîteva luni în urmă, fusesem un băiat cuminte care asocia cuvîntul „chiul“ cu una dintre cele mai mari infracțiuni? Cred că dacă m-ar fi văzut colegii mei de la generală în noua ipostază ar fi avut un șoc... (În vacanța de dinainte de a noua, după ce slăbisem deja – dar nu mă apucasem încă de fumat și de celelalte chestii –, m-am întîlnit cu foștii mei colegi, care tocmai făcuseră o „întîlnire de adio“, la care pe mine, desigur, nu mă invitaseră. Tipii ieșeau de la o cofetărie, unde se umflaseră cu savarine și frucole și erau satisfăcuți. Cînd m-au văzut, au început să se mire cu toții. M-am dus la fata de care-mi plăcuse mie – și nu numai mie, era recunoscută ca o frumusețe în clasă –, sigur pe mine acum. Fata mîncă o înghețată care începuse să i se scurgă pe mîină. Era încurcată și nu știa cum să scape de pacostea aia de cornet. De data aceasta se schimbaseră raportul de forțe: ea era într-o poziție defavorabilă, eu într-una favorabilă – sau cel puțin așa credeam eu atunci. Cert este că, simțindu-mă stăpîn pe situație, am salutat-o în treacăt și, fără nici o vorbă în plus, am plecat. Am avut, desigur, grijă să trag cu coada ochiului să văd reacțiile.

Frumoasa găsisese un coș unde să-și arunce înghețata și acum își lîngea degetele; ceilalți își vedeau de ale lor. Nici vorbă de regrete că nu m-au invitat – așa cum mi-ar fi plăcut mie.

Dar să închid totuși această lungă paranteză și să mă întorc la liceu. Deh, asta-i cu rememorarea: te împinge la digresiuni – plictisitoare pentru alții, importante pentru tine.)

Eram, la început, trei „oameni de bază”: Stănescu (îi ziceam, desigur, Stan), Bogdan Preotu' (îl chema Prioteasa) și eu. După aceea s-au mai adăugat și alții. Ce făceam: fumam, beam și chiuleam de la ore. De chiulit, nu chiuleam de la toate, ci doar, zilnic, de la cîte una-două. În timpul ăsta, mergeam pe la blocurile din apropierea liceului să stăm pe băncile din fața scărilor sau la niște locuri de joacă unde erau leagăne și tobogane. Și fumam. Atît. Fumam țigară de la țigară – le sudam, adică.

În primele zile din clasa a noua eu nu fumam încă, dar chiuleam cu băieții. Ei fumau, eu mă uitam la ei. La un moment dat, o tipă care a venit și ea cu noi (una dintr-a unșpea, voluntară, cu ochii verzi și cam plinuță, care se lăuda că a fost violată de mai mulți – și că i-a făcut plăcere –, dar că e încă virgină, că are himenul elastic) m-a întrebat de ce nu fumez și eu. Eu am început s-o scald, iar ea, ca să mă ajute, mi-a zis: „Vrei să zici că ești un tip sportiv?”. „Da – am prins eu din zbor – sînt un tip sportiv.” Mi se păruse o rezolvare fericită. Era o chestie să fii un tip sportiv, mai ales că eu, în realitate, nu prea aveam treabă cu sportul. Am ținut-o o săptămînă-două cu „sînt un tip sportiv”, dar dup-aia mi-am dat seama că nu mai mergea. Tipii sportivi erau cam fraieri. Mișto e să fii băiat de gașcă! Iar dacă, deși fumezi, mai ești și bun la sport – atunci totul e mai mult decît O.K. Erou la puterea a doua. Unu' căruia nu-i pasă, el oricum e tare!

M-am apucat să fumez într-o zi ploioasă de toamnă, la leagăne; Preotu' mi-a dat un Marlboro. Asta m-a convins: „Hai, mă, e păcat să ratezi tu un Marlboro. Cine știe când mai ai ocazia!...“. Bineînțeles că n-am tras în piept din prima, dar, cu vremea, făcând exerciții puțin câte puțin, am învățat să fumez ca lumea. Cel mai bun exercițiu este să tragi mai întâi fumul în gură, cum se face de obicei, și apoi, în timp ce-l tragi în piept, să zici: „Caii popii, caii popii, caii popii“. La-nceput simți cum te blochezi și, orice-ai face, nu mai intră deloc aer în piept. Dacă în momentul acela apuci să tușești, ești un om pierdut: tușitul cu fumul în tine e ce poate fi mai rău, e ca strănutul pentru un înghițitor de săbii în exercițiul funcțiunii. Dacă însă te ții tare și, eventual, înghiți o dată, ca să-ți distragi atenția și să-ți mai lubrifiezi traiectul, ai câștigat! Poți să zici „carii popii“ fără nici o problemă și asta înseamnă că ai intrat în rîndul lumii, adică al fumătorilor adevărați.

Ziua mea de școală începea cu o țigară fumată pe drumul dintre casă și școală. Aveam de mers, eu cu Preotu', cam o jumătate de oră și nu luam autobuzul tocmai ca să „tragem una mică“. Nu conta că aveam de urcat un deal și că, ajunși sus, gîfîiam amîndoi, nu conta dacă era ploaie, viscol sau ger. Noi ne făceam datoria. Ba mai mult, cînd era vreme urîță ne ridicam gulerul – și atunci eram încă și mai duri. Și apoi, ce gust avea țigara pe ger! Ți se lipeau nările, te dureau gingiile și dinții, dar țigara atunci era cu totul specială, nemaipunînd la socoteală efectele speciale (și ele) – fumul care, combinat cu aburul din gură, devenea abundent sau zăpada care scîrțîia sub tălpi – toate sporeau farmecul scenei respective.

Desigur, ca orice ilegaliști, aveam tot felul de strategii pentru a nu fi prinși. Să palmăm țigara și, în caz de forță majoră, s-o băgăm pe sub mîneacă. Să ne schimbăm permanent traseul și, oricum, să preferăm străduțele lăturalnice. Să privim tot

timpul în urmă ca să vedem dacă nu e pe urmele noastre dirigul (care stătea pe lângă noi) sau vreun alt profesor. Să ne mascăm matricola la nevoie, dacă nu era prinsă cu un elastic sau în copci. Să ne ridicăm gulerele pentru a nu fi recunoscuți. Să avem tot timpul gumă de mestecat la noi sau, și mai bine, frunze de pătrunjel sau rămurele de tisă, pentru a nu ne mirosi gura (pătrunjelul și tisa făceau minuni, iar tisa avea și avantajul că putea fi culeasă de pe drum). Să tragem, de fapt, aerul, făcându-ne că-l dăm afară, atunci când vreun profesor ne pune să suflăm. Să avem șervețele parfumate cu care să ne ștergem degetele (sau să fumăm cu mânuși).

Nu e deci de mirare că diminețile în care ne simțeam cel mai bine erau cele cețoase – ceața ne era cel mai bun aliat. În plus, contribuia și ea la crearea efectelor speciale de care aminteam mai sus. Ce să mai vorbim de faptul că uneori avea ea însăși miros de fum – de la secția de „Negru de fum“ a combinatului.

Și acum despre „Barul nostru“. „Barul nostru“ a luat ființă în anul 1985 (când eu eram în clasa a X-a). Sala noastră de clasă se afla *vis-à-vis* de toaleta băieților. Acest amplasament destul de nefericit a fost, cu timpul, transformat într-un avantaj. Și numele-n renume. În fiecare pauză ieșeam din clasă și nu trebuia decât să trecem strada – coridorul de vreo trei metri lățime – pentru a ajunge în acel loc plin de desfătări, unde ne aprindeam automat țigara. *Țigarea*, cum ziceam pe-atunci; ajungeam acolo și deveneam dintr-odată gravi și importanți, simțăminte ce erau marcate prin zicerea *Dă* (sau *na*) *o țigare*. (Și, dacă voiai să fii și mai autentic, pronunțai *țigare*.) Și atunci se iveau pachetele de Bucegi.

/Mică pedanterie tehnică: o țigară Bucegi era o buceagă și putea să fie scuturată, îndesată,

umedă, sau cu cotoare. Atunci când era uscată, îndesată și fără cotoare, era O.K. Oricum, ea se cerea frecată. Frecatul țigării între degete – rularea ei, de fapt – scotea la iveală cotoarele, afina tutunul și îi dădea personalitate./

În scurt timp, „Barul nostru“ a devenit renumit în toată școala și era frecventat și de tipi de la celelalte paliere. Din când în când, mai veneau inocenți care voiau să folosească toaleta și erau scoși în șuturi: „Ce, bă, te caci în barul nostru?“. Singura admisă era pișarea – pe care o executam și noi din când în când. Oricum, pentru a nu avea de-a face cu intruși, unul dintre noi se proptea întotdeauna în ușa închisă.

Acolo am cunoscut mulți tipi de gașcă, cum era, de exemplu, Liviu. Liviu era într-a unșpea, purta peste costumul de elev un fular alb de la frate-său, din uniforma marinei (mișto, nu?), și era un fumător adevărat: chiar dacă-i scăpa țigara pe jos, el o lua, o ștergea de sacou (în toaletă era întotdeauna ud pe jos) și o băga în gură. Bineînțeles că gesturile acestea stârneau admirație în public – nimeni nu era capabil de așa ceva.

În „Barul nostru“ se putea servi o gamă variată de țigări.

De bază erau bucegile, denumite și „moartea vine pe schiuri“ – după desenul de pe pachet, care înfățișa un schior.

Apoi veneau carpațiurile. Acestea puteau fi proaste dacă erau de Sfîntu Gheorghe sau de Rîmnicu Sărat, adică de *Sfîntu Sărat*, bunicile dacă erau de București și geniale dacă erau de Timișoara. (După cum se vede, nu mă pot abține să nu continuu cu pedanteria.) De altfel, carpațiurile de Timișoara reprezentau un mit. Se spunea că la Timișoara se făceau kentanele și din rebuturile de la ele se bagă și la Carpați. La tutungerie nu puteai găsi Carpați de Timișoara decît printr-o minune – și atunci o răsplăteai pe vînzătoare cu un bacșiș

gras. Am avut mult timp cîteva ȱigări Carpați de Timișoara păstrate în bibliotecă, în spatele unor cărți, pentru momente deosebite. Din cînd în cînd, dădeam cărțile la o parte, le scoteam și le admiram perfecțiunea. Nici o carte din vecinătate nu-mi dădea așa un fior (poate părea o declarație teribilistă, dar ăsta e purul adevăr – nu fac literatură!).

Snagoavele (sau *Vogans*) se fumau atunci cînd erai mai în bani și, desigur, cele de Timișoara erau cele mai bune. Snagoavele de Timișoara sînt singurele ȱigări pe care le-am furat, o dată, de la taică-meu din diplomat – el fuma numai Snagov. Așa, din casă, am mai luat ȱigări, mai ales din colecția de pachete străine pe care ai mei le aveau în „minibarul“ din bibliotecă. Luam pur și simplu, căci ai mei nu prea le știau socoteala, și de aceea n-am folosit niciodată tehnicile amicilor mei, care mă învățau cum să desfac celofanul, cu grijă, prin fundul pachetului, și apoi să-l lipesc cu albuș de ou. Cînd eram printr-a unșpea, taică-meu s-a lăsat de fumat, după o vizită făcută la oncologie, la bunică-meu, care avea cancer pulmonar; și astfel diplomatul cu pricina și-a pierdut brusc interesul pentru mine. Am continuat totuși să împruținez colecția de ȱigări străine, pînă cînd au mai rămas vreo două pachete.

Tot foarte bune erau și alte ȱigări timișorene: Bega. Bega am fumat numai de la alții – eu n-am găsit niciodată la tutungerie. Și asta chiar și atunci cînd proprietarul pachetului îmi spunea : „Du-te, că acum le-am luat!“. Mă duceam și vînzătoarea mă privea cu mult regret. De fapt, regretul era al meu și e nedrept să pun în cîrca femeii un astfel de sentiment. Ce știu eu ce era în capul ei? (N-am să încep acum să presupun ce gîndea – cum ar fi bătaia mîncată de la bărbat în ziua precedentă, faptul că trebuia să meargă după program la o ședință cu părinții, rata pe care urma să o plătească peste o săptămînă sau, pur și simplu, „De unde

naiba a intrat musca asta mare în magazin?“ – că n-are rost.)

Dar să revenim. Țigările Cișmigiu semănau ele cu kentanele, dar erau rele la gust. Golf și alte țigări de în jur de 20 de lei am fumat mult mai târziu. Ororile de tipul Dacia sau Top, cu filtru de hîrtie igienică, încă nu apăruseră.

Dintre cele străine, fumam iugoslavele Vikend sau Vek (destul de bune), BT-uri sau DS-uri și Apollonia, pe care le luam de la unele baruri mai stilate, dîndu-le șpagă chelnerilor. Din cînd în cînd, în comunitatea „Barului nostru“ mai apăreau și ciudățeni, care făceau moda pentru o perioadă, cum ar fi bulgăreștile POGONU (ori, pentru a fi corecți, Rodopi). Sau țigările chinezești ori vietnameze.

Dar o discuție separată, dacă e să vorbim de țigările venite din țările frățești și prietene, merită cele cubaneze. ¡ Ay, Popular, Ligeros, H. Upmann! Fiecare cu personalitatea ei: Ligeros, cele mai rafinate, citadine aș putea spune, dar care numai *ligeros* nu erau – unu', Zarzără, care nu prea știa cu ce se mănîncă țigările astea, la practică agricolă, în vie, după ce trăsese primul fum, a căzut mai întîi poc! în fund și dup-aia s-a lăsat moale, cu fața ca varul; desigur, n-a murit din asta; Popularele, scurte și îndesate, rustice de-a dreptul, ca niște țărăncuțe cu pulpele groase, cu hîrtia dulce, din trestie de zahăr, și tari de-ți dădeau lacrimile; H. Upmann, dragele de ele, venite parcă dintr-o altă lume, din lumea morților, desigur, fiindcă aveau un puternic iz de mortăciune (sau de picioare – niciodată n-am putut să mă decid). Din cînd în cînd, strîngeam bani și trimiteam pe unul dintre noi la București, la „Havana“, să cumpere mai multe cartușe. Trezindu-te în brațe cu un cartuș întreg, dacă nu chiar cu două, trebuia să înduri bărbătește chinurile bărbăției. Dar cine mai era ca tine atunci cînd scoteai țigările ălea tari ca moartea? Simțeai cum, la fiecare fum, un ciocănel

tainic te lovește în mărul lui Adam și cum ți se chircește plămînul, ca sub o caznă greu de suportat. Dacă treceai de un pachet-două, chinul dispărea ca prin farmec și, lămurit în focul cubanez, te transformai într-un om nou. Insensibil la durere! Un bărbat adevărat! Ce-i drept însă, unul care începea să gîfîie îngrozitor după doar cîteva scări urcate.

Țigările occidentale erau foarte rare în „Barul nostru“, și între acestea, bineînțeles, Kent-ul avea un rol privilegiat. Atunci cînd apărea un kentan în bar, se împărțea, de obicei, cu ceilalți (nu se făcea ca tu să fumezi o asemenea țigară și ceilalți să tragă la buceagele lor). Kentanul poștit se fuma foarte repede, ca să nu se irosească fumul. Ca urmare a acestui fapt, jarul făcea vîrf. Pînă după revoluție, cînd am început să fumez la liber țigări de-astea aristocrate, am crezut că asta e proprietatea kentului: să facă jarul cu vîrf. (Ei, dar să nu vorbim de perioada de după revoluție, căci acum toate s-au întors cu fundul în sus: BT-ul nu mai e țigară bună, a dispărut Golful, nu mai poți recunoaște Kentul original după castel – pentru simplul fapt că nu mai e desenat nici un castel pe țigară...) În altă ordine de idei, de țigara Kent era legată și o culme a ghinionului: să o aprinzi, din neatenție, de la capătul cu filtrul (ghinion comparabil doar cu altul, tot legat de Kent: să nu observi ultima țigară, albă, stingheră și camuflată într-un colț, și să mototolești pachetul).

Pînă la urmă, în „Barul nostru“ se fumau tot felul de țigări. Nu se fumau niciodată însă Carpați cu filtru. Acestea erau niște țigări detestate și, de altfel, subiecte frecvente de poante. Carpațiurile cu filtru erau, în plus, paradoxale: chiar dacă le rupeai acel filtru infect, de hîrtie igienică, ele nu deveneau mai bune, nu se transformau, adică, în Carpați fără filtru. Liviu povestea cum, odată, într-o tabără, a primit pedeapsă la cărți să fumeze o țigară Carpați cu filtru în așa fel încît să-i fumeze

și jumătate din filtru. (În momentul acela, pe fața auditoriului era întipărită oroarea.) Omul a ales, desigur, varianta cea mai onorabilă: și-a aprins țigara invers, de la filtru (să fumezi și țigara și, apoi, și filtrul ar fi fost o caznă mult prea greu de suportat). Chiar și-așa, Liviu n-a fost prea fericit. După doar două fumuri, i-a venit să borască, ceea ce a și făcut – ne spunea el –, pe țigetele unei gagici pe care o ținea pe genunchi. Cu toții îi deplîngeam soarta bietului băiat, dar îl invidiam în secret pentru țigetele pe care avusese fericirea să le boteze (oare ce făcuse gagica – își dăduse imediat bluza jos?; oricum, era clar că lui Liviu nu-i mai arsese de nimic, și astfel ne mai calmam puțin invidia). ...Și asta era doar una din poveștile de groază care aveau ca subiect Carpațiul cu filtru.

Dar nu numai despre lucruri neplăcute vorbeam în „Barul nostru“. Se dezbăteau lucruri importante, se povesteau chestii nemaiauzite (cum era aia cu firul din coadă de cal cusut pe puță pentru a băga femeile în draci), se puneau la cale acțiuni mărețe. Cum, în liceu, n-am participat la nici un cenaclu, cerc sau vreo altă chestie de genul ăsta, „Barul nostru“ a fost singurul loc unde m-am putut dezvolta întru dialog. Unde am putut sonda alteritatea, unde m-am pus în relație cu Celălalt, unde am început să fiu construit de limbaj ș.c.l.

Printre lucrurile plăcute despre care discutam erau și miturile fondatoare: Naționale și Mărășești. Țigările acestea erau fumate întotdeauna de bunici și nu se puteau compara nici măcar cu țigările străine, pentru că pur și simplu erau **altceva**. Într-un timp însă, mărășeștile au început să se găsească – nu pe toate drumurile, dar oricum... – și, prin urmare, au decăzut din Empireu. Am realizat cu toții că nu erau deloc strălucite și că aveau și ele miros de mortăciune, astfel încât, atunci când le fumai, te gîndeai automat la cei căzuți (e drept, eroic) pe cîmpul de luptă. Spulberarea acestui mit nu mi-a picat deloc bine, pentru că mărășeștile se

legau de bunicu-meu: el fuma cîte patru pachete pe zi și a murit de cancer pulmonar. Partea proastă era că nimeni nu mai cădea pe spate cînd spuneam că el fuma patru pachete de Mărășești (ba chiar unii se strîmbau dezgustați), și astfel povestea mea cu bunicu-meu și-a pierdut orice farmec.

/Moment publicitar antitabagic – chestie care asupra lui taică-meu a avut efect. Bunică-meu din Ardeal – Moșu, cum îi ziceam și cum se zice la „bunic“ în zona de unde era el – fuma într-adevăr patru pachete pe zi. Asta îl făcea să aibă o respirație fluierată. A trebuit de vreo cîteva ori să dorm în pat cu el, cînd venea pe la noi, și îmi amintesc și acum nopțile ălea ca pe niște coșmaruri: nu puteam să închid ochii decît după chinuri îndelungate. Nu sforăia, ci pur și simplu fluiera, precum zic. Și asta cu frecvența respirației unui copil. Cînd ai mei îi ziceau: „Nu mai fuma atîta, că ai să te cureți“ (nu știu dacă foloseau chiar cuvîntul ăsta – de fapt, nu cred că-l foloseau, pentru că ei se exprimau îngrijit), el răspundea: „Ei, am trăit destul, acu’, cînd mi-o fi să mor, oi muri...“. Șase luni mai tîrziu, în ultima fază a cancerului, în metastază, cînd avea pe stern o umflătură ca o jumătate de măr și pe una din coaste alta la fel, cînd avea niște dureri groaznice care nu cedau nici cu morfină sau Fortral, se ruga, plîngînd, de taică-meu: „Fă rost de vreun medicament, oricît de scump, să mai trăiesc încă puțin...“. Pare o povestire didactică și moralizatoare, dar asta e. Acum, este adevărat că lu’ Moșu nu i s-a tras numai din cele patru pachete de Mărășești zilnice. El a lucrat toată viața în mină – la minele de aur din Apuseni – și avea praf de siliciu în plămîni, silicoză adică. Asta se pare că oferă un mediu favorizant pentru cancerul pulmonar. În plus, prin anii ’50, a lucrat și într-o mină de uraniu, păstorită de ruși. Faptul că mina era sub ruși nu e relevant, dar că minerii

manipulau zăcămintul de uraniu fără nici o protecție – asta deja mi se pare o chestie care trebuie luată în seamă când e să vorbim de Moșu.

Moartea lui Moșu de cancer pulmonar mi-a ridicat mingea la fileu ceva mai târziu, când aveam să-mi joc cu succes trăirile existențialiste. Fumam de stingeam, eventual țigări tari, cubaneze, și le povesteam celor din jurul meu cum bunică-meu a murit de cancer pulmonar. Mai adăugam, așa, în treacăt, că se pare că, în cazul cancerului, se moștenește genetic o anumită predispoziție. Era de-ajuns pentru a căpăta aura de tip superior, pe care-l doare undeva de propria-i viață./

Falansterul (ca să nu zic de-a dreptul raiul) nostru din toaletă a fost întrerupt, într-o bună zi, în mod brutal. Nu eram chiar toți. Stan se dusesse să vrăjească o tipă de la a unșpea, iar Liviu încă nu ieșise de la oră. Erau, în schimb, Bogdan, Rotiță (îl chema Rotaru), Romică și Zarzără (acesta era chiar numele lui de familie). Eu stăteam cu spatele în ușă, să blochez trecerea. Apa susura în bazinele w.c.-urilor, întreruptă din când în când de zgomotul de apă trasă de la o budă cu flotorul stricat. Pe jos era ud – tocmai trecuseră femeile de serviciu pe-acolo –, iar mirosul de clor se amesteca în mod plăcut cu fumul de la buceagele noastre. Era o stare pe care o numim îndeobște „de grație”; nimeni nu mai rostea nici un cuvânt. Aurora, cu degetele ei de roză, deschisese de mult porțile Orientului, ceea ce făcea ca soarele să-și trimită razele-i binecuvântate prin geamlîcul supraînălțat. Ascultam cu toții bătăile inimilor noastre năvalnice, de tineri aflați în pragul vieții. Sau poate inima universului... Sau poate simfonia elementelor... Cert este că liniștea aceea de început de lume s-a dovedit a fi una de sfârșit. Ea a fost tulburată de o bufnitură în ușa pe care o țineam cu spatele. În momentul acela m-am gândit că trebuie să fie Stan sau Liviu și, pentru că

intrusul ne tulburase din starea aceea specială în care, desigur, cuvintele erau de prisos, eram pregătit să-i interpretez o Odă (ceea ce în limbajul obișnuiților barului însemna „Oooo, dă-te-n pizda mă-tii“). Am început cu un „Oooo“ prelung, care a fost completat de un alt „Oooo“, pe măsură, venit din partea celui care forțase ușa. Auzind însă glasul, mi-am prelungit „Oooo“-ul meu, în mod nefiresc. De fapt, am rămas cu el în emisie. „Oooo“-ul celălalt a ajuns, în schimb, repede la capătul suflului, dar a fost reluat și integrat, de data asta, într-o structură cu sens: „Oooo, ia uite pe cine avem noi aicea!... Ce e, Bădescule, ce e, mă, Prioteasa? Ia uite-l și pe Rotaru!... Bine, mă, băiatule, te credeam băiat cuminte... Bine, măi, Bădescule, ce-o să zică mama ta? Mă, dacă vă dau o labă acuma, vă sar țigările din gură la toți!“.

Maică-mea fusese profesoară la liceul ăsta. Pe Rotaru îl credea băiat cuminte pentru că era bun la atelier, iar proful era de fapt inginer și ne predă, în paralel cu atelierul, nu știu ce tehnici și tehnologii de așchiere. Cred că laba-i era destul de grea, fiindcă individul o avea, de altfel, și foarte mare; era om de la țară, cu mâinile neîngrijite și cu negru sub unghii. Pentru a transmite exact scena, trebuie să adaug că proful respectiv era peltic și pronunța cuvintele cu multă salivă, ca Ion Cristoiu. Închipuți-vă acum acel „Oooo, ia uite pe cine avem noi aicea!...“. Acum sînt tentat să deschid o paranteză în care să împărtășesc din observațiile mele caracterologice, bazate pe faptul că toți oamenii care vorbesc în felul acesta (și pe care i-am cunoscut) sînt niște persoane profund grobiene – dar cred că nu-i este locul aici; în primul rînd, aş putea fi suspectat de subiectivism, în al doilea rînd, aş prejudicia – ca să zic așa, savant – fluxul povestirii. Care, oricum, e deja prejudiciat, așa că n-o mai lungesc: ca urmare a acestei vizite inopinate, am fost puși în discuția clasei (eu, Bogdan și Rotiță – Romică și Zarzără apucaseră să

intre în cabinele w.c.-urilor) și, în cele din urmă, somați să ne tundem la piele și să venim cu părinții la școală. Părinții mei n-au venit, dar au vorbit cu dirigu' la telefon. De tuns, m-am tuns, ba chiar m-am ras în cap. (M-am gândit să profit de ocazie și să-mi mai îndesesc părul.) După aceea am avut în repetate rînduri vise că am părul lung și că-mi suflă vîntul prin plete. Colegii ziceau, desigur, că am față de *killer*. Nu știau, de fapt, ce tip sensibil sînt.

Eram un tip sensibil și, în ciuda aparențelor, nu eram deloc un golan. Asta a reieșit și dintr-o chestie care mi s-a întîmplat la numai cîteva zile după ce m-am ras în cap. Purtam o șapcă străină, de care eram foarte mîndru, dar pe care, la un moment dat, era s-o pierd. Într-o zi, pe cînd mă îndreptam, împreună cu alții, spre locul dintre blocuri unde obișnuiam să tragem una mică, m-am întîlnit cu unu', Grecu, un blond îndesat, care era renumit în cartier ca golan: se spunea că știa să arunce foarte bine cuțitul. Grecu m-a văzut de la distanță și m-a chemat: „Bă, tu, ăla cu șapcă verde! Vino-ncoa'!”. M-am executat, cu coada-ntre picioare. N-avea rost să fug, că oricum m-ar fi prins o dată și-o dată și atunci ar fi fost mai rău... Mi-a luat șapca și și-a pus-o pe capul lui. „Pun pariu că-mi stă bine“ – mi-a rînjit. Eram într-o situație jalnică: și tuns chilug, și fără șapcă – asta ar fi fost prea de tot. Am plecat amărît să-mi fumez țigara și să-mi rumeg nefericirea. Amicii mă felicitau că scăpasem doar cu atît. Putea să-mi mai frigă și cîteva labe. Cînd m-am întors de la locul de fumat, am trecut iar pe lîngă Grecu, care acum se umfla în pene în fața unor gagici cu șapca mea. Era sau nu momentul potrivit, dar eu mi-am luat inima în dinți și m-am dus la el. Nu l-am luat tare, nu l-am pocnit, ci, pur și simplu, am început să mă milogesc. Cu un ton plîngăcios (cred că-mi dăduseră și puțin lacrimile – pe bune!) și cu multe aplecări de spate, ca iobagul în fața boierului

nemilos. Din păcate n-aveam căciulă – sau șapcă – s-o boțesc în mîini. Grecu mi-a dat o palmă așa, la mișto, cum dai unui puțăr, și apoi și șapca. Nu știu de ce-a făcut-o. Probabil ca răsplată că-l făcusem să se simtă, o dată în plus, bărbat față de gagicile ălea. Am plecat de-acolo eu, *killer*-ul, cu un obraz roșu, dar cu șapca verde pe cap.

Așa că toată golăneala mea din timpul liceului a fost una de băiat cuminte, scăpat – cum se zice – de sub supravegherea părinților. Cînd era de băut, de exemplu, nu mergeam prin cîrciumi, ci ne strîngeam, cu toții, la unu' care era singur acasă. Asta se întîmpla cel mai des în perioadele în care aveam atelierul. Atelierul era după-amiază, așa că diminețile erau ale noastre: părinții se aflau la serviciu, iar noi o porneam devreme de acasă, pentru a ajunge cu toții, în cele din urmă, în fața maistrului, cu ochii umezi, dar bătoși, chipurile pentru a nu da de bănuț. De cele mai multe ori, mergeam la Preotu' acasă, și atunci ne supuneam la un adevărat maraton alcoolic. Dacă la început, cînd ne strîngeam să bem pe la blocuri, dădeam bani pe băutură (și cel mai des cumpăram vodcă poloneză sau uzo albaneză), de cînd am descoperit chestia cu mersul acasă la Preotu' n-a mai fost nevoie să dăm nici un ban. Cămara lui taică-său era plină de sticle de vin, țuică sau vișinată. Problema era însă că trebuia să bem o sticlă întreagă – sau două, sau trei; totul era să nu mai rămînă băutură în sticlă, că atunci taică-său ar fi observat – altfel, la cîte sticle avea, n-ar fi băgat de seamă că lipsesc una sau două. Așa încît, dacă la început beam de plăcere, după o vreme Preotu' începea să tragă de noi: „Hai, sticla trebuie terminată!”. Și noi, deși simțeam că nu mai intră, ne executam silit. Și la vin nu era mare lucru, dar era durere cînd trebuiau golite sticle de vișinată grețos de dulce sau de țuică puturoasă. Cu toate că beam foarte mult, niciodată nu m-am îmbătat, încît să mi se rupă filmul – adevărata beție, de fapt. Am

dat la boboci însă, o singură dată, pe gresia de la toaleta de serviciu a lui Preotu'. Săracu' băiat: ștergea și înjura. Și, cum toaleta de serviciu nu avea aerisire, a trebuit să prăpădească aproape o jumătate de flacon din *Bac*-ul lui unguresc să se ducă mirosul. Îmi pare și-acum rău că i-am făcut una ca asta, mai ales că am fost singurul care am decartat la el acasă, în toată istoria băutelor noastre. Preotu' a făcut atunci o treabă bună în baie – era un tipicar căruia îi plăcea ca totul să arate *glaț* și oricum lustruia, din proprie inițiativă, tot ce-i pica în mână. Dacă stau bine să mă gândesc, poate că totuși i-a făcut plăcere...

Mirajul „boemei“ liceene s-a spulberat după câțiva timp și ambiția de a fi altfel în raport cu elevii așezați a început să mă plictisească. Eram totuși la fel cu mulți tovarăși de-ai mei de chiuluri și de băute. Am început să fac sporturi ieșite din comun – alpinism, karate –, dar nu le-am dus nici pe acestea prea departe și, de altfel, și aici existau destui care erau cu mult mai buni decât mine. Am pus bazele unei formații rock – lucru destul de rar în liceele epocii Ceaușescu; eram șeful formației, cântam la chitară-solo, dădeam stația și *distors*-ul la maximum, elevele care asistau la repetiții mă priveau cu admirație; am ajuns la faza pe județ a „Cântării României“ și am cântat pe scenele Casei de Cultură din Pitești și a Casei de Cultură „Ion Creangă“ din București. Însă nici acestea nu mă mulțumeau.

Ei bine, bovarismul meu a sfârșit prin a mă arunca în brațele culturii. Am început să citesc. Nu „cu patimă“ și nici pierzându-mi nopțile, cum am auzit că fac adevărații oameni de cultură. Am citit, în schimb, cam tot ce era tradus la noi din existențialismul francezi. Găseam în ei tot ce-mi trebuia: aura individului cu preocupări superioare, blazarea și disprețul față de cei din jur, greața sartriană sau variațiunile pe tema sinuciderii din

Mitul lui Sisif. La scurt timp, l-am descoperit și pe Cioran, pe care îl citeam, din când în când, la sala de lectură a Bibliotecii Județene din Pitești (era vorba, desigur, de edițiile de dinainte de '44). Lucrurile s-au potrivit foarte bine, căci scrierile existențialiste, ca de altfel și textele lui Cioran, cu toate melancoliile, teribilismele și revoltele lor, sînt făcute ca pentru adolescenți, avînd calitatea că, pînă la urmă, consonează perfect cu revoluția hormonală cu care se confruntă sărmanii puberi.

/Faptul că mă duceam la sala de lectură nu înseamnă că eram un tip dedicat cititului. Cred că am fost de vreo două sau trei ori, cu totul. Ar fi dat bine, într-adevăr, să las să se înțeleagă că-mi pierdeam ore întregi la bibliotecă, în timp ce colegii mei „băteau mingea pe maidan“. Nici eu nu citeam, nici ei nu băteau mingea atît de mult. Cît despre Cioran, mi-a fost de ajuns să citesc cîteva pagini, pentru a-mi da seama de aerul textelor lui. Desigur, susțineam că este unul dintre scriitorii mei preferați și, prin urmare, sugeram că opera lui nu mai are nici o necunoscută pentru mine. Eram dispus oricînd să port o discuție despre ea. Din păcate, meteahna aceasta n-a dispărut odată cu adolescența. Niciodată n-am recunoscut că n-am citit cărți fundamentale (cum ar fi, de exemplu, În căutarea timpului pierdut). Asta însă nu m-a făcut să mă bîlbîi cînd a venit vorba despre ele. Minciuna despre cărțile citite (de fapt, necitite) este o adevărată virtute a intelectualului. Este una din strategiile lui de supraviețuire./

Cît despre mine, am redevenit un singuratic, numai că acum priveam lumea de pe alte poziții. De pe ce poziții? În primul rînd, de sus. Noaptea, după ce ai mei se culcau, ieșeam pe balcon să fumez o țigară (deschideam ușa cu mare atenție și, pentru că făcea foarte mult zgomot, care ar fi putut

fi reperat în liniștea nopții, așteptam să treacă vreo mașină pe stradă pentru ca motorul să acopere bufnitura). Îmi aprindeam țigara și priveam, de la înălțimea etajului cinci, orașul adormit. Ce știți voi, sărmanilor? Dormiți, în timp ce, de undeva, de sus, cineva vă veghează. Priveam la geamurile blocului din față și mă întrebam: „Oare câte patimi sînt dincolo de geamurile astea întunecate? Cîte existențe neștiute de nimeni? Cîte zbateri inutile?“. Liniștea nopții mă împingea la contemplație, aerul rece îmi dădea un sentiment tonic. (Nu știu ce e un sentiment tonic, dar am văzut că expresia se folosește.) Mă simțeam un mic dumnezeu ce tutelează de la înălțimea etajului cinci existențele mizere și inconștiente, animalice de-a dreptul – căci ce e mai animalic decît somnul sau foielile transpirate, pe lumina stinsă, din așternuturi? Nu m-am gîndit niciodată că, prin forța împrejurărilor, fiind la etajul cinci, mai existau oameni și deasupra mea. Că eu însumi, *contemplîndu-i* pe ceilalți, inconștienții, puteam să fiu *contemplat*, la rîndul meu, de unul de la etajele superioare. Dar asta nu contează. Principalul e, precum spuneam că spunea Holgan, „să-ți faci rugăciunile, să-ți iei vitaminele și să crezi în tine“. Iar cînd crezi în tine, nu mai există nici un alt tip pe la etajele superioare.

Urmarea firească a acestei stări de grație a fost că am început să scriu. Poezie, ce altceva? De fapt, poezie e un fel de-a spune, pentru că ce scriam eu erau simple însemnări penibile și grandilocvente. Iată, spre exemplu, una care se numea „Diluviu“: „Dacă aș deschide gura/ să spun ceva,/ aș voma o masă scîrboasă/ de cuvinte destinate/ țelului suprem/ de a trăi.// Fiți fără grijă, oameni buni,/ (n-o să vă-necați)/ niciodată nu voi reuși să spun/ totul“. Adică eram revoltat, scîrbit și superior. Disprețuiam tot ce era omenesc, considerînd că aparține animalității. Desigur, cele mai înfierate erau lucrurile ce țineau de „poftele

trupești“, vorba lui Genny Fields. Am scris o „poezie“ intitulată „Cîntec campestru“, care era dată, integral, între ghilimele, adică, vezi bine, nu era discursul meu, ci al **lor**: „«Sîntem păstorii turmei/ Ai turmei de țîțe și craci.// Cu ea împreună/ noi paștem de zor/ dureroasa dulceață/ a grasului sol.// Și tot împreună/ noi clămpănim gol/ răcoroasa, curata/ apă de-izvor.// Căci sîntem păstorii turmei/ ai turmei de țîțe și craci»“. La un moment dat, maică-mea, care-și băga nasul peste tot, mi-a descoperit poeziile. Nu mi-a zis nimic, dar eu mi-am dat seama că se umblase în dosarul meu. În plus, nefericirea asta cu „țîțe și craci“ dispăruse. Cred că maică-mea a fost puțin șocată și a luat-o să i-o arate cuiva, probabil vreunui medic psihiatru care să-i spună ce se întîmplă cu fiul ei – căci nu cred că a dus-o la colega ei de catedră, profesoară de română, s-o întrebe ce părere are despre ea și, eventual, să-i facă un scurt comentariu. Ca și maică-mea, eu am mers pe burtă, m-am făcut că n-am băgat de seamă că mi se dăduse iama prin sanctuarul meu secret. Peste o săptămîină, „poezia“ a reapărut în dosarul meu, deși eu îi schimbasem acestuia ascunzătoarea. Cît despre mine, disprețul pentru „poftetele trupești“ – dispreț pe care-l resimțeam cu toată ființa și-n care credeam cu strășnicie – era fabricat doar pentru *latura mea spirituală*, adică pentru scris. În realitate, mă masturbam într-o fericire.

Asta nu mă împiedica, precum spun, să mă cred un mare poet. Sau poate – mai știi? – tocmai asta îmi dădea convingerea. Cert este că mă gîndeam tot timpul la rime („clopote“ – „hohote“; „scînteie“ – „crîmpeie“ – „femeie“ – „tuleie“ – „ardei e“ – „crîmpei e“ – „de tei e“ – „...de bei e/ (ca și cum...)“ – „(vocea) ei e“; „tern“ – „etern“ – „matern“ – „patern“ – „stern“ – „sempitern“ – „extern“ – „intern“ etc.), la ziceri poetice („Luceferi de tencuială“, „petece de frumos“, „Întipărite mîini în dale/ de tors pietrificat în

soare“, „S-a vindecat de viață“, „Zare“ – „Raze“, „Zvon de liniște“, „Lumina curge – balegă – pe trup“, „dispută“ – „spută“, „pupic în pupilă“) sau la titlul primului meu volum (*Fațete, Zvîcoliri, Fațete de zbor înăuntru, Labirintul fațetelor, Zbor întors în labirintul de fațete, Cioturi din pădurea uscată, Trăire zvîcolită în labirintul fațetelor*). Evident, notam totul cu mare răspundere și conștinciozitate. Conștinciozitate față de treaba pe care o aveam de făcut și răspundere față de posteritate, care trebuia să fie informată de trăirile, zvîcolirile și fațetele poetice ale artistului, să tragă cu ochiul în mod profitabil în atelierul (sau laboratorul) lui de lucru. Tot liste nesfârșite făceam – dar de data asta numai pentru „uz intern“ –, în ordine alfabetică, cu *termenii* pe care, pe parcursul lecturilor, nu-i înțelegeam. Copiam cuvîntul și explicația lui din dicționar, îl învățam (și reciteam periodic fișele) și mă sforțam să-l folosesc în vorbirea curentă și mai ales în ceea ce scriam („eupatie = resemnare în fața suferinței“, „euritmie = armonie de sunete și linii, de mișcări [în muzică, dans, vorbire]“, „eutimie = liniște sufletească“ etc.). Deh, mania autodidactului. Căci despre complexe lui, ce să mai vorbim? (Slavă Domnului că mania asta a fost doar o chestie de adolescență, altfel astăzi aș fi fost un Patapievici, care își azonează discursurile, în mod firesc, numai cu astfel de cuvinte deștepte; care nu vede nimic extraordinar în folosirea uzuală, de exemplu, a unui cuvînt ca „pululație“.)

Dacă noaptea eram poetic, ziua eram filozofic. Îmi notam perle din înțelepciunea omenirii, pe care le găseam din abundență în lecturile mele („Taina existenței umane nu constă în a trăi, ci în a ști pentru ce să trăiești“ – *Frații Karamazov*; „Adam și Eva: El creat pentru contemplare și curaj – ea pentru huzur și grație ispitoare“ sau „Să renunț la servitutea pe care o constituie atracția feminină“ – Camus, *Caiete*;

„Oricâte definiții se pot da artei, ea e totuși, în ultimă analiză, expresia unei reacții specifice la problemele existenței, mărturie semnificativă a participării la ea“ – George Gană). Uneori, contribuiam și eu la acest tezaur de gândire. „Sf. Augustin: «Mirarea este specifică unui om deștept». Iar nemirarea este specifică prostului și înțeleptului“ – completam eu cu înțelepciune.

La școală, mă duceam la rîpa din apropierea liceului (un alt loc unde obișnuiam să ne ascundem pentru a nu fi văzuți de profesori cînd fumam), îmi aprindeam țigara și meditam la întrebarea : „Oare viața merită să fie trăită?“. Bineînțeles, cochetam și cu ideea sinuciderii (sinucidere din rațiuni înalte, filozofice, cum altfel?). Vremea urîță îmi convenea de minune, căci mă facea să-mi ridic gulerul... Numai că plimbarea de unul singur, adîncit în gânduri și fumînd agale, îi favorizează doar pe eroii din filme; atunci muzica e corespunzătoare, iar personajul nu-și irosește talentul în van – spectatorii îl văd, deși sînt nevăzuți. În realitate, după ce îți dai seama că nu ești observat de nimeni (deși ai tot sperat că ai atras atenția măcar unei persoane necunoscute, dacă nu chiar unei cunoștințe care să te privească tăcută și cu admirație), plimbarea și *zbuciumul interior* își pierd tot farmecul.

Așa că am început să-mi caut eu însumi publicul. Pe atunci, îmi spuneam că trebuie să am și eu cu cine discuta problemele care mă frămîntă – în realitate, aveam nevoie de admiratori. Cum nici de data aceasta nu am găsit pe nimeni, a trebuit să-mi construiesc, pur și simplu, interlocutorul. Sortii au picat pe sărmanu' Preotu'. L-am pus să citească din cărțile pe care le citisem eu, i-am dat să asculte *muzică bună* (de la Deep Purple sau Led Zeppelin, pînă la Emerson, Lake & Palmer), i-am vorbit despre ideile lui Camus, Kierkegaard sau Cioran – cu alte cuvinte, i-am inoculat băiatului simpatic și superficial care era

amicul meu doze puternice de *mal du siècle* și „filozofare“ melancolică. El fusese cel care, în clasa a noua, mă învățase să fumez; de data aceasta, eu eram maestrul. Și tratamentul a dat roade. Ne plimbam amîndoi tăcuți, fumînd dezabuzăți și cu gulerul ridicat (cînd vremea ne permitea), și din cînd în cînd unul spunea cîte o cugetare adîncă. Așa a fost, de exemplu, o dată cînd, pe o vreme mohorîță, Preotu' mi-a zis: „Pe o vreme ca asta, la volanul unei mașini țepene și ascultînd un hard supărat, nu mi-ar mai păsa că mor“. I-am replicat cu superioritate, spunîndu-i că nu e nevoie de astfel de stimuli exteriori și că e de ajuns să asculți „hardul“ interior („hard“ este, desigur, muzica hard-rock). Am fost mîndru de replica mea și am notat-o conștiincios în jurnalul pe care am hotărît să-l țin din momentul acela. N-am scris prea multe pagini în jurnal, dar chestiunea cu *hardul interior* mi-a plăcut mult timp.

/Aceeși zicere înțeleaptă însă m-a făcut să distrug jurnalul mai tîrziu, cînd trecusem la o altă etapă. Cît despre Preotu', odată ce drumurile vieții noastre s-au despărțit, la terminarea liceului, el a redevenit ceea ce fusese înainte (de altfel, începusem să-mi dau seama chiar din timpul liceului că omul era covîrșit de ceea ce-i pusesem eu în spate). A dat la Facultatea de Construcții și a devenit un cultivat șantierist. Acum are o firmă și destul de mulți bani./

Orizontul meu cultural s-a lărgit – mi-l și închipui cum se lărgeste, ca gulerul unui tricou vechi și spălat de foarte multe ori – în timpul pregătirii mele pentru Facultatea de Filologie, cînd am început meditațiile în București (făceam naveta Pitești – București, o dată pe săptămînă). Călătoream în personale cu vagoane supraetajate și cu navetiști care beau țuică din cutiuțe de medicamente – în trenurile de noapte, neluminate,

încercam să desprind experiențe poetice din singurătatea cu mine însumi (întîlnisem, în sensul ăsta, și nu știu ce cugetare în *Caietele* lui Camus) sau mă gîndeam la tipul din *Pivnițele Vaticanului* care-i făcuse felul bătrînicii ăleia – și, ajuns în Capitală, pierdeam ore întregi căutînd din hotel în hotel o cameră liberă (am dormit în mai toate hotelurile bucureștene și am avut ocazia să stau în cameră cu tot felul de oameni – de la tipi sănătoși care sforăiau la fel de sănătos, pînă la ciudați pe care-i descopeream în toiul nopții cum îmi veghează somnul). Profesoara la care mergeam predă româna la un liceu industrial și, din cîte spunea, era destul de apreciată pe plan local. Avea marea calitate că îmi era rudă și că nu-mi lua nici un ban. Ea mi-a împărtășit cîteva secrete de aur ale meseriei, cum ar fi cel cu Eminescu deasupra tuturor, ca un zeu, după care vin, la egalitate, alfa și cei trei mari beta – Arghezi, Blaga, Barbu și Bacovia. (Cînd îmi spunea acestea, tanti Tanța se lua de degetul mare și și-l scutura la alfa, iar pe cei trei mari beta îi prindea în mănunchi – arătătorul, mijlociul și inelarul – și îi ținea mai mult timp strînși.) Era foarte familiară cu cîtiva critici literari, din moment ce îi numea, cu afecțiune, Croh sau Niky (aveam să aflu mai tîrziu, la facultate, că filoloagele au o mare afecțiune pentru personalitățile cu nume de alint și de aceea le auzi mai tot timpul vorbind firesc despre Niky, Pino etc.). Cînd mai erau însă vreo două luni pînă la examen, și-a declinat competența și, ca să fie corectă, mi-a propus *să mă vadă* și un cadru universitar. Și mi l-a recomandat pe un domn Angelescu. Am fost la acest domn numai o dată cînd, în atmosfera folclorică a bucătăriei (ușile de la cămară și scaunele erau încrustate cu motive naționale), a trebuit să scriu timp de vreo oră caracteristicile prozei lui Creangă. Am înșirat, desigur, lucrurile din manual – cu oralitatea, umorul și celelalte prostioare –, pentru ca, la

corectură, distinsul universitar să-mi traseze pe foaia de hîrtie, dintr-un colț în altul, un mare X și să-mi spună: „Uite ce fac eu cu lucrarea ta!“. Nu cu oralitatea trebuia să încep, ci cu homerismul, care este, de altfel, trăsătura fundamentală a scrisului lui Ion Creangă. Cum eu nu auzisem pînă atunci de așa ceva, m-am convins că profesorii universitari sînt o grozăvie, ceea ce m-a determinat să apelez la serviciile lor.

/La examenul de admitere aveam să fac furori cu homerismul ăsta. Am dat la Filologia craioveană (unde se intra, de obicei, cu media cea mai mică – nu făcusem un liceu de filologie, ci de mate-fizică, și credeam că am un handicap față de ceilalți candidați) și în anul acela subiectul principal de la literatură a fost chiar „Scrieți caracteristicile narațiunii lui Ion Creangă“. Am picat, și asta din cauza notei de la literatură, care a fost trei și ceva. Am făcut, desigur, contestație. Tot desigur, contestația a fost respinsă. Maicămea, care atunci venise și ea cu mine la Craiova, o ființă foarte voluntară de altfel, mi-a zis: „Nu se poate, mergem în audiență la decan!“. Ceea ce am și făcut. Omul mi-a ascultat absent păsul, eu mă pornisem să-i spun ce-am scris, să enumăr caracteristicile adică, pentru a-i demonstra cît de deștept eram eu și cît de nedreaptă nota, dar cînd am ajuns la homerism (pe care-l lăsasem la urmă, pentru un efect maxim) m-a privit dintr-odată cu interes. „Ei – ziceam în gîndul meu – vedeți și voi acum cu cine aveți de-a face!“ Ceva în genul ăsta, se pare, gîndea și decanul, care fusese cucerit de cuvîntul acela magic. Prin urmare, mi-a ținut un discurs cu sfaturi despre cum trebuie să fie omul de cultură pentru a reuși în viață, spunîndu-mi, totodată, că nu se îndoiește că eu sînt făcut pentru cultură. În ideea, probabil, că, dacă nu poate face nimic cu admiterea („Mă înțelegeți, contestația e un vax, nici un profesor nu

va recunoaște că el sau vreun confrate de-al lui a greșit“), măcar să mă recompenseze cu ceva. Discursul lui mi-a întărit convingerea că eram un geniu neînțeleș și m-a îndârjit, cu atît mai mult cu cît omul repeta din trei în trei minute: „Nu te încrede în nimeni, decît în tine însuși, în nebunia ta!! Fii lup singuratic!!“ (formulă pe care, desigur, o dată ajuns la Pitești, am notat-o în caietul cu ziceri filozofice). Biroul era întunecos, iar decanul tras la față și palid, cu ochii însă vii; am avut instantaneu convingerea că suferea de ulcer. Nu știu cum îl chema, dar, cunoscîndu-l la facultate la București pe Eugen Negrici, pot să spun că semăna cu el./

În fine, după ce am beneficiat încă un an de serviciile cadrelor universitare, am intrat la Facultatea de Filologie din București. Intrat la facultate, eram – nu-i așa? – un altul, un om realizat, un om în toată firea. Prin urmare, am redescoperit „boema“. De data aceasta, de pe alte poziții. Culturale, ca să zic așa. Eram cîtiva tipi (eu, Bazil, colegul meu de cameră din cămin, și unu’ Soare, epigon păunesciano-stănescian – trei, întotdeauna trei!...) care, o dată intrați la Filologie, ne consideram deja ca făcînd parte din istoria literară. Și cum poți să faci parte din istoria literară, în modul cel mai propriu? Cum altfel decît fiind boem. Iar a fi boem însemna în primul rînd să bei („...să bei e/ ca și cum...“). Să bei și să vorbești chestii culturale. ...Și, atunci cînd starea de bună dispoziție creștea, să reciți din *Nichita* sau să cînți din cîntecele de pe discul lui Augustin Frățilă. „Lătrau caii, lătrau caii/ Cînd veneau ahei ahaii“ – sau ceva în genul ăsta. Bineînțeleș că ziua morții lui *Nichita* era sfîntă. Ne strîngeam cu toții și beam și vărsam un strop în cinstea marelui dispărut, și iar beam, și iar vărsam un strop și tot așa. În cele din urmă, ne pupam și lăcrimam discret. În camera mea strîmtă din Grozăvești, cu

două paturi de-o parte și de alta și un culoar între ele ca într-un compartiment de tren, cu gândacii care mișunau peste tot, cu chiuveța picurînd neîncetat, noi făceam, în vălătucii de fum de Carpați și-n aburii băuturilor de tot soiul, cultură înaltă. Ca sărmanul Dionis, la masa de brad și înconjurat de ploșnițe. După ce epuizăm toate versurile patronului nostru spiritual, Soare se ridica în picioare, ridica și sticla asemeni unui drapel și, pătruns de însemnătatea zilei respective, care, de altfel, tocmai se încheia, rostea dîrz: „Să mergem la mormîntul lui Nichita!“. Eu, comod cum sînt, făceam mofturi. Bazil se înflăcăra dintr-odată și-mi spunea: „Nu ești demn de Nichita!“. Eu acuzam o durere groaznică de cap sau de burtă, iar ei nu mai stăteau la discuție și o porneau, călăuziți de-un ideal, pe jos, către Bellu. Pînă la Bellu, cîntau, pe străzile mai lăturalnice, cîntecele „lui Nichita“, cădeau și spărgeau sticlele pe care le aveau în buzunarele paltoanelor (și sugeau apoi stofa, în încercarea de a salva ce se mai putea salva), se pișau la artezienele de pe Victoria Socialismului (gest de care erau mîndri, considerîndu-l de maximă disidență) și, ajunși în cimitir, erau fugăriți de cîini. În cele din urmă, lăsau o sticlă pe mormînt, „Pentru Nichita, săracu’!“, și se întorceau spre dimineață cu sentimentul datoriei împlinite.

Întîlnirile din camera mea de cămin au început, de fapt, încă din primele zile de facultate. După ce ne-am identificat unii pe alții, am decis – băieții „căminiști“ din anul întîi – să ne întîlnim ca să ne cunoaștem mai bine. Au venit la mine în cameră. De cum ne-am strîns, am hotărît cu toții, ca într-un gînd, să punem bazele unui club. Cred că există o genă umană care e responsabilă cu instinctul organizării... Îi ziceam, pur și simplu, „Club“, iar mai apoi, „Clubul nostru“ (nu eu am fost cu ideea, în virtutea fostei mele experiențe comunitare, să-i zicem așa, denumirea a venit ca o

expresie spontană a voinței populare; bine-bine, voința populară poate fi îndrumată și ea pe drumul cel bun, dar asta-i altă chestiune). Eram cu toții oameni importanți ai culturii române – intraserăm la filologie, doar! – și se impunea să discutăm probleme esențiale. La prima întâlnire, unul (Bazil, cred) a propus să vorbim fiecare despre cea mai nefericită întâmplare din viața lui. A început Bazil, care a spus că cel mai nefericit a fost în momentul în care, când avea vreo 15 ani, i-a murit tatăl. Toți am început să-l compătimim. Bazil ne-a povestit cum a trebuit el să se maturizeze forțat încă din adolescență, să devină responsabil, să-și ia în serios rolul de bărbat al familiei. După mărturisirea lui, am început să-l privim cu respect.

/Apropo de „cu respect”: pe vremea aceea ne dedam la tot felul de jocuri de cuvinte – cum a fost, de exemplu, tema celei de-a doua întâlniri a „Clubului nostru”: „Viața ca dat și dar” –, dar ne păstram, ca oameni importanți ce eram, în zona registrelor grave. Dacă în viața de zi cu zi foloseam frecvent clasicele „pizda mă-sii” sau „ce pula mea!”, în atmosfera elevată a discuțiilor din cadrul clubului un cuvânt cum e „cur” ar fi fost cu totul inoportun. Oamenii de cultură trebuie să se exprime îngrijit. Sau, altfel spus, „nu e frumos să vorbești urât”. Prin urmare, „cu respect” este „cu respect” și nimic altceva./

Și mai *cu respect* l-am privit însă pe Soare. Tipul ne-a povestit că i-au murit soția și copilul. Și nu oricum: soția cu copilul în pîntece. Că a fost un om terminat, că a și încercat să se sinucidă (și ne-a arătat, ca probă, o cicatrice la încheietura mîinii), că, în orice caz, acum mai trăiește doar în virtutea inerției. Groaznic! Așa de tînăr și să te lovească viața în asemenea hal!... Zilele următoare aveam să vedem, în camera lui, deasupra patului, poza unei fete. „Soția mea, cu o lună înainte de a muri”

– o recomanda el tuturor. Nu părea deloc gravidă, dar poate că era în primele luni. Poza era neclară, însă chiar și așa puteai ghici un chip trist, care urma să fie groaznic lovit de soartă. Soare era un erou și, prin urmare, toate extravaganțele lui sau bețiile crunte în care se dădea în spectacol i se treceau cu vederea. Nefericitul își povestea tuturor tragedia și, în scurt timp, toți colegii de la noi din an au realizat cu ce om special au de-a face. Un om care se luase la trîntă cu destinul.

După cîteva luni însă am aflat că tipul fantaza. Unii i-au văzut și gagica din poză. Vie și nevătămată. Iar cicatricea de la mîină fusese făcută, se pare, în timpul unei beții, cînd se tăiasse într-o sticlă spartă. Omul rămînea totuși un tip deosebit, dotat, dacă nu cu o soartă glorioasă, cel puțin cu o fantezie de excepție, așa cum de altfel îi stă bine unui om de cultură.

/Dispoziția lui către fantazare avea să-mi joace feste în vacanța de după anul întâi. Am avut proasta inspirație să-l invit la mine acasă. La părinți, de fapt, la Pitești. Mai eram și cu Svetlana, care avea să-mi devină soție peste cîțiva ani. Soare, ca om de cultură ce se afla, a vrut să pună în scenă o situație literară. Adică să joace rolul lui Iago. Bineînțeles, nu și-a dezvăluit nimănui intențiile. Stătea la țuici cu taică-meu și, pe lîngă treaba cu nevasta moartă cu pruncul în pîntece, îl prelucra cu sistem și răbdare în privința Svetlanei, povestindu-i tot felul de orori. Apoi venea la noi și ne spunea: „Ia uite ce-au zis ai tăi...”. Rezultatul a fost că taică-meu, îngrozit de ce femeie ordinară îi adusesem în casă, a izbucnit la un moment dat și, cu mintea întunecată, a luat-o de-o aripă pe sărmana fată s-o scoată pe ușă afară. A fost momentul în care am intervenit eu, ca un erou salvator. Eram bărbat și trebuia s-o dovedesc, doar! Taică-meu m-a îmbrîncit și pe mine, și atunci mi s-a întunecat la rîndul meu

mintea și am sărit la bătaie. A urmat ceva extrem de penibil și deloc bărbătesc. Cu încleștări fără ieșire, cu zgîrieturi, cu scene de mahala petrecute în fața ușii apartamentului. Nu semăna nimic cu fazele din filme, în care doi bărbați se bat, împărțindu-și unul altuia, pe rînd, pumni. Cred că n-am ajuns să dau nici un pumn cu adevărat. Și nici taică-meu mie. Asta nu înseamnă că a lipsit sîngele: aveam niște zgîrieturi pe ceafă de toată frumusețea. Soare se distra de minune. După consumarea îmbrîncelii, am plecat de acolo cu Svetlana și individul s-a oferit să ne găzduiască la el acasă, la Buzău. Nu știam de manevra lui, așa că am acceptat. După o săptămînă de stat la el, ne-am dat seama că ceva nu era în regulă. El își continua, de fapt, rolul de Iago, dar de data asta între mine și Svetlana. Am avut șansa ca, înainte să izbucnim, să discutăm unul cu altul. Ne-am dat seama de jocul lui Soare, am plecat de la el și am bîntuit o vară întreagă prin țară, dormind pe unde apucam (inclusiv prin gări). Ar putea părea, din afară, o poveste „romantică“, cu doi tineri care se iubesc atît de mult, încît nimic nu stă în calea sentimentelor lor. Cu dragostea care învinge, pînă la urmă, totul. Și răutatea oamenilor, și prejudecățile părinților, și soarta potrivnică. Un fel de Othello altoit cu Romeo și Julieta și, în plus, cu happy end. Cei doi s-au căsătorit și au trăit fericiți pînă la adînci bătrîneți. În realitate, cînd ești în mijlocul evenimentelor, nu e nimic care să-ți stîrnească rememorări nostalgice. Numai senzația de penibil și o imensă rușine./

Să ne întoarcem totuși la scena din cămin, cînd fiecare era pus să-și mărturisească nefericirile. Dacă povestirea lui Bazil și cea a lui Soare ne-au umplut de respect și compasiune, cea a unuia Doru ne-a revoltat de-a dreptul. Doru era un tip înalt și foarte slab, motiv pentru care și-a atras încă din prima zi de facultate porecla

Avortonu'. (Eram studenți la filologie și dădeam porecle culte!) Doru ăsta ne-a zis, nici mai mult nici mai puțin, că cel mai nefericit moment din viața lui a fost atunci când s-a născut. Au urmat proteste unanime: „Hai, bă, lasă-ne cu chestii de-ăstea. Nu vezi? Oamenii ăștia au avut probleme serioase, de viață și de moarte, și tu vii cu mofturi literare!? Ne place și nouă Sorescu cu «M-am îmbolnăvit de moarte, într-o zi, când m-am născut», dar aici nu umblăm cu texte de-ăstea. Viața – nu vezi? – e mai dură ca literatura!“. Tipul nu s-a lăsat intimidat. Cel mai nefericit moment din viața lui a fost, într-adevăr, când s-a născut, pentru că are o chestie congenitală la inimă. Că medicii le-au zis alor lui că nu apucă vârsta de zece ani, dar că el e, uite, bine-mersi, că a început să facă yoga de mic și asta l-a ajutat foarte mult. Că înainte să se apuce de yoga nu avea voie să facă nici cel mai mic efort, nu putea să alerge nici doi metri, și că acum, la douăzeci de ani, poate să alerge și douăzeci. Pe moment, ne-a umplut și el de respect, dar după aia, cum el nu bea, nu fuma (deși, ca să pară de gașcă, nefericitul avea tot timpul inițiative: „Hai, băieți, noi nu bem nimica? Stăm pe sec?“), am început să-l cam luăm peste picior. Oricum, porecla „Avortonu“ se lipise perfect de el. Nu i-am zis însă prea mult timp așa, fiindcă, pe la începutul anului doi, inimii lui nu i-a mai păsat de yoga cu care fusese îmbărbătată atîta vreme.

Viața în camera de cămin mi-a modelat, la rîndul ei, personalitatea. Și nu discuțiile din cadrul „Clubului nostru“, care, de altfel, nici n-au mai durat mult, nici conviețuirea cu Bazil sau, înainte de el, cu unu' Bibi din Slobozia, care avea rîie (am descoperit acest lucru după ce am stat cu el în cameră două luni și după ce îmi zisese că bubele de pe picioare pe care le scărpină ritualic în fiecare seară, timp de vreo oră-două, erau o chestie pe fond nervos). Cu toate că și aceste experiențe au

fost ziditoare. În acea perioadă, ființele care mi-au schimbat în mod fundamental perspectiva asupra vieții au fost gândacii de bucătărie. Dar asta nu de la început. Când m-am mutat în camera aia de cămin am avut un adevărat șoc. Erau incredibil de mulți și practic nu exista nici un loc inaccesibil lor. Nici măcar propria-mi persoană. Într-o noapte m-am trezit cu unul care-mi mergea pe buză. Într-alta am simțit ceva în ureche și din reflex, prin somn, am dat să mă scarpin; mai întâi am crezut că-mi curgea sânge, dar apoi m-am trezit și mi-am dat seama că treaba aia vîscoasă nu-mi aparținea mie, ci *lui* – pur și simplu, îl storcisem. După cîteva astfel de experiențe, instinctul meu de conservare (cred) mi-a rezolvat problema: am descoperit liniștea în împăcarea cu lumea așa cum este ea. Un fel de iluminare restrînsă, care se manifesta exclusiv în spațiul acela de doi pe trei. Rodul acestei iluminări a fost un început de tratat numit simplu *Despre gândacii de bucătărie*. Iată cîteva fragmente din introducere: „(...) Bucureștiul avea să mi se descopere sub o nouă înfățișare a sa, mai subtilă și mult mai umană. Atunci am luat contact cu o lume nouă, guvernată de legi neștiute, parcă din afara vieții, și totuși atît de cantonată în realitățile ființei, o lume care trăia, iubea, murea în afara mea și a conștiinței mele. (...) Atunci am făcut cunoștință cu nebănuita lume a șobolanilor, cu uimitorul univers încărcat cu vapori de urină din umbra toaletelor comune sau cu fantastica lume a gândacilor. Fantastica lume a gândacilor, căci despre gândaci am să vorbesc. (...) Ajunsesem la deprimare, o deprimare seacă și înfundată, ca sunetul unei cazmale ce lovește pămîntul. Uneori răbufneam. Am plîns mult și apoi i-am iertat. În cele din urmă, i-am înțeles. Acestei înțelegeri îi datorez tratatul de față“. Lucrarea – sau ce am apucat să scriu din ea – trata organizarea socială dintr-un cuib de gândaci, analiza rolul femeii cu ou, statutul masculilor, importanța cercetașilor

(femelele tinere, dotate cu aripi și foarte mobile) sau dedica un capitol acelei curiozități, un fel de apariție misterioasă, dacă nu chiar ținând de-a dreptul de mitologie: gândacul de bucătărie alb. Ce să mai vorbim? Eram din nou un fel de Dionis modern, care își exercita capacitățile de sinteză în direcția observațiilor de psihologie a insectelor (de data aceasta, fără pic de ironie sau intenții retorice).

Ultimul capitol al devenirii mele a fost, desigur, dragostea. Ea a venit năvalnic peste mine, împiedicându-mă totodată să închei tratatul dedicat gândacilor de bucătărie. La un moment dat, m-am îndrăgostit brusc de Svetlana (cu care ulterior, precum am spus, aveam să mă căsătoresc), de Răzvan și de prietena lui Corina (cărora aveam să le fiu naș de cununie), de Teo (pe care la un moment dat am vrut să-l înfiez) sau de o șopîrlă, Sally, și de un motan, Otto (cărora le-am dedicat un întreg jurnal – singurul pe care l-am ținut vreodată cu seriozitate și, de altfel, ultimul).

Iubirea mea pentru ei a fost pățimașă. Cu Svetlana am rămas împreună din prima clipă și, vreme de câțiva ani buni, nu ne-am despărțit nici măcar pentru o jumătate de oră. Deseori simțeam nevoia să-i văd neapărat pe Răzvan și pe Corina și le făceam, împreună cu Svetlana, vizite care se prelungeau mai multe zile. În timpul acestor vizite, dormeam cu toții într-un pat. De Teo nu mă puteam despărți și mă ofeream să-l conduc pînă la căminul lui (și el stătea la cămin), după care el se oferea să mă conducă, după care eu mă ofeream să-l conduc, și tot așa, pînă făceam de peste zece ori drumul dintre cele două cămine. Cînd Sally era agitată, mă cuprindea, pur și simplu, deznădejdea.

Iubirea m-a determinat să reîncep să scriu, de data aceasta proză, și, în plus, m-a mobilizat să scriu ceva care să le placă celor de care eram îndrăgostit. Era un fel al meu de a le face curte. Lor le datorez tot ce am scris pînă acum și ce scriu

în continuare, căci, deși focul de paie al pasiunii noastre s-a mistuit între timp, eu am rămas, ca un adevărat îndrăgostit, cu gândul la ei.

Între timp, Sally a dispărut cu totul din viața mea, Otto e la socrii mei, cu Corina și Răzvan mă văd foarte rar, iar cu Teo deloc. Svetlana a rămas, prin forța împrejurărilor, lângă mine. Iar eu m-am lăsat de fumat.

Un mic bemol

Desigur, lucrurile sînt departe de a fi idilice, tot așa cum sînt departe de a fi colorate exclusiv în negru. Pentru a contrabalansa efuziunile și declarațiile amoroase din finalul textului de mai-nainte, iată un altul, despre aceeași chestiune, scris într-o perioadă în care umorile mi se transformaseră din apoase în sticloase. Ideea este că, deși de fiecare dată am fost cît se poate de sincer, nici una din atitudini nu trebuie luată prea mult în serios. În fond, sînt atît de puține lucruri pe care le putem lua cu adevărat în serios!

„La început, scrisul a fost pentru mine un fel de-a fi cu prietenii. A existat o perioadă în care cititorii virtuali pe care-i aveam în vedere cînd scriam un text erau cîtiva prieteni la care țineam foarte mult. Ajunsesem cu ei într-un soi de intimitate garnisită cu literatură: ne vedeam foarte des, nu puteam trăi unii fără alții, mîncam împreună, dormeam unii pe la alții și, mai cu seamă, ne citeam unii altora creațiile proprii. Eram cu toții plini de entuziasm și creaserăm, inconștient, un fel de falanster. Sau, mai bine zis, o mare familie – aceasta și este explicația titlului ales ulterior pentru volumul care avea să ne reunească sub aceleași coperte. (Sentimentul că aparținem unei aceleiași familii i-a făcut pe unii

dintre noi chiar să se înrudească de-a dreptul, pecetluindu-și relația prin raportul dintre nași și fini – singura înrudire care mai era posibilă.) Tot în acea perioadă, expresia publică a entuziasmului nostru literar a fost un cenaclu mai deosebit – un fel de *creative writing* –, pentru care, la un moment dat, am vrut să obținem chiar și personalitate juridică. Eram efervescenți și expansivi, asemeni marilor creatori sub impulsul inspirației, din filmele ce ecranizează biografii celebre: Beethoven, deși surd, compunând *Simfonia Destinului*, sau Goethe scriind de zor la *Faust*.

Din nefericire, iubirea noastră literară a fost un foc de paie, sfîrșindu-se așa cum a început. Publicarea în volum avea să ne găsească în plin proces de divorț. Lent și penibil, ca orice divorț. Astfel, am realizat că literatura, mai degrabă decît iubiri, naște orgolii. Și că, oricum, e un spațiu al individualismului. A fost, probabil, momentul maturizării noastre.“

După ce am recitit textulețul de mai sus, mi-am dat seama că am bravat cînd am spus că nici o atitudine nu trebuie luată prea în serios. De fapt, lucrurile nu sînt, nici într-un caz, nici în altul, o glumiță și ar fi o prostie să le bagatelizez.

/Aminteam, în textul de mai-nainte, de volumul „care avea să ne reunească sub aceleași coperte“ și de legătura dintre titlu și starea noastră de intimitate paradisiacă (frumos spus, nu?). De fapt, apariția volumului se datorează nu atât iubirii noastre, cât întâlnirii cu Mircea Cărtărescu, care ne-a încurajat și ne-a ajutat să-l publicăm. Cartea s-a numit Tablou de familie și a fost publicată în 1995 la o editură obscură pe numele ei Leka-Brâncuș, care ținea, întrucâtva, de Facultatea de Litere (autori, în afară de mine, mai erau Răzvan Rădulescu, T.O. Bobe, Svetlana Cârstean, Sorin Gherguț și Mihai Ignat). În realitate, e mult spus că a apărut la această editură: textele ni le-am cules noi, tot noi am paginat-o, am făcut coperta și am venit, în cele din urmă, cu calcurile. Editura nu a făcut decât să tipărească (cu un copiator ceva mai performant) și apoi să broșeze paginile pe care tot noi le-am strîns, una peste alta, pentru fiecare exemplar în parte. Pentru ca după aceea, fiindcă nu primise nu știu ce bani de la Universitate, să se răzbune pe noi (nu editura, desigur, ci patronul ei, un anume Paraschivoiu, scriitor optzecist chipurile) și să refuze să ne difuzeze cartea. De difuzat, am încercat tot noi s-o facem, numai că, neavînd ceea ce atât de suav se numește „personalitate juridică“, nu am putut încheia nici un contract cu vreo librărie.

În consecință, textele publicate în acel volum au fost, în mare măsură, îngropate. În ceea ce urmează, încerc să dezgrop cîteva dintre ele. Iată prima povestire a grupajului meu, intitulat „Ființe, păsări, lucruri“./

Poveste de la țară

Nu mai fusese de mult pe la nenea Dode să se joace cu schija. Nenea Dode stătea la câteva case mai încolo (era soțul lu' țăța Tia, care-i aducea lapte bunicii, și caș proaspăt, din acela care-ți scîrțîie între dinți – murea după cașul lu' țăța Tia –, și lapte bătut, gros, cu bucățele de unt prin el) și făcuse războiul și îi intrase o schijă în el. Îi intrase în braț și rămăsese acolo; rana se acoperise, iar bucata de oțel se obișnuise de minune cu noua ei casă și se plimba în sus sau în jos cînd nenea Dode își dezvelea brațul și și-l încorda. Nenea Dode era un om bun și îi lăsa pe toți să pună mîna pe schijă, să o pipăie, dar mai ales pe el, așa că schija era numai bună pentru joacă. Îi plăcea tare de tot să o simtă cum saltă zglobie, acolo, sub piele, ca și cum ar fi fost ceva viu, dar puternic, și cum îi alunecă precum un animăluț abil printre buricele degetelor. Simțea cum freamătă și deodată zvîc! și nenea Dode rîdea și nu mai putea de plăcere. Joaca lui cu schija dura, astfel, mult. În plus, cum era și normal, nenea Dode îi povestea din război, cînd se mai odihnea. (Îi povestea ce-i povestea, apoi mai trecea să se joace cu schija; se juca ce se juca, apoi iar o mai lăsa și-l asculta pe nenea Dode.) După cum mulți copii știu, bătrînii (nenea Dode nu era un bătrîn, cu toate că avea mustață mare, care îl fascina mereu; niciodată nu a îndrăznit să se joace cu mustața, deși cu schija o făcea oricînd avea chef) povestesc mult și mai tot timpul se repetă. Așa făcea și nenea Dode. Știa și cum l-au prins rușii și cum l-au închis împreună cu mai mulți într-un laborator de naturale din facultatea de la Iași, cum i-au ținut acolo încuiați câteva zile, și ceilalți, de foame, au mîncat peștii din formol și au murit – numai el, care n-a mîncat, a scăpat –, cum l-au închis rușii într-un lagăr și cum a evadat de-acolo cărînd bidoanele cu apă, cum a luptat contra nemților, știa și chestia cu chibritul, cînd pe primul l-a văzut, pe al doilea l-a luat la ochi și pe al treilea l-a împușcat – bine că nenea Dode a fost al doilea!

– și multe altele. Dănuț le știa pe toate și stătea să le asculte, numai să se poată juca cu schija.

Dănuț, de fapt Abagiu Daniel, cum i se va zice la anu', când va merge la școală, era un copil tare simpatic (toate femeile din sat îi zîmbeau și-l cunoșteau – era doar nepotu lu' doamna Bădescu, fostă învățătoare) și avea o soră mai mică, de numai doi anișori. Bineînțeles că nu o suporta pe surioară, pentru că era prea răsfățată, părinții îi făceau toate voile și mînca găinaț când era lăsată liberă prin curte. Da, mînca găinaț; și din cele întărite și rotunde, pe care le ronțăia ca pe niște bezele reușite, și din cele apoase – când se spîrcîiau găinile –, pe care le lua cu degetul și le lîngea. Dănuț, de fiecare dată când își vedea sora mozolită pe la gură, alerga repede și bucuros la maică-sa – fiica doamnei Bădescu – (de fapt, o striga „mamă, ia uite la Cami, iar a mîncat!“) și se înciuda că mama nu era promptă, cum ar fi fost în cazul lui, și o certa numai de formă și apoi o lua liniștită să o spele. Soră-sa făcea fel și fel de lucruri idioate, care-l enervau cumplit; nu mai departe de ieri o prinsese cum, murdară ca de obicei pe la gură de găinaț, începuse să pupe zidul din camera mare și – proasta! – încerca apoi să prindă ca pe niște muște urmele pe care le lăsase pe zid. Și, că veni vorba de muște, Dănuț se ocupa regulat – ca orice om cu responsabilitățile lui în casă – și cu prinderea muștelor de pe geamul de la bucătărie, pe care le ducea apoi la păianjeni în grajd, le rupea aripile (să nu mai aibă nici o șansă) și le punea pe pînze, așteptînd ca păianjenii grași să iasă din găurile lor și să-și înceapă lucrul. Trăsese multe învățăminte pentru viață din trebușoara asta (încrîncenata luptă pentru existență a speciilor, evoluția lor, peștele mare îl mănîncă pe cel mic, cum să cucerească o femeie și cîteva noțiuni de cabală). De fapt, despre femei știa multe din vara anului trecut, de la verișoara Mirabela, care era cu trei ani mai mare decît el și care, când a venit și

tanti Tanța de la București, îi povestise cum erau femeile la Techirghiol și cum le picura apă *de-acolo* mult timp după ce ieșeau din lac. Tot Mirabela, atunci, inventase un joc, de-a doctorul, și ea era bolnava și mereu suferea de o boală la care trebuia să-și dea chiloții jos – medicul trebuie să controleze, nu e nici o rușine în asta!; el se uita, o consulta, o întreba „Pe-aici te doare? Dar pe-aici?“, și apoi o întreba dacă și femeile de pe plajă aveau ca ea și ea atunci nu prea știa ce să-i răspundă... Dănuț se gândea că, dacă e să vadă la o fată, el va fi băiat cum trebuie, îi va arăta și el – ca să fie chit –, dar Mirabela nu voia ca el să-i arate și întotdeauna numai ea era bolnava.

Dănuț se juca în multe feluri, dar, dintre toate, nimic nu-i plăcea mai mult ca jocul cu schija, așa că astăzi, după ce a urmărit toată dimineața pisica (nu o suporta de când Irinel, vecinul de la bloc, îi povestise că tatăl său adormise odată cu o pisică și i-a intrat atîta păr de pisică pe gît, încît a trebuit să-l taie undeva pe la piept să-i scoată ghemotocul de păr – așa a scăpat taică-su de armată), se hotărî să meargă la nenea Dode.

Îl găsi pe acesta în bucătăria de jos (cea care nu era pardosită cu scîndură, ci călcai direct pe pămînt), lucrînd la un putinei la bancul acela din lemn. De cum îl văzu, nenea Dode se mohorî puțin și continuă să dea la rîndea – fapt ciudat, pentru că, de fiecare dată cînd venea pe la el, lăsa imediat orice lucru și-și dezvelea brațul. Dănuț nu se descurajă și se duse direct să pipăie locul cu pricina. Fu mirat însă cînd îl auzi pe nenea Dode spunîndu-i că degeaba caută, tot nu va găsi nimic. Cum așa?... Schija dispăruse și nenea Dode credea că se deplasase și că trebuie să fie pe undeva prin corp. Cum adică? S-o ia la plimbare așa, de capul ei? Că ea se mișca doar cînd voia nenea Dode, cînd își încorda mușchiul. Și apoi, unde să se fi dus?... Nenea Dode ridică din umeri. „Ăsta sînt! Trebuie să fie pe-aici pe undeva. Afară din mine n-

a ieșit!“ Bine, a înțeles el că n-a ieșit, dar unde să fie?... Și Dănuț căzu puțin pe gânduri... Dar n-ar putea să încerce s-o găsească? Pe pipăite... Degeaba! Încercase nenea Dode înainte, ba îi mai pusese și pe alții și tot nimic. Dar la mustață a încercat? Își luă Dănuț inima în dinți cu speranța în suflet. Ei aș! mustața și-o mîngîia cel mai des, ar fi dat de ea... „Uite-o că nu e!“ – și nenea Dode își descoperi demonstrativ mușchiul care altă dată găzduia bucata aceea neagră. Într-adevăr, brațul era curat, fără nici o urmă de schijă.

Dănuț plecă descumpănit și, ajuns în curte, o văzu iarăși pe soră-sa degustînd un găinaț proaspăt. Dă-o-ncolo, nici nu mai avea chef să o spună maică-sii! Aici toți aveau obiceiul ăsta. De exemplu, cînd mergea în dosul casei să-și facă nevoile, nici nu apuca să termine să se șteargă cu frunzele de brustur, că găinile se și repezeau să ciugulească înfometate ce făcuse. În ceea ce-l privește pe Colț Alb, cîinele pe care chiar el îl botezase așa, dacă acesta nu se grăbea să-și mănînce imediat bucățelele, rămînea cu buza umflată, căci găinile terminau totul foarte repede... Nu, că schija asta era prea de tot; nu se aștepta să-i facă lui una ca asta. Acum nu mai avea chef de nimic și, ca dovadă, rupse fără să stea pe gânduri cîteva pînze de păianjen din grajd.

A mai mers de-atunci în repetate rînduri la nenea Dode să vadă dacă a mai apărut schija și de fiecare dată acesta clătina din cap și ridica din umeri. Încerca să-l îmbuneze povestindu-i întîmplări din război, dar degeaba, Dănuț era de neîmpăcat, mai ales că știa pe dinafară tot ce avea de povestit nenea Dode. Dode al Tii, cum i se zicea în sat, nu mai putea să-i intre-n voie băiatului.

Dănuț își făurea în minte tot felul de scenarii în care schija, asemeni unui explorator, străbătea teritorii neumblate și, cu ocazia asta, își închipuia cum trebuie să fie, văzut pe dinăuntru, corpul lui nenea Dode... Toată imaginația lui însă nu putea

suplini schija reală, care întârzia, din păcate, să-și facă apariția.

Pe scurt, Daniel Abagiu nu mai avea s-o vadă niciodată. La un moment dat, cînd a venit într-o vacanță (în vara dintre a treia spre a patra), nenea Dode i-a spus că schija a apărut (s-a sculat într-o bună dimineață cu ea acolo unde o știa dintotdeauna, de parcă nimic nu se-ntîmplase), dar apoi a dispărut iarăși, după cîteva zile. De atunci nu a mai auzit nimic de ea. După cum e de așteptat, acest fapt l-a marcat pe Dănuț toată viața. Nu s-a căsătorit, nu a avut copii și a rămas un individ retras și neîmplinit pe care vecinii din blocul de garsoniere în care locuia îl bîrfeau mai tot timpul, socotindu-l un om ciudat. Sora lui, în schimb, Mirabela și găinile, toate și-au găsit un loc în viață, iar păianjenii s-au îngrășat în continuare din ce în ce mai mult.

Chestiunea numelor

Este evident faptul că Dănuț sînt eu însumi. Desigur, afirmația aceasta o să le amintească multora de celebra zicere a lui Flaubert. O comparație cu Flaubert ar fi însă prea mult pentru ce am vrut eu să zic prin asta. La mine lucrurile stau mult mai simplu.

Ține deja de banalitate observația că personajele sînt „fațete narrative ale autorului“. În liceu, de exemplu, la orele de română, făceam furori cu demonstrația că Eminescu este nu numai Luceafărul, dar și Cătălina, și Cătălin, și chiar și Demiurgul (la Demiurg era mai greu de susținut, dar mergea). Trecem peste observația că discuția despre personaje într-o poezie nu-și prea are locul – dar dacă tot se identifica Luceafărul, de ce să nu se procedeze și la identificarea celorlalți inculpați? Pe de altă parte, este o naivitate să zici

că personajul cutare este autorul însuși. Tot în școală, încă de la clasele mici, profesoara ne repeta de nu știu câte ori că Nică **nu** este Ion Creangă; iar la facultate, studenții de la Litere învață să facă tot felul de distincții fine: persoană/persona, eu auctorial / eu narativ, narațiune homodiegetică / narațiune heterodiegetică și alte chestii de-ăstea cu denumiri pompoase. Cu toate acestea, am întâlnit critici literari (Alex. Ștefănescu este unul dintre ei) care, comentînd o narațiune la persoana I, se grăbesc să spună că autorul face și gîndește ceea ce face și gîndește naratorul.

Ei bine, eu vin în ajutorul unor astfel de critici și spun că ceea ce face și gîndește Dănuț am făcut și am gîndit eu însumi. Și pentru aceasta nu e nevoie ca povestirile să fie la persoana I. Nu este vorba aici de nici o strategie de tipul transcrierii pe dos a avertismentului „orice asemănare cu persoane și fapte reale este pur întîmplătoare” (s-a făcut de nenumărate ori chestia asta). Personajele din relatările mele sînt reale, iar faptele lor, deși uneori pare puțin verosimil, s-au întîmplat aieva. Cîndva, Andreea Deciu, fosta mea colegă de facultate, îmi reproșa că „povestirea cu schija e marqueziană” și aducea un argument, în opinia ei, de netăgăduit: sora care mîncă găinaț e luată după Remedios (care mîncă pămînt). Povestirea o fi fiind marqueziană sau altfel, dar soră-mea chiar mîncă găinaț cînd era mică – ce să-i fac?

E adevărat, relatarea unor întîmplări reale cu personaje reale poate să-ți aducă nenumărate neplăceri. Unii cred că, printre acestea, ar mai fi vorba și de ceva plăceri. Așa a fost maică-mea, care, după ce am publicat textul cu schija, s-a dus la Nenea Dode și i-a spus, radioasă, că fiul ei a scris o povestire în care el, Dode, e personaj principal și în care se vorbește și despre Tia, soția lui, și despre cașul pe care-l aducea ea bunicii.

Desigur, oamenii, în fața entuziasmului doamnei de la oraș, au găsit de cuviință că e cazul să se arate și ei fericiți de o așa întâmplare și au spus: „Vai, doamnă, dar să-i spunei lui Cezărel că de-abia-l așteptăm să mai vină pe-aici să-i mai dăm niște caș din ăla...”. Au crezut că maică-mea „le face un apropro“, iar maică-mea a crezut la rîndul ei că a obținut o mare victorie, o recunoaștere publică a importanței și puterii fiului ei, care, iată, a făcut un bine unor oameni scoțîndu-i din anonimat. Care le-a schimbat fundamental viața prin puterea magică a textului tipărit. Viața lui Dode și-a Tii (așa e forma de genitiv a numelui ei în vorbirea țăranilor din sat – Dode vine de la Gheorghe, și Tia de la Filoftea) nu s-a schimbat, firește, deloc. Cînd am fost următoarea dată în sat, nu erau mai prosperi sau mai fericiți decît îi știam și, așa cum era de așteptat, uitaseră complet de toată povestea. Între timp, Dode s-a îmbolnăvit de TBC și a murit, iar țăța Tia a ajuns ca vai de ea. Desigur, ai mei au găsit pe altcineva în sat de la care să cumpere lapte și caș.

Prin urmare, jocul pe care-l fac eu aici e mai degrabă unul riscant, decît aducător de fericire. Sînt riscurile sincerității. Căci despre sinceritate e vorba – o sinceritate care se mișcă însă în limitele minciunii necesare oricărui produs artistic. Ce să mai vorbim? – discuția e veche: produsul artistic nu poate fi niciodată realitatea însăși, fiindcă, printre altele, artistul modifică realitatea în funcție de preconcepțiile sale, de limbaj, de convingerile lui ideologice și morale etc. și, în ultimă instanță, oferă o selecție din realitate. Nici măcar fotografia nu ne oferă realitatea, ci doar un decupaj subiectiv din realitate, pus pe un suport de hîrtie.

Dar să încheiem această divagație (aridă și cu pretenții de profunzime) cu lucruri de mult fumate și să observăm doar că sinceritatea e întotdeauna minciună. De-abia plecînd de la acest fapt putem să ne propunem să fim sinceri.

De ce însă, dacă fac atîta caz de sinceritate, am apelat la un nume fictiv pentru personajul care sînt? Din mai multe motive. În primul rînd, pentru că nu mă omor după propriul meu nume. Niciodată nu mi-a plăcut Cezar, care sună mult prea pompos. Verii mei de la București (copiii lui tanti Tanța), cînd ne întîlneam vara la țară, îmi spuneau că Cezar e nume de cal. Știau ei ce știau. De curînd am aflat, dînd o căutare pe Internet, că Cezar este și un nume de cîini.

Pe lîngă toate acestea, Cezar mi se pare că numește întotdeauna o persoană extrem de glandulară. Impresia asta nu cred că mi se trage (deși – cine știe? – un psihanalist m-ar contrazice imediat) de la povestea alegerii numelui meu. Am aflat de povestea respectivă mult mai tîrziu, iar idiosincrazia mea este de cînd mă știu. O întreb pe maică-mea: „De ce mi-ai pus numele ăsta, Cezar?”. „Păi, cînd să te nasc, eram foarte speriată, că erai prea mare și mă chinuiam rău de tot. Se punea problema să fac cezariană și-mi era frică să nu mă taie. Atunci mi-am zis: «Doamne, dacă reușesc să-l nasc normal, îi pun numele Cezar». Și te-am născut normal.” „Și dacă mă nășteai prin cezariană – ce nume îmi puneai?” „Tot Cezar.” Iată cum la baza onomasticii mele se află, de fapt, un defect de logică.

Oricum, ai mei nu mi-au zis niciodată Cezar pînă cînd, în adolescență, am refuzat să le mai răspund dacă nu mă chemau pe numele meu. Pînă atunci îmi ziceau Țelu. Cică de la băiețelu’. Tot maică-mea – cred – a fost cu ideea. Cel mai rău era că numele ăsta se preta la tot felul de porecle. Țelu rimează cu foarte multe lucruri: Țelu-cățelu’, Țelu-purcelu’, Țelu-vițelu’ ș.a.m.d. Și copiii din fața blocului se pricepeau de minune să facă rime de-ăstea. Drept să spun, cel mai rău mă deranja Țelu-purcelu’, fiindcă se potrivea cu realitatea. La Țelu-cățelu’ mă înfuriam doar de formă. Țelu-vițelu’ îmi ziceau puțini. Cei mai mulți însă nu

erau specializați pe câte una, ci mi le ziceau pe toate. Sau în grupuri de câte două – preferatele erau Țelu-cățelu' și Țelu-purcelu': „Țelu-cățelu', Țelu-purcelu', Țelu-cățelu', Țelu-purcelu'...“. Uneori se strîngeau mai mulți, se țineau pe lîngă mine pe stradă și-mi cîntau „Țelu-cățelu', Țelu-purcelu', Țelu-cățelu', Țelu-purcelu'...“. Și puștii mai mici îmi strigau de departe (să nu-i pot prinde): „Țelu-cățelu', Țelu-puceelu', Țelu-cățelu', Țelu-puceelu'...“.

La școală, lucrurile s-au mai domolit. Colegii au aflat doar după cîteva luni, în clasa întîi, că mi se mai zice și Țelu, dar nu prea aveau curajul să mă poreclească. Singurul lucru pe care-l făceau era să-și dea coate în fiecare dimineață cînd, înaintea orelor, cîntam cu toții imnul și ajungeam la versul „și un țel cu-te-zătooor“.

Cu numele meu de familie – și el complicat și artificios – povestea e mult mai simplă, deși i se datorează tot maică-mii. Pe taică-meu îl chema Paul (era chiar nume de familie), iar pe maică-mea, Bădescu. Cînd s-au căsătorit, maică-mea a început să facă nazuri, că taică-său a murit pe front ca un erou, că el a avut numai fete și că nu mai are cine să-i ducă numele mai departe. Și așa s-a ajuns la acest compromis. După cum o știu eu pe maică-mea, problema nu era, de fapt, că se pierde prețiosul nume Bădescu (e destul de comun, sînt atîția bădești pe lumea asta, încît nu i-ar fi simțit nimeni lipsa), ci mai degrabă sînt tentat să cred că în pînzele ei sufla o proaspătă (la vremea aceea) boare feministă. Desigur, nu e nimic rău în asta.

Pe de altă parte, cînd scriam „Poveste de la țară“, am auzit la radio fantasticul nume Daniel Abagiu și m-a distrat sugestia masturbatorie care se potrivea ca o mînușă la întîmplarea povestită. Și, nu în ultimul rînd, Dănuț este bine-cunoscutul personaj din La Medeleni, carte care mi-a plăcut foarte mult în copilărie și pe care n-am putut s-o

citesc în întregime, fiindcă tipa de la Biblioteca Județeană Pitești, de unde împrumutam cărțile, a refuzat să-mi dea ultimul volum, pretextînd că nu era pentru mine, că eram prea mic. Am aflat după aceea că pe-acolo ar fi fost niscaiva scene tari. Nu bag mîna în foc, pentru că nici pînă acum n-am citit La Medeleni în întregime. Ce este sigur e că moare Olguța.

Cu mama și cu tata la mare

De cînd era mic de tot, mergea vară de vară cu părinții lui pe litoral și de fiecare dată era exasperat de toate tracasările pe care le aveau de îndurat pînă cînd ajungeau efectiv pe plajă. Cu toate că înainte să plece de-acasă murea de nerăbdare să vină ora trenului, drumul era și el un adevărat chin. Familia lui Dănuț pleca întotdeauna la mare noaptea, ca să nu ia în piept toată căldura zilei (cum zicea mama) și, de cu dimineață, în casă începea o agitație de nedescris. Cum plecarea se întîmpla pe la trei-patru, copilul trebuia să se culce devreme și să tragă un somn bun pînă atunci. Lui Dănuț, situația aceasta cu culcatul obligatoriu din vreme îi aducea aminte de Revelion; e de la sine înțeles că nu dormea deloc, că era foarte agitat și își bombarda periodic mama cu formula „Vai! cît de puțin mai avem și – ne-am dus!“. Asta spre groaza femeii, care ținea la unele cuvinte și care-l muștruluia de fiecare dată și-i explica din ce în ce mai enervată că atunci cînd zici despre cineva că „s-a dus“ înseamnă că a murit. Doamne ferește!

*

De cum ajungeau la gară, confruntat cu toată forfoteala de oameni și bagaje, elanul lui Dănuț începea să scadă, pentru a se spulbera definitiv în fața puhoiului de nestăvilit de la urcarea în tren. Înăuntru, după ce bagajele erau ridicate cu opinteli la locul lor, copiii erau întinși imediat pe genunchii celor mari și puși să doarmă. În fiecare compartiment erau cel puțin doi-trei care sufereau fără excepție același tratament. Dănuț nu suporta să stea cu capul nici în poala mamei, nici în poala

tatălui. Dar ce, parcă ei erau de înțelese? – îl obligau să rămână culcat și nu luau deloc în seamă nazurile lui. Ba, mai mult, când venea controlorul, îi ziceau să stea și chircit, pentru că ei cumpărau pentru el doar jumătate de bilet, iar Dănuț nu mai avea de mult vârsta necesară. Omul legii însă nu se lăsa înșelat și părinții aveau mereu scandal. Ca să-i arate controlorului cât de mic i-e copilul, maică-sa îl lua pe genunchi (cam greu, ce-i drept), îl mîngîia pe cap și îi spunea: „Stai cu mama aicea, liniștit...”.

*

Cum se potolea furtuna stîrnită de omul acela care țacănea biletele (el pleca în cele din urmă, cu capul mare de toate argumentațiile părinților), venea momentul în care toți cei din compartiment își scoteau pachetul cu de-ale gurii. Pahare de plastic „rabatabile“, roșii tăiate cu briceagul, termosuri, brînză, furculița de la briceag, pulpe de pui, piept de pui, castraveți, cîrnați, cașcaval afumat, sarea din flaconul de medicamente – toate acestea îl amețeau pe Dănuț. Dar și mai tare îl amețea mirosul de ou fiert, care, după ce era anunțat de cele trei ciocănituri succesive în metalul de pe marginea măsuței, invadea întreg compartimentul, cu atît mai mult cu cît provenea de la tot atîtea surse cîți călători se aflau acolo. Băiatului i se făcea greață, dar geamul nu era deschis decît tîrziu, dimineața, cînd se vedea pentru prima oară marea și cînd toți tăbărau la fereastră și priveau cu încîntare petecul albastru de apă. Era normal să fie visători, pentru că toți deslușeau, în peisajul pe care-l aveau dinaintea ochilor, promisiuni seducătoare pentru un concediu de neuitat.

*

De la Constanța se mai dezmoțea și Dănuț. Cel mai tare îi plăcea când treceau pe lângă nudiști (care stăteau cu fața la linia ferată, crăcănați și cu mâinile ridicate, să fie văzuți de ultraviolete) și îi era ciudă de fiecare dată că trenul mergea prea repede. Apoi își amintea că fusese și el la Techirghiol, când era mai mic. Ce fraier era pe-atunci! Îi era silă, chiar frică de nămol și tatăl îi spunea că-l face general: îi picta cu nămol epoleții, nasturii, insignele – și Dănuț cel mic stătea, mîndru că devenise așa, dintr-odată, o persoană importantă –, iar apoi îl spoia pe tot corpul, spunînd că-i face bine; Dănuț nu înțelegea și începea să plîngă, supărat că nu mai era general și că fusese păcălit – cu toate acestea, data următoare se lăsa iarăși înșelat și pățea la fel. Tot atunci, la Techirghiol, tatăl se întîlnise cu un prieten, coleg de serviciu, și stătea tot timpul de vorbă cu el. Dănuț făcea plajă „la bărbați“ împreună cu tatăl său și cu colegul, și cum cei doi întîrziiau peste măsură în discuții, și cum el se plictisea îngrozitor, băiatului îi venise să pună degetul pe chestia aceea pe care tatăl său o purta cu multă grijă în față. Prietenul făcuse o figură scandalizată, iar părintele îi dăduse o palmă. Unde dă tata crește. Și crescuse, desigur.

*

În locul unde se făceau cazările pentru toată stațiunea era cald, multă lume și aer închis. Spiritele erau foarte înfierbîntate și, în toată îmbulzeala aceea, orice lucru devenea imediat obiect de ceartă. De data asta, tatăl făcuse rost de bilete – prin sindicat, ca în fiecare an – în stațiunea Venus. La cazare era de așteptat întotdeauna foarte mult. Dănuț stătea de-o parte, pe unul dintre geamantane, iar părinții transpirau și se înghesuiau în puhoiul acela de lume. Băiatul se plictisea iarăși

foarte tare. Mai ieșea pe-afară – dar nu prea mult, fiindcă ai lui îl lăsaseră să aibă grijă de bagaje, să nu dispară ceva –, se mai uita la lume, se mai juca cu închizătoarea de la sacoșă sau mai scotea din plasă punga cu pufarine. Nu avea chef de nimic, mai ales că de acolo nu se vedea plaja, totul era uscat și prăfos, toți oamenii erau cu treabă și cu griji, de parcă n-ai fi zis că ești la mare. Din când în când, mai venea câte o femeie cu copilul în brațe, disperată că i se dăduse o cameră cu ploșnițe, inundată din cauza unei țevi sparte sau cu igrasie. Oamenii se agitau și îi luau apărarea femeii în fața celor de la ghișee – mai ales că era și cu copil mic, săraca! Pe Dănuț îl intriga foarte tare cuvântul „igrasie“. Auzise că unchiul Pompei își pusese gresie pe jos și că era foarte bine.

*

Se cazaseră la Hotel Diana, la etajul zece. Tatăl, care venise pregătit cu cele necesare de acasă, se înființase imediat pe dig cu undița și aducea aproape mereu o mînă de pești pe care-i pune în chiuvetă, la baie, sub jetul de apă rece. Astfel, chiuveta era mai tot timpul ocupată și trebuiau să se spele la robinetul de la cadă. Cu toate precauțiunile luate, peștii se împuteau destul de repede. Oricum nu aveau unde să-i pregătească. Tatăl tot zicea că o să-i ducă la bucătăria restaurantului, să le dea ăloră ceva și să-i roage să-i facă așa cum știa el, cu mujdei de usturoi, dar acest lucru nu se întîmpla niciodată. În schimb, erau tot timpul discuții cu privire la natura peștilor. Problema era că asemănători cu guvizii sînt și cîinii de mare, dar aceștia urzică rău cu coada și nu sînt buni de mîncat, dacă nu chiar otrăvitori. Mama susținea de fiecare dată că printre peștii aduși erau și cîini de mare – sau că toți erau cîini de mare – și că tatăl era inconștient, că se puteau nenoroci și ei,

și copilul. Să facă bine să-i arunce, să nu-i mai țină acolo degeaba. Tatăl rămînea calm, lăsa peștii unde erau și aducea cîte o punguță plină în fiecare dimineată.

Odată, cînd Dănuț stătea pe pietrele de la dig lîngă tatăl său, acesta a scos din apă un pește și, după ce l-a cercetat, l-a aruncat înspre băiat strigînd: „Cîinele de mare! Cîinele de mare!“. Dănuț a început să țipe și să plîngă. Cu toate că era foarte bine dispus, tatăl s-a enervat pînă la urmă că băiatul nu mai termina odată cu smiorcăiala și cu țipetele și, fiindu-i rușine de lumea care începuse să se uite la ei, i-a dat o palmă peste ceafă, astfel încît Dănuț a căzut de pe piatra pe care stătea și s-a julit la genunchi. Băiatul a continuat să urle, încă și mai tare, și nu s-a potolit nici cînd a venit maicăsa la el, care i-a spus împăciuitoare să nu mai plîngă atîta, că peștele ăla nu fusese cîine de mare, ci guvid. Din vremea aceea a rămas o fotografie cu Dănuț cu fața schimonosită de plîns și cercetîndu-și buba de la picior. Tatăl a ținut cu tot dinadinsul să immortalizeze momentul.

*

Într-o dimineată, cînd tatăl era plecat să cumpere vederi pentru rude și mama stătea cu mîinile la ceafă, cu ochii închiși și nemișcată, la untraviolete, Dănuț o luase de-a lungul țărmului, de unul singur, și căuta cochilii nespate, din acelea mari. Noaptea precedentă fusese furtună și puteai găsi, cu puțin noroc, lucruri minunate. Marea era liniștită, valurile îi atingeau uneori gleznelor sau ștergeu urmele pe care tălpile lui le lăsau pe nisip. Deodată băiatul a ridicat privirea și a descoperit la cîtiva pași în fața lui un grup de oameni care nu știu ce făceau. S-a apropiat curios și mare i-a fost mirarea cînd a descoperit jos, pe nisip, un pește uriaș. Oamenii vorbeau că îl

adusesse apa și se întrebau unul pe altul ce fel de pește era. Unii ziceau că ar fi delfin. Orice ar fi fost, oamenii erau gospodari și se și apucaseră să-l spintece și să-l jupuiască de piele. Cu toate că mai văzuse pe la televizor delfini și îi cunoștea deci foarte bine (era înnebunit după Flipper), Dănuț nu mai avea cum să-și dea seama ce putea să fie mormanul acela, atît era de sfîrtecat ! Carnea era năclăită în nisip, iar băiatul se întreba dacă, murdărită în halul ăla, mai era bună de mîncat. Îi tăiaseră coada și aceasta se afla mai într-o parte, nebăgată în seamă de nimeni. Dănuț și-a luat inima în dinți, s-a aplecat și a pus mîna pe ea. Era mare cît capul lui și acoperită de o piele neagră și groasă, ca un cauciuc. Băiatul ar fi vrut să le ceară coada, că tot vedea că nu le trebuie, dar i-a fost rușine. Se gîndea că ar fi putut s-o folosească la înot, așa cum văzuse la niște străini o labă de scafandru în care se băgau ambele picioare.

Într-o altă zi – iarăși lume strînsă pe țărm. Era pe la prînz și el stătea împreună cu mama sa pe cearșaf (tatăl era pe dig). Din gură în gură, se auzise că era vorba de un înecat și toți se uitau cu fețele îngrijorate într-acolo. Cîțiva foloseau și binocluri. Dănuț voise să se ducă și el, dar mama îi interzisese. Unii oameni care veneau de acolo spuneau că era umflat de apă și vînat. Dănuț era îngrozit că bietul om avea să sufere același tratament ca și delfinul și ura din tot sufletul lumea aceea care se îngrămădea în jurul înecatului.

*

Dănuț se distra foarte bine la mare. Construia castele, cu gărdulețe din bețe de chibrit sau din mucuri găsite pe plajă, ai lui îi cumpăraseră un pistol cu apă și el îi stropea cînd ei stăteau la soare, uneori mama îl mai ducea la mașinuțe sau îi lua vată de zahăr și floricele. Cel mai mult însă lui

Dănuț îi plăcea să stea în apă. Avea un colac pe care scria *Olimp* și înota tot timpul, claxonînd oamenii care îi ieșeau în față. Mama nu știa să înoate și probabil de aceea nu-l lăsa să stea mult în apă. Îi zicea mereu că răcește și-l obliga să rămînă lîngă ea pe cearșaf, să facă plajă, spunîndu-i din cînd în cînd să se întoarcă pe față sau pe spate. Cînd s-a întîmplat ca Dănuț să întîrzie mai mult în apă, mama s-a enervat și i-a zis să treacă imediat pe cearșaf și să-și dea și chiloții jos, să nu mai stea cu ei uzi pe el! Băiatul n-a vrut de prima dată, dar, cum maică-sa era foarte nervoasă, n-a avut ce face și s-a dezbrăcat. A dat să se așeze repede pe burtă, dar mama n-a fost de acord și i-a spus să stea pe spate, să-l prindă soarele bine, că pe burtă a stat destul. Cu chiu, cu vai, Dănuț s-a întors cu fața-n sus și, pentru că nu mai putea de rușine, și-a pus un prosop pe cap. Măcar chipul să nu i se vadă! Prosopul însă nu rezolva mare lucru. Auzea cum trec oamenii pe lîngă cearșaful lui și îi venea să intre în pămînt. Mai mult, ca spre a se face de rîs pînă la capăt, de la un timp încolo a simțit cum începe să i se ridice și chestia aia, puțin cîte puțin și imposibil de oprit.

*

Era noapte, plaja era goală, din apropiere se auzea muzica de la un restaurant, iar Dănuț se plimba desculț prin nisip. Nu știa cum ajunsese acolo. Mergea și se uita în stînga și-n dreapta să vadă dacă mai găsește vreo jucărie, așa cum găsise într-o dimineață un tractoraș de fier – străin, fără îndoială. Nu mai avea el norocul ăla! Deocamdată dăduse peste două șuruburi, o bucată de cauciuc, un arc mic de fier, o bucată de ceramică foarte veche și o pastă de pix – și pe toate le pusese într-o pîlnie. Ținea astupată cu degetul găurica pîlniei să nu-i cadă șuruburile.

Acum mergea pe țărmul mării. Marea era neagră, de parcă era toată de nămol. Era atât de multă, încât se puteau face din ea nu știu câți epoleți, nasturi și insigne. Se trezi în nămol pînă la brîu. Își dădu seama că era spoit pe tot corpul cu nămol. Groaznic! Era aproape să înceapă să plîngă, cînd observă că se afla, de fapt, în mare, și apa îi spăla nămolul. Deasupra mării răsărise luna, era lună plină, și o brazdă de lumină ajungea, pe apă, în dreptul lui. Vru să urmeze cărăruia luminoasă, dar făcea eforturi foarte mari să se deplaseze. De fapt, oricît se chinuia, nu înainta deloc. Parcă se afla în ceva foarte vîscos, care opunea rezistență. Atunci făcu o zvîcnitură și începu să înoate. Era liber acum și observă că poate prinde viteză foarte mare. Apa era ca un pat primitiv, foarte moale, în care se simțea în siguranță. Se zbenguia în stînga și-n dreapta, trupul îl asculta întocmai și nu trebuia decît să zvîcnească pentru a se îndrepta în orice direcție dorea. Înotă mult, iar bucuria îi invadase întreg corpul și îl furnica într-un fel plăcut. Cînd observă că se crapă de ziuă, începu să facă tumburi – sărea cît putea deasupra apei, plonja, pentru a sări apoi și mai sus, mișcîndu-și de fiecare dată corpul în aer foarte grațios. După un timp, cu toate că ar mai fi vrut să rămînă, se gîndi că trebuie totuși să se întoarcă. Stătuse destul de mult și mama o să-i facă iarăși scandal. Începu să înoate lejer spre țărm. Cînd ajunse aproape de dig, observă o siluetă cățărata pe o piatră care dădea înspre mare. Își recunoscuseră părintele, harnic ca de obicei, și nu putu să-și stăpînească admirația – se scula în fiecare dimineață atât de devreme!... Se apropie să-l vadă mai bine. Tatăl stătea nemișcat, iar fața îi era scaldată în lumina roșie a răsăritului. Mai înotă puțin încoace și-ncolo, apoi își luă seama. „Trebuie să mă feresc de undița tatei“, își zise și se îndepărtă, apucînd-o spre țărm. Înainta cu viteză, speriat puțin de ce ar fi putut să se întîmple, cînd

deodată simți că se oprește brusc și o durere ciudată îl năpădi pe de-a-ntregul. Era ca o sfîrșeală. Vru să strige, dar nu reuși decît să deschidă de cîteva ori gura, fără nici un sunet. Tremura tot, iar cînd simți că se sufocă, cu privirea împăienjenită de-a binelea, văzu ca prin vis niște oameni care se strîng în jurul lui, se apleacă și îl cercetează curioși.

Fălci

Visul ăsta cu mine transformat în delfin este foarte curios, cu atît mai mult cu cît acum, cînd sînt mare, am probleme cu rechinii (nu știu cît ține de legendă, dar în copilărie azeam de cazuri în care delfinii atacau rechinii ca să-i salveze pe oameni).

Totul a început în condiții de-a dreptul derizorii: într-o „videotecă” – așa cum se numeau sălile unde, pînă să le interzică Ceaușescu, se dădeau, pe televizoare meschine, filme de pe video. Înainte să-l văd, nu auzisem nimic despre filmul acela. Și mai avea și un titlu ridicol: „Fălci”! Eram prin clasa a șaptea sau a opta, nu mai văzusem filme „de groază” și, cu atît mai mult, nu auzisem de Spielberg. După film, am plecat acasă impresionat de cum îi țîșnise sîngele pe gură vînătorului de rechini atunci cînd namila îl înghițise pînă la brîu și el rămăsese cu jumătate de corp afară – și am povestit scena de mai multe ori, a doua zi, colegilor mei de la școală. Dar de efectele filmului aveam să fiu conștient abia mai tîrziu, cînd am ajuns la mare. Desigur, m-am documentat și am aflat că în Marea Neagră nu sînt, practic, rechini; există doar o specie, numită „cîini de mare”, dar aceștia sînt mici, nu atacă omul și, oricum, nu se întîlnesc pe litoralul nostru. Ca în orice angoasă însă, argumentele raționale nu au nici o putere. Mie mi-e frică în continuare

de rechini, chiar dacă ar fi să mă scald într-un lac de munte. La mare, deși pot să înot kilometri întregi fără nici o problemă, prefer să nu mă duc prea în larg și fac tot timpul ture paralel cu țărmul. Dar, chiar și așa, nu spun ce fiori mă trec pe șira spinării! (Dacă cineva ar vrea să-mi facă de petrecanie, lucrurile ar fi foarte simple: e de ajuns să apară pe lângă mine, în timp ce înot, o dorsală de rechin – chiar și de plastic – și ăla sînt! ...Iar lumea va crede că m-am înecat... E doar o simplă sugestie – există, firește, și metode mai subtile.)

Bineînțeles că rechinul, ca orice obiect al unei angoase, este o pură abstracțiune. Acum cîțiva ani, am avut ocazia să merg în Croația, pe o insulă din Adriatică (era un festival al tinerilor scriitori din Europa). Fiind vară, nu am pierdut ocazia să fac și cîteva băi în mare. Cum țărmul insulei era stîncos, apa era de o limpezime incredibilă – vedeai fundul mării și la douăzeci de metri adîncime. Rezultatul a fost că, într-o apă astfel lipsită de orice mister, angoasele mi-au dispărut ca prin farmec; pur și simplu, mă duceam atît de departe în larg, încît aproape că nu mai vedeam țărmul. Am realizat, cu această ocazie, că nu rechinii mă înspăimîntau pe mine, ci necunoscutul, faptul că nu puteam să controlez locul unde mă aflu; tot așa, rememorînd filmul (pe care, deși nu l-am văzut decît o dată acum aproape douăzeci de ani, mi-l amintesc în cel mai mic amănunt), mi-am dat seama că nu scenele în care apare propriu-zis rechinul m-au impresionat, ci acelea în care el nu este arătat – așa cum e, mai ales, una de la începutul filmului, cînd e devorată o tînără care făcea baie noaptea în mare: tipa înoată lejer pe spate, face pluta, e filmată de jos, din apă, la un moment dat camera începe să se apropie de ea, începe și muzica aceea, mai întîi lentă, și apoi din ce în ce mai accelerată, o vedem acum de foarte aproape și, dintr-odată, cadrul se

schimbă și avem perspectiva de deasupra apei – tipa, calmă pînă atunci, începe să se zbată și să țipe îngrozitor, se agață de o geamandură, pentru ca, în cele din urmă, să dispară sub apă. Blîc!

Dar, să revin. Întors acasă din Croația, le-am spus tuturor prietenilor cum am scăpat eu de angoasă, cum am înotat fără nici cea mai mică strîngere de inimă în „extraordinara Mare Adriatică“.

Povestea pare că se sfîrșește aici, numai că ea are și un epilog.

La numai cîteva zile după ce mă întorsesem din Croația, o știre de la ProTV: „Pe coasta italiană a Adriaticii a fost văzut un exemplar de rechin asemănător cu cel care l-a inspirat pe Steven Spielberg în filmul «Jaws». Specialiștii susțin – continua știrea – că este același rechin care fusese văzut cu o săptămînă înainte pe coasta croată.“

Oare de ce a trebuit să fiu eu tocmai atunci în fața televizorului? Oricum, cert este că, din cînd în cînd, viața ne rezervă scene ce par desprinse dintr-o literatură lipsită de orice verosimilitate. Mă consolez doar cu gîndul că potriveala nu a fost dusă pînă la căpăt și că întîlnirea (de gradul nu știu cît) nu s-a produs.

La întoarcere

Cînd eram mic, spre deosebire de acum, stăteam foarte mult pe-afară, la joacă, și nu mergeam în casă pînă ce nu se enerva mama, care obosea de fiecare dată strigîndu-mă pe geam. De cele mai multe ori însă, întîrziem în fața blocului nu de dragul jocului sau al copiilor. Eram un băiat retras și ținta tuturor poreclelor. Și aceasta nu fără vreun motiv: eram gras, singurul copil gras dintre cei care ieșeau pe-afară. E lesne de înțeles că nu aveam nici un prieten, iar în jocurile celorlalți eram rareori primit, și atunci doar ca tolerat. În rest, stăteam pe margine și mă uitam.

Pricina pentru care rămîneam surd în fața apelurilor insistente ale mamei mele era deci alta. Niciodată nu a bănuț ea că ceea ce mă ținea departe de casă era tocmai ceea ce ne despărțea: scara blocului. De cum intram în atmosfera aceea răcoroasă în care ușile erau aliniolate cuminiți una după alta, drumul pînă sus, la etajul patru, ultimul, unde locuiam, devenea o adevărată aventură, și asta datorită cîtorva etaje rele pe care trebuia să le străbat. Parterul nu-mi dădea bătăi de cap, cu toate că era mereu întunecos și că acolo se afla ușa unei șoferițe aprige, cu mulți copii, sau ușile unor familii de unde se auzeau mereu certuri. Tot la parter stătea și domnul Popescu, un individ slab, pipernicit, plătînd ca o femeie, care se pricepea de minune la table, cînd juca pe bancă împreună cu domnul Goleșcu, dar care își toca soția în mod sistematic și bestial – după cum ziceau ai mei.

Chinul începea după ce urcam primul rînd de scări și ajungeam la etajul unu. La etajul unu stătea o femeie blondă, cam pe la treizeci și ceva de ani, căreia îi murise bărbatul de curînd. Femeia aceea semăna cu mama mea, care era tot blondă. Ea

împreună cu fostul ei bărbat se mutaseră de puțină vreme în blocul nostru și, cum s-au mutat, omul a murit, așa că nu-l cunoscusem niciodată în viață. Mort îl văzusem, dar desfigurat, legat cu o basma albă ce era trecută pe sub bărbie și înnodată sus, în creștet, și, după cum mi s-a părut timp de o secundă, cât am aruncat o privire când ieșeau cu el pe ușă, cu limba scoasă. În ziua înmormântării, în tot blocul și afară, în fața blocului, mirosise a lemn lăcuit și a lumînări – acesta era de bună seamă mirosul de sicriu. După ziua respectivă, mirosul cu pricina se restrânsese la etajul unu.

Văduva se purta foarte elegantă, iar doliul, blondă fiind, o prindea tare bine – așa zice acum. Pe vremea aceea, firește, nu observam asemenea detalii. Când treceam pe lângă ușa ei, mă țineam foarte departe și grăbeam pasul cât puteam. O dată însă, spre groaza mea, am avut ocazia să-i intru în casă. Era iarnă și eu făceam un om de zăpadă. Asta s-a nimerit să fie chiar sub geamul ei. Nu aveam mănuși și mâinile mă dureau de cât erau de înghețate. La un moment dat, m-am tăiat într-un ciob ascuns în zăpadă și sîngele a început să-mi curgă destul de tare. Atunci i-am auzit vocea. Stătuse și mă privise de la geam și acum mă striga să vin la ea să mă bandajeze. Am mers, fiindcă mi-era rușine să fug. M-a oblojit într-un fel ciudat, cum nu mai văzusem pînă atunci. Mai întîi mi-a supt rana și a scuipat, apoi mi-a sărutat degetul tăiat și, după aceea, pe rînd toate degetele, palma și încheietura mîinii. Îngenunchease lângă mine și-mi acoperea brațul cu părul ei. La urmă, a desfăcut o țigară Kent și mi-a presărat tutun pe rană. Mi-a trecut o altă țigară pe sub nas și mi-a spus să n-am grijă, că e un tutun foarte bun. Apoi m-a bandajat. Când am plecat de acolo, îmi venea să o rup la fugă. Nu puteam însă, pentru că ea mă urmărea cu privirea din prag. De-abia când am ajuns afară am putut să-mi smulg bandajul și să mă spăl îndelung cu zăpadă, speriat că acea teribilă otravă, tutunul,

ar fi putut să-mi facă foarte mult rău, dacă nu chiar să mă omoare.

Cu toate că la etajul unu era astfel, acesta nu mă îngrozea așa de tare ca etajul doi. Acolo, la apartamentul doisprezece, imediat pe stînga după ce urcai scara, stătea o fată cu vreun an mai mică decît mine care era nebună. Tatăl nebunei, un om tăcut, era îmbrăcat tot timpul cu un pardesiul larg și negru pe care îl purta descheiat. Mergea cu pași mari, iar curentul îi umfla pardesiul, făcîndu-i-l să semene cu o mantie. Tatăl nebunei purta galoși de cauciuc și scuipa deseori pe stradă. Mama nebunei nu prea ieșea din casă. Auzisem de la maică-mea că fata lor făcea niște injecții speciale și foarte scumpe. Nu știu de ce, dar eram sigur că mirosul de la etajul doi, acel miros greu și persistent care izvora de la ușa lor și se rarefia pe măsură ce te depărtai, li se datora lor, injecțiilor. De fiecare dată cînd treceam pe la etajul doi îmi țineam respirația și o luam la fugă încă de pe trepte. Aproape niciodată nu reușeam să rezist pînă la următorul etaj și, în cele din urmă, ajungeam să trag în piept aerul acela care putea, fără îndoială, să mă înnebunească și pe mine.

Dacă injecțiile erau pentru nebunie, atunci era normal ca și mirosul acela să aibă de-a face cu nebunia.

Nebuna era o fată tunsă scurt, bălaie și cu ochii albaștri, iar în fața blocului nu-mi făcea deloc frică. Curios, dar afară nu mirosea, cu toate că-mi închipui că injecțiile acelea își făceau efectul în timp, deci persistau în ea. Copiii o puneau să-și dea chiloții jos (și băieții, dar și unele fete mai îndrăznețe), iar ea se executa cît ai clipi din ochi, cu zîmbetul pe buze. Era frumușică, dar avea o privire ciudată: se uita ocolit. Mie mi-era rușine – de oamenii care ar fi putut să treacă – să o pun să-mi arate, cu toate că îmi doream și eu foarte mult. O dată mi-am luat inima în dinți, am dus-o în spatele blocului și i-am zis. Spre nenorocirea mea,

spatele blocului nostru dădea în fața altui bloc și nici n-a apucat săraca de ea să-și dea bine chiloții jos, că o femeie din blocul alăturat a început să strige la mine că sînt un nerușinat și să las fata în pace. Am fugit și n-am reușit să văd nimic. N-am reușit să văd nici după un timp, cînd, sperînd că plecase femeia de la geam, m-am dus din nou. Nebuna stătea tot acolo, în picioare, cu chiloții în vine, dar și femeia era în continuare la fereastră și, de cum m-a văzut, a-nceput să mă facă iarăși în toate felurile.

La etajul trei încetineam pasul. Mă odihneam puțin, pentru că greul trecuse. La etajul trei, chiar sub noi, locuia doamna Văduva, o doamnă destul de în vîrstă, cu care bunica mea se înțelegea foarte bine și, de cîte ori o întâlnea, stătea mult de vorbă, întrebînd-o ce medicamente mai ia și pe la ce doctori a mai fost. Nu știu de ce bunica mea îi zicea „cuscră“. Eu nu cunoșteam acest cuvînt, dar îl înțelegeam apropiat de „zacuscă“. Uneori puteam fi sigur că îi zice astfel. Bineînțeles că la etajul trei mirosea aproape mereu a zacuscă. Totul a fost bine, pînă cînd doamnei i-a murit bărbatul și și-a pus o fundă mare și neagră deasupra ușii. Nu i-am văzut omul mort, pentru că își dăduse duhul pe la un spital și nu mai fusese adus acasă; cu toate acestea, mirosul de zacuscă mi-a devenit de atunci grețos.

La etajul patru era liniște, din cînd în cînd se mai auzea glasul domnului Golescu, care-l striga pe Mihăiță, iar lumina, trecută prin geamul verde ce dădea afară, îmbrăca lucrurile într-o atmosferă calmă, ca aceea de sub apă. Cu ușa deschisă, mă aștepta mama, și bucuria mea era, desigur, foarte mare cînd o vedeam. Bătaia care mă aștepta în casă ținea, de-acum, de partea luminoasă a vieții.

Despre bătaie

Taică-meu mă bătea rar. El obișnuia să-mi dea câte una după ceafă și numai în cazuri excepționale scotea cureaua. Lovitura după ceafă mă amețea și maică-mea îi zicea de fiecare dată să nu-mi mai dea la cap, să-mi dea la fund. La fund, pentru taică-meu, era teritoriul curelei și, precum spuneam, asta se întâmpla numai la ocazii. Așa că el prefera să mă lovească după ceafă.

Maică-mea, în schimb, era mai inventivă. Oricum, ea mă bătea cel mai des și trebuia, prin urmare, să-și pună imaginația la contribuție. Maică-mea mă bătea cu ce avea la îndemână în momentele respective: umbrelă, bătător de covoare, cratiță sau, pur și simplu, nuia ori băț – când eram în natură. Avea și o preferință: racheta de tenis, pe care o puneă bine, în cămară, să știe de unde s-o ia la nevoie. Era vorba, de fapt, de un set de rachete, galbene, roșii, portocalii, imitații de plastic foarte reușite. Rachetele aveau un singur inconvenient: din când în când, se rupeau (inconvenient minor, pentru că cea ruptă putea fi oricând înlocuită cu o alta, de o altă culoare). Și o calitate incontestabilă: lăsau pe piele un model simpatic, în pătrățele, de la așa-zisul racordaj. Acest model avea doar o funcție estetică, nu durea prea tare. Oricum, ai mei nu m-au bătut niciodată așa cum mi-a povestit Svetlana că făcea tatăl ei, care o bătea la fund cu cureaua de nu mai putea să se așeze pe scaun câteva zile după aia...

În casă, mă mai băteam cu soră-mea. De data asta, firește, dădeam și eu. A fost o perioadă lungă când ai mei erau plecați la serviciu și noi rămâneam amândoi singuri acasă. Și ne băteam în fiecare zi. Ne băteam ca chiorii (oare cum s-or fi bătînd chiorii?), dădeam și eu, dădea și ea. Deși era mai mică, loviturile pe care le primeam nu erau deloc neglijabile. Chestia după care se omora ea era să stea pe spate în pat sau în fotoliu și să dea cu picioarele. Îmi prindea câte una în figură, în burtă sau chiar între picioare – și atunci

mă enervam și nu mai țineam cont de diferența de vîrstă și cu atît mai puțin că e fată. Desigur, pînă la urmă ea era cea care începea să plîngă.

Luptele mele cu soră-mea ajungeau rareori la cunoștința părinților. Au aflat la un moment dat, cînd soră-mea, de ciudă că nu reușise să mă bată, și-a mușcat încet-încet buza în fața oglinzii, pînă i-a dat sîngele. Pentru ca apoi, cînd a venit maică-mea, să-i spună că am lovit-o eu (doar eu nu eram prost să-i dau la față, să-i las semne!). Maică-mea a înghițit gogoașa și i-a dat satisfacție soră-mii, adică mi-a dat bătaia pe care nu putuse să mi-o dea ea. Altă dată, cînd soră-mea aruncase după mine cu o foarfecă ascuțită care se înfipsese în ușă, nu a certat-o în mod special pe ea, ci am luat-o amîndoi, că ajungem să ne scoatem și ochii în casă (și mai ce altceva?). „Și, oricum, de la tine am pretenții, că ești mai mare!”

Nu vreau să pozez însă în postura de victimă. Soră-mea și-o lua, la rîndul ei, cînd rămîneam singuri – și asta cu vîrf și îndesat. Diferența dintre noi e de cinci ani!

La școală mă băteam rar. În clasele primare, îmi știau toți de frică, deși nu cred că l-am altoit pe vreunul – îmi cîștigasem renumele din luptele cu „găștile” de la alte clase. Apoi, în clasa a cincea, m-am mutat la o altă școală. Acolo, noii mei colegi m-au văzut mai retras și, încetul cu încetul, au început să mă ia sistematic la mișto. Toată chestia a durat pînă cînd i-am dat borșul celui mai tare tip din clasă. Țin minte că eram în vestiar la sport și, cînd mă dezbrăcam, nu știu ce mi-a căzut din buzunar. Am impresia că erau niște bile sau niște bani – cert este că se rostogoleau pe jos, pînă cînd tipul a pus piciorul pe ele (sau pe ei). Părea un gest amabil, numai că tipul nu și-a luat piciorul cînd am vrut să-mi recuperez chestiile. I-am zis să mi le dea, iar el mi-a răspuns – țin minte și acum – „Ei, și dacă nu voi?”. Eu am insistat, el a repetat aceeași formulă. A treia oară

și-a întărit zicerea cu un șut pe care a vrut să mi-l expedieze în cur – numai că m-a nimerit pe-o parte. În momentul următor, i-am dat primul pumn. Tipul era năuc mai degrabă de uimire, decât de impact. A dat să-mi riposteze, numai că eu i-am făcut o fentă pe care o exersasem cu văru-meu și i-am trimis una din plin. Nu-i venea să creadă. Dădu să-mi mai ardă un pumn, dar eu i-am făcut aceeași fentă și i-am mai înfundat o dată figura. Rezultatul a fost, precum spuneam, borșul. Și faptul că, pînă în clasa a opta, nu m-am mai bătut cu nimeni, fiindcă nimeni nu a mai îndrăznit să mă supere.

La liceu, așa, pe bune, cred că m-am bătut doar cu un singur tip, cu Stan. Și lui i-am dat borșul, dar cu el a fost ceva mai complicat.

Tot atunci am început să fac și karate – dar nu m-a ținut mult. La karate am luat cea mai dură lovitură din viața mea. Mă duceam cu amicul meu Preotu', iar cursurile se făceau chiar în sala de sport a liceului unde învățam (vara se făceau în aer liber, în pădurea Trivale). Sensei ne era Valeca, unu' cu centură neagră și nu știu câți dani, care era considerat nebun, pentru că fuseseră cazuri în care își băgase cursanții în spital. Principiul lui era simplu: dacă greșeai, o luai pe coajă. Antrenamentele erau foarte dure și mulți capotau. Era momentul cînd o luau pe coajă. O dată, eram în pădure și făceam deplasări în gardă cu om în spinare. Cu genunchii flexați și lent, cît mai lent. Eram obosiți după kilometri de alergare, serii de cîte o sută de flotări sau nu știu cîte „abdomenuri“. Sensei ne număra, desigur, în japoneză: ici, ni, san, shi. Eu eram în spinarea lui Preotu', iar lui îi tremurau genunchii. La un moment dat, n-a mai rezistat și s-a prăbușit. Valeca a auzit bufnitura și s-a întors. Preotu' zăcea la pămînt, iar eu picasem în picioare. Ne-a pus pe amîndoi să stăm în gardă și, crezînd că eu îl purtam pe Preotu', m-a lovit fulgerător în plexul

solar. Ne explicase principiul loviturii în karate, cum că este o problemă de energii și energia distructivă se răspîndește în corpul lovit ca undele cînd dai cu piatra în lac. Atunci am simțit pe pielea mea chestia asta. Plecînd din stomac, m-am trezit invadat de ceva care mi-a ajuns repede în creier și mi s-a pus ca un vîl. Ca de pe un alt tîrîm, am simțit cum Preotu' își bagă capul între picioarele mele, să mă ia pe umeri și să continue deplasarea în gardă. Deplasarea în gardă cu om în spinare. Am impresia că gemeam, că am auzit de undeva, de departe, vocea lui sensei: „Gura, c-o mai iei!”. Apoi: „Ce, am zis eu să vă schimbați? Continuați cum erați!”. M-am simțit coborît pe pămînt și, cu un efort de voință, l-am ridicat pe Bogdan în spinare și am continuat eu. Eram ca Superman ridicînd falia Floridei, eram statuia electricității de la Barajul Vidraru...

Cunoștințele acumulate în jumătatea de an cît am făcut cursul acela intensiv de karate (de patru ori pe săptămînă) nu mi-au folosit niciodată, pentru că nu am avut ocazia să le aplic. Oamenii mari nu se mai bat. Iar atunci cînd o fac – cum a fost penibila scenă dintre mine și taică-meu – nu se încurcă cu asemenea finețuri.

Întîmplări din clasa întîi

În clasă, ca prin minune, se lăsă deodată liniștea. Copiii, încremeniți, priveau toți către învățătoare, de parcă acum o vedeau pentru prima oară și descopereau că este de fapt o arătare de pe alt tărîm. Arătarea le zîmbi și repetă ce întrebaseră. Nu avea nimeni curajul nici măcar să clipească; o fixau în continuare cu insistență. La un moment dat, se auzi un zgomot puternic și toți își întoarseră privirile într-acolo. Era Cristi, care se ridicase în picioare, trîntind scăunelul mobil de speteaza pupitrului. Băiatul nu stătu pe gînduri și începu să cînte – învățătoarea îl privi cu aprobare și îi zîmbi. Nemaiputînd de ciudă că văru-său i-o luase înainte, Dănuț se ridică și el și prinse de la jumătate prima strofă. Era cîntecul pe care îl cunoaștea foarte bine, acela cu cîrciuma-n rai. Și el știa un cîntec, ce? numai Cristi?... La refren, cei doi veri își uniră victorioși vocile: „Hei, hei, vinu-i dulce/ Cine-l bea nu se mai duce/ Hei, hei, vinu-i acru/ Cine-l bea se duce dracu’“. Cînd ajunseră la „Și cei patruzeci de sfinți/ Stau toți cu furtunu-n dinți“, Dănuț se aștepta să se rîdă, pentru că lui i se părea foarte amuzant, dar nu rîse nimeni – copiii stăteau în continuare împietriți, iar învățătoarea zîmbea și se făcea că se uită pe geam. Băieții terminară refrenul, puțin cam descurajați, apoi, pentru că ea privea în continuare pe fereastră, rămaseră în picioare, neștiind ce să mai facă. Învățătoarea se desprinse cu greu și se întoarse către cei doi veri. I se adresă lui Dănuț:

— Cine te-a-nvățat cîntecul ăsta?

Dănuț, văzînd că ceva nu e în regulă, dădu bucuros vina pe văru-său.

— El.

— Dar pe tine cine te-a-nvățat cîntecul ăsta?

— Unchiu' Dumi, răspunse Cristi cu curaj, știind că nu i se poate zice nimic – unchiu' Dumi doar nu l-a învățat prostii!

Lui Dănuț îi plăcea foarte mult de învățătoare, de tovarășea, cum o vor alinta copiii peste un timp, când se vor obișnui cu școala. Era tânără, drăguță, mai ales când zîmbea și-și arăta strungăreața, făcea uneori glume și avea o rochie înflorată, nu ca educatoarea de la grădiniță, care era ea bună, dar venea îmbrăcată în negru, avea mustață și un neg în palmă, care se vedea mai ales la dirijat. (Mustața i-o simțea educatoarei atunci când îl pupa, iar la terminarea grădiniței aceasta îl pupase de mai multe ori pe amîndoi obrajii.) Dănuț se bucurase tare mult când văzuse că avea o învățătoare drăguță și fusese foarte fericit când îi dăduse florile, chit că ea nu-l prea luase în seamă și îi spusese să le lase pe catedră. Chiar din prima zi realiză totuși că-l simpatizează. Convingerea asta se întări peste un timp, când observă că tovarășea nu prea îl altoiește ca pe ceilalți. Învățătoarea avea degetele pline de inele și, când dădea cîte o palmă, nu era prea plăcut. Apoi, Dănuț era convins că ea îl admira și pentru că el se dovedea mai curajos și mai bărbat decît ceilalți. Când trebuia să și-o primească, el stătea drept, cu fața înainte, oferindu-și obrajii, și asta se vedea că-i face destul de mare plăcere tovarășei învățătoare, pentru că, după ce se pregătea puțin să nimorească bine, îi aplica o palmă pe o parte și, eventual, și cu dosul, pe cealaltă parte, și se mulțumea doar cu atît. La ceilalți nu se întîmpla așa. Ceilalți se fereau, se ghemuiau, își băgau bărbia în piept – lucru care o supăra tare și o făcea să se dezlănțuie asupra lor și să-i tragă de urechi și de perciuni. Asta numai când făceau vreo pozna, bineînțeles, pentru că tovarășea nu-i bătea niciodată pe degeaba. Tovarășea avea mereu dreptate. Copiii erau răi și nespălați, fapt pe care-l observa biata de ea de fiecare dată când îi trăgea de urechi sau de

păr; când termina operațiunea, se ștergea scîrbită de bănci și le spunea respectivilor să-și mai curețe jegul, că a ajuns de un chintal pe ei. Dănuț nu știa ce e aia un chintal, dar își dădea seama că nu e de bine. Bineînțeles că lui nu-i zicea niciodată chestia asta.

Ceea ce îl deranja însă pe Dănuț era că învățătoarea părea să încerce aceeași afecțiune și față de văru-său. Ba parcă îi permitea chiar mai multe. Cristi putea să se ducă la catedră când voia, se plimba prin clasă fără nici o opreliște sau se zgîia una-două în catalog. Când încerca să facă și el la fel, învățătoarea îi trimitea pe amîndoi la loc ori le zicea că iar au venit toți pe capul ei sau alte lucruri de genul ăsta. Care toți? Că doar ceilalți stăteau în bancă!

Cam la vreo două săptămîni de la începerea școlii, Dănuț trăi o întîmplare care-l puse pe gînduri... Învățaseră cu toții un cîntec. Toate bune și frumoase, numai că tovarășea îi zise numaidecît lui Cristi să dirijeze el. Copiii cîntau în momentul în care Dănuț, nemaisuportînd o asemenea nedreptate, se ridică în picioare și îi strigă cît putu de tare, ca să se facă auzit:

— Da' de ce să dirijeze Cristi și să nu dirijez EU?

Trebui să repete întrebarea de mai multe ori pînă ce învățătoarea să-l ia în seamă și să-i oprească și pe ceilalți.

— Ce vrei, dragă?

— Vreau să dirijez și eu.

— Ei, poftim!...

Învățătoarea aruncă o privire pe geam. În clasă se făcuse liniște. Se întoarse apoi către Dănuț.

— Biine, hai, treci în față și dirijează și tu.

Dănuț păși mîndru înspre catedră, gîndindu-se că le va arăta el acum. Cristi dirija obișnuit, ca toți ceilalți. El va dirija în schimb de-adevăratelea, cum văzuse că făceau dirijorii de simfonii la

televizor. Dar cum porni iarăși cîntecul, copiii începură să rîdă, de nu se mai înțelegea nimic din melodie. Ce era hărmălaia asta? Învățătoarea le ținea și ea hangul.

— De ce te zbați așa? îl întrebă cînd gălăgia se mai potoli.

— Așa se dirijează.

— I-auziți, copii, așa se dirijează!

Și iarăși rîsete. Dănuț nu mai înțelegea nimic. Hai,ăștia, ce știau ei?, însă ea, ea mai văzuse așa ceva, doar era om mare...

— De unde ți-a venit prostia asta? Așa dirijez eu?

— Dumneavoastră nu dirijați cum trebuie, bîigui el.

Învățătoarea se uită iarăși spre clasă cu aerul că „i-auzi ce zice!“. Cristi dădu tonul și toți începură să rîdă care mai de care. Învățătoarea rîdea și ea. Cristi se ținea de burtă.

— Care dintre ei vreți să vă dirijeze? întrebă ea clasa.

— Cristi! Cristi! strigară toți în cor.

*

Învățătoarea se purta tot mai ciudat cu el, ba îi făcea lucruri urîte, ba îi arăta simpatie. În aceste din urmă cazuri, Dănuț uita de toate celelalte și vechile certitudini puneau iarăși stăpînire pe el. Cel mai frumos a fost atunci cînd au ajuns la matematică la operații și elevii trebuiau să inventeze probleme. Tovarășea îl admira mai tot timpul. Toți făceau problemele la fel: „Eu am patru mere. A mai venit Ionel și mi-a dat două mere. Cîte mere am eu?“. Merele erau înlocuite cu nuci, gutui, creioane sau lei. El, în schimb, venea cu niște chestii de îi lăsa pe toți cu gura căscată. Cea mai apreciată dintre problemele lui a fost cea cu hora: „Într-o horă joacă cinci băieți. După ce au

jucat cît au jucat, doi dintre ei au obosit și s-au simțit cam amețiți. De aceea s-au lăsat păgubași. Cîți băieți au mai rămas în horă?“. Pe aceasta mai cu seamă o dădea învățătoarea de exemplu peste tot, chiar și în ședința cu părinții.

O mare încredere i-a arătat tovarășea mai tîrziu și în chestia cu Stroe. Stroe ăsta era îmbrăcat ca vai de el și tuns chilug. Stătea în bancă în spatele lui și uneori se uita în timpul orelor în revista *Femeia*, la „Modă“. La gagici, după cum spunea el. (Lui Dănuț lucrul acesta i se părea ca la țară. Văzuse și el reviste de modă, de-ale maică-sii, dar din cele străine, nu din astea proaste și unde nu se arată nimic. În celelalte, în schimb, aveai la ce să te uiți, iar Dănuț se retrăgea cu ele în camera lui, le deschidea „la sutiene“ și zăbovea îndelung cercetîndu-le. Oricum, în nici un caz nu le-ar fi adus la școală, d-apăi să se mai uite pe ele și în timpul orelor – lucru de neiertat! Apoi, Dănuț era contrariat că Stroe le zicea „gagici“ unor femei în toată firea, ca mama sau ca tovarășea. Hotărît lucru, Stroe ăsta era un individ foarte dubios și se gîndea numai la prostii...) Într-o zi, a venit un coleg și i-a spus tovarășei învățătoare că a auzit că Stroe a fumat. Învățătoarea îi dădu mai întîi ce-i trebuia, iar apoi îl puse pe Dănuț să-l poarte în pauză prin curtea școlii și să le spună tuturor ce a făcut nenorocitul. Dănuț era mîndru de misiunea pe care o primise. Plecă ținîndu-l strîns pe Stroe – să nu fugă – și începu să strige cît putea de tare : „A fumat! A fumat!“. Din cînd în cînd, arăta cu degetul spre individ, ca să se știe despre cine era vorba. În curtea școlii se sui pe scena de beton din fața careului și se duse drept în mijloc, gîndind că toți sunt cu privirile pe el. Copiii însă nu prea îl luau în seamă. El striga din răputeri, dar și ceilalți urlau, se agitau și își vedeau de treaba lor. Era o hărmălaie de nedescris, ca în pauză. La un moment dat veni un coleg de clasă și-l întrebă: „Cine e afumat?“. „Nuuu! – răspunse Dănuț cu disperare,

realizînd că pînă atunci fusese înţeles greşit – A FUMAT! EL A FUMAT!“... Degeaba însă, dezastrul se produsese. Deşi de-atunci încolo se chinui să o spună cît mai clar, de pe scena de festivităţi a şcolii răsunase toată pauza numai cuvîntul „afumat“.

*

La concursuri, în schimb, tovarăşa se arăta foarte nedreaptă cu el. Cînd făceau vreun concurs, ea împărţea clasa în două tabere şi îl pune pe Dănuţ într-una, iar pe Cristi în cealaltă. Nu ştia de ce, dar în echipa lui se adunau de fiecare dată cei mai proşti. Adversarii erau mereu foarte rapizi, cu perspicacitate, zîmbitori şi normal că învăţătoarea îi plăcea mai mult pe ei. Ai lui erau blegi şi stîrneau rîsetele celorlalţi. Cînd păreau şi ei în zile mai bune, se trezea cîte unul care se ridica în picioare cu mîna la nas şi zicea: „Tovarăşa, iar pute de la Cavadia!“. După ce că erau bătuţi în cap, se mai şi pîrau între ei şi stricau totul cînd ţi-era lumea mai dragă! Atunci Dănuţ nu mai suporta, se enerva şi spunea că el nu mai joacă într-o astfel de echipă. Ceilalţi rîdeau şi mai şi, cu siguranţa celor tari. Cristi, bineînţeles, rîdea cel mai zgomotos, iar învăţătoarea zîmbea.

*

Într-o zi, se petrecu un lucru foarte important. Tovarăşa intră în clasă cu o figură schimbată şi, înainte să înceapă orice altă discuţie, le spuse că de astăzi încolo ea nu se va mai numi Duma, ca pînă acum, ci Popa. Asta însemna că s-a căsătorit şi a luat numele soţului ei. Era foarte ciudată – cum gesticula, cum clipea din ochi, cum pronunţa „soţul meu“!... Era o alta, cu toate că le vorbea tot de la catedră, rar şi apăsător ca de obicei, de parcă

le-ar fi spus : „Astăzi, copii, vom face asta sau asta“. Dănuț nu înțelegea nimic. Învățătoarea îi întrebă:

— Ei? Și cum vi se pare noul meu nume?... Nu-i așa că-i mai frumos?

Nimeni nu-i răspunse. Praful stîrnit înainte de începerea orei se juca leneș prin aer. Tovarășea se uită prin clasă iscoditoare și, văzînd că toată lumea tace, își privi ceasul, spuse „biinee“ și începu lecția nouă. „Astăzi, copii, vom trece la înmulțire.“ Dănuț nu o mai asculta. Se gîndea cum trebuie să fie bărbatul ei și era sigur că e brunet și în uniformă de militar. La puțină vreme după lecția despre înmulțire, copiii observară că tovarășea are burta cam mare.

De atunci, ca un făcut, norii negri se abătură numeroși asupra clasei. Tot mai rare erau momentele în care tovarășea se arăta binevoitoare față de Dănuț. De altfel, nimeni nu-i mai intra în voie. În afară de Cristi, bineînțeles, căruia îi permitea orice. De exemplu, cînd venea omul de la asigurări. Omul de la asigurări era un individ care intra în clasă și începea să vorbească. Băga capul pe ușă cînd nici nu te așteptai, apoi intra cu totul, cu servieta la subsuoară și cu un pardesiu larg. Avea și un basc cu un ȕmburuc foarte mare. Altfel, era simpatic și spunea povești drăguțe: „Vă pleacă părinții la servicii și voi rămîneți singuri acasă. Vă jucați, vă mai uitați la televizor, vă faceți temele, dar frățiorul mai mic umblă cu chibriturile în camera lui și mai întîi aprinde covorul, apoi și perdeaua și apoi ia casa cu totul foc... Sau părinții voștri pleacă cu mașina la munte, merg ce merg și ajung acolo sus, pe serpentine la Transfăgărășan, și numai ce o dată, la o curbă, au un accident și prăpădesc mașina cu totul...“. Și tot așa, povestea tot felul de întîmplări și le spunea să le zică și acasă la părinți ce vorbise el cu ei, ca să se asigure, că așa nu se mai poate. Cristi, care nu se astîmpăra niciodată, îl strîmba sau îi făcea tot felul de semne

cînd omul se uita în altă parte. Tovarășea îl vedea – n-avea cum să nu-l vadă! –, dar nu-i zicea nimic. În paranteză fie spus, Dănuț întrebă odată acasă dacă nu vor să facă o asigurare pe viață sau contra incendiilor, dar, cînd încercă să repete și ce povestise omul acela, părinții se supărară foarte rău.

*

În perioada aceea, Dănuț începu să-și cunoască mai bine colegii și se împrieteni cu cîțiva. De pildă, cu Marinescu, care, chiar dacă era tuciuriu la față, era deștept și nu mirosea a țigan ca Tănase. Sau cu o colegă pe care o chema Teacă Violeta și care îi făcea inele de plastic, din semnele de carte, sau solnițe și avioane din hîrtie. Teacă era o fată bună, dar îl deranja la ea că se scobea tot timpul în urechi și astfel solnițele sau avioanele erau pătate ici și colo. Inelele, din fericire, nu aveau nimic, și le purta cu plăcere.

Dănuț făcea în continuare probleme frumoase – și nu numai probleme –, dar tovarășea nu le mai acorda nici o atenție. Cel mai ciudat se purtase o dată cînd erau la grupurile „ge“ și „gi“ și le dăduse să facă zece cuvinte cu acestea și să le pună în propoziții. Dănuț se gîndise bine și, printre altele, avea o propoziție care lui îi plăcea foarte mult și suna așa: „Eu gem și mănînc gem“. Învățătoarea căzuse puțin pe gînduri, apoi îl întrebase nedumerită: „Păi, dacă gemi, de ce mai mănînci gem?“. Și pune-te iarăși pe rîs, împreună cu toată clasa.

*

După o vreme, tovarășea nu mai veni și îi luă locul un învățător înalt și foarte bun la suflet. Îl chema Ungureanu. Punea scaunul în fața catedrei,

îl întorcea cu speteaza înspre ei și-l încăleca vitejește, iar apoi le spunea tot felul de povești minunate. Odată, când Dănuț plîngea din cauza lui Cristi, care nu știa ce-i făcuse, învățătorul îl luă și-l strînse la piept. Băiatul îi auzi inima. Când se desprinse, Dănuț observă că îi udase haina și-și ceru scuze, dar el dădu din mîină cu indiferență: să nu-și facă griji, că lacrima e cea mai curată din lume, să țină minte asta de la el! Băiatului i se părură foarte frumoase spusele acestea și era tare încîntat de învățătorul său. Auzise la radio o piesă de teatru care se numea „Domnul Trandafir“ și îl asemuia în sinea lui cu dascălul de acolo. Și-l închipuia cu o floare roșie în piept.

Din nefericire, primul an de școală se termină în curînd și începu, cu soarele ei strălucitor, vacanța mare.

Nostalgii comuniste

Pe unii, cuvinte ca tovarășa sau tovarășu' s-ar putea să-i umple de scîrbă sau de indignare. Pe mine, nu. Din perspectiva mea, comunismul a fost ceva îngrozitor, într-adevăr, dar asta numai în plan general – social, politic, economic, național etc. Însă pentru mine, ca individ, el nu a fost ceva monstruos. M-am născut în '68, deci comunismul a fost mediul în care am apărut și am crescut, aerul pe care l-am respirat. Cum n-am luat contact cu alte realități, vremurile acelea cu tot ce presupuneau ele reprezentau pentru mine normalitatea. Apoi, de anii '70-'80 se leagă copilăria și adolescența mea. Cum să nu fiu, deci, melancolic?

Iată cîteva repere ale nostalgiilor mele, pe care nici gînd să le consider astăzi vinovate.

Pionierii

După cum știm, Organizația de pionieri a fost una paramilitară, așa cum era și Hitlerjugend a naziștilor (ei aveau cravate negre, noi roșii). Cu toate acestea, dacă nu m-ar fi făcut pionier în prima serie, ar fi fost o mare tragedie pentru mine – în seria a doua erau făcuți cei cu mediile 7, 8 și indisciplinații, în a treia cei cu 5, 6 și repetenții. Pentru că am fost doar comandant de grupă (șnur roșu), mi se părea că șnururile galbene și albastre erau deosebit de frumoase. Aveam pentru ele o fascinație aproape evlavioasă și țin minte că, odată, când le-am văzut în vitrina unei librării, le-am cerut vânzătoarei să le pipăi. Cravata roșie cu tricolor înfrumuseța chipurile, și m-am îndrăgostit pentru prima oară, în clasa a doua, de o fată îmbrăcată în pionier, la un „careu“. Ea era blondă, cravata roșie, iar șnurul galben – ce putea fi mai frumos? O chema, în plus, și Serghei Luminița.

Cu inelul de la cravata de pionier aveam o relație specială: obișnuiam să-l țin în gură și să-l sug. Când mă vedeau ai mei, îmi ziceau că pot să-l înghit, așa cum li se întâmplase multor altor copii. Eu am scăpat nevătămat.

Manifestațiile

Manifestațiile erau pentru noi, desigur, prilej de bucurie. O manifestație serioasă se cerea pregătită (eșarfe roșii, galbene sau albastre, mișcări sincronizate etc.) – deci erau mai multe zile în care nu făceam școală. Unde mai pui că la manifestații te întâlneai cu amici de la alte școli, se puneau de prietenii, o vedeai pe frumoasa de la B și puteai să intri în vorbă cu ea, făceai farse fraierilor și, în general, te distrai.

Ultimul miting la care am participat a fost în liceu, pe stadion, de Ziua Tineretului. La un moment dat, a început ploaia și a trebuit să

spargem rîndurile și să mergem la casele noastre. N-am făcut-o și am preferat să mă plimb pe străzi, cu o tipă. Apă șiroind prin păr, bluză udă și devenită transparentă, mici frisoane de frig care se cereau rezolvate cu îmbrățișări – a fost mișto, ce mai! Ploaia aceea – aveam să aflăm apoi – fusese radioactivă; era prima zi de Cernobîl.

Cenacul „Flacăra“

Ca și manifestațiile, Cenacul „Flacăra“ era un bun prilej pentru a fi cu ceilalți. La Cenacul „Flacăra“ nu te duceai niciodată singur, ci „în gașcă“. Oricum, acolo nu *puteai* să fii singur: intrai imediat în vorbă cu fata de lîngă tine, chiar dacă nu o cunoșteai de dinainte, o țineai de mînă la melodiile lirice, cînd se făcea frig o îmbrățișai protector și cîntați amîndoi, împreună cu tot stadionul și cu Nicu Alifantis de la microfon, „Trăiască Ceaușescu, trăiască Tricolorul!“. Păunescu era, desigur, un zeu, și dacă ne-ar fi cerut să-i ridicăm o statuie acolo, în mijlocul stadionului, ne-am fi executat plini de bucurie.

„Cîntarea României“

La televizor, „Cîntarea României“ era un program plicticos, cu „corurile reunite“ așezate în perspectivă și poezii patriotice. În ce mă privește însă, „Cîntarea României“ a fost motivul pentru care liceul ne-a cumpărat mie și cîtorva amici o stație de amplificare „Club 2000“ (cu trei intrări, egalizor și boxe înalte de un metru) și o chitară electrică de 1600 lei, o copie după Gibson, făcută la Reghin. Liceul avea un bass foarte vechi, stil „lopățică“, eu aveam chitara mea electrică, bateristul – toba lui (pe care scrisese cu o carioca neagră „TAMA“), iar clăparul – un Yamaha adus de taică-său, care era șofer de tir. Cîntam rock: Led

Zeppelin, AC/DC, Deep Purple, Santana și aveam și două piese proprii – una mai *slow*, instrumentală, și alta cam în stilul lui Iris, intitulată „Noapte nebună“. Cu acestea două am participat și la câteva faze ale „Cîntării României“ și am avut succes. Pînă cînd, la faza pe județ, ni s-a înfundat: nu aveam nici o piesă despre dezarmare-pace. Formațiile rock nu puteau cînta despre Ceaușescu, pentru că muzica lor nu era conformă cu idealurile Partidului; era „imperios necesar“ să aibă însă ceva cu dezarmarea – și de asta nu scăpase nici formația Iris, pe care o copiam. Noi am greșit: ar fi trebuit s-o copiem pînă la capăt.

Întunericul

În urbea mea, lumina se stingea între orele 17 și 20, cînd începea „Telejurnalul“. Ai mei, la început, stăteau la lumina lumînării, iar după ceva vreme taică-meu făcuse rost de o baterie de tractor care alimenta un bec mic, ca de frigider. Dar eu nu rămîneam niciodată în casă. Ieșeam cu băieții și fetele în fața blocului. Lumina stinsă ne oferea o intimitate pe care altfel nu am fi găsit-o. Vorbeam cîte în lună și-n stele, mai și flirtam, dar activitatea principală era fumatul. Întunericul ne ținea la adăpost de privirile babacilor. Cînd se aprindea lumina, la opt, și trebuia să mergem în casă, rupeam de fiecare dată cîte o crenguță din tufele de tuia și o mestecam, să ni se ducă mirosul. Revenirea curentului era întîmpinată de toți cu mult regret.

Maică-mea îmi povestea că, atunci cînd a murit Stalin – ea era în clasele primare –, a plîns din toată inima (ironia soartei: taică-său murise pe frontul de Est). Și eu eram la fel în clasele mici, iar în venele mele curgeau „toate visele-ndrăznețe“ cu care ne alimentau în acea perioadă. Apoi, cînd am mai crescut, nu mai eram ce-i drept

așa de devotat cauzei, dar trăiam într-o bună simbioză cu manifestările regimului. Chiar și situațiile nefericite (impuse de sus) puteau fi transformate, la vârsta aceea, în chestii mișto.

E adevărat, spre sfârșitul adolescenței am ajuns și eu să mă revolt împotriva sistemului. Dar era, de fapt, o revoltă adolescentină, care pînă la urmă viza ideea de sistem. Cred că, dacă aș fi trăit în capitalism, aș fi îmbrățișat ideile marxiste.

P.S.: Bineînțeles că mă sculam și eu la patru dimineața să mă duc la coadă la lapte. ...Dar lucrurile astea se uită.

O excursie cu clasa

Fuseserăm pînă atunci la Muzeul Antipa, unde trecuserăm prin mai multe săli plicticoase, cu fluturi puși în insectare sau cu animale împăiate și cam prăfuite; într-o singură sală nu ne lăsase tovarășa învățătoare să intrăm, și aceea părea cea mai interesantă: o sală dedicată reproducerii umane. Noi eram, vezi bine, doar în clasa a patra și despre fecundare se învăța de-abia în clasa a cincea (și chiar și atunci era vorba doar de plante – pentru fecundarea omului mai trebuia să mai așteptăm cîțiva ani!). De știut, știam destule, nu de teorie duceam noi lipsă! ...Lasă că tot văzuserăm ceva: la intrarea în muzeu era o vitrină cu familia de gorile și gorilei-mamă i se vedeau țîțele ca lumea de tot (altceva nu i se mai vedea, dar era de-ajuns și-atît). Ce mai! – erau ca la o femeie. Cînd începuserăm toți băieții să ne hlizim și să arătăm cu degetul, tovarășa a strigat la noi să ne mișcăm de-acolo!; numai că, parcă pentru a-i face în ciudă, după ce-am vizitat toate sălile, am mai trecut o dată prin fața vitrinei – trebuia, doar, să ieșim pe

unde din muzeu! —, și atunci ne-am uitat atenți la toate detaliile.

Acum ne aflam la Universitate, în parcare de la coada calului. Trebuia să vizităm, în apropiere, un muzeu și mai anost, plin cu planșe de istorie. Autocarul nostru a parcat lângă un altul, care s-a dovedit a fi cu bulgari. Ne-am dat cu toții jos și, de cum ne-au văzut, bulgarii au început să ne zîmbească și să ne facă semne prietenești cu mîna. Unii chiar au coborît din autocar și au venit la noi. Rîdeau și ne spuneau tot felul de chestii, pe care, desigur, nu le înțelegeam. Noi le zîmbeam și, ca să ne distrăm, le ziceam, cu voce mîerșoasă, „ești prost“, „ești tîmpit“ și altele de felul acesta. Bulgarii dădeau din cap că „da“ și mureau de plăcere!

Ca să arate cît îi sîntem de dragi, un bulgar a scos un flacon cît o fiolă din buzunar, l-a destupat și l-a întins către fața unuia din noi. Tipul s-a ferit. A încercat la altul, dar și ăla s-a ferit. Bulgarul și-a dat seama și a luat-o mai ușor: mai întîi și-a dus dopul la nas, a făcut un gest că adică miroase frumos și apoi ne-a dat și nouă să mirosim. Era parfum de trandafiri. Să vezi atunci cum au început să se îmbulzească cu toții: „Dă-mi și mie! Dă-mi și mie!“. Bulgarul nu mai prididea, dar ne ungea conștiincios după urechi și la încheieturile mîinilor. La un moment dat, am auzit vocea tovarășei: „Clasa a patra be, la mine!“. Era foarte supărată. Ne-a suit pe toți în autocar și ne-a spus la microfon că am făcut o prostie foarte mare: nu aveam voie să ne ducem la ăia, că nu trebuie să avem relații cu străinii. Că nu numai ea putea s-o pățească, dar și noi, la o adică! Una peste alta, tot timpul excursiei a existat o dovadă certă, imposibil de ascuns, a relațiilor noastre cu străinii: în autocarul nostru mirosea numai a parfum de trandafiri.

...Ultimul din lista de muzee vizitate avea să fie cel al tehnicii militare, unde, după ce am trecut

prin toate sările, am găsit în curte mai multe tunuri, tancuri și tanchete, pe care am putut să ne cățărăm după cum voiam. Tovarășa nu știu pe unde dispăruse. Ne așezam pe scăunelul tunului sau intram (însoțiți, desigur, de mirosul de trandafiri) în turele, ne uitam prin lunete, ocheam și nimeream dușmanul. Bulgar, în primul rînd.

/Bineînțeles că ultima precizare este o „amintire“ contrafăcută, fiindcă atunci nu ne mai gîndeam noi la episodul cu bulgarii, iar cînd ocheam nu aveam deloc în minte dușmanii patriei – cum ar fi dat bine într-o astfel de povestire. De fapt, nici nu știu dacă toate cele povestite mai sus s-au întîmplat în excursia dintr-a patra sau în cea dintr-a cincea, pe care am făcut-o cu tovarășa de geografie. Faptele s-au suprapus în mintea mea și au construit o amintire coerentă și cu iz demonstrativ. Desigur, nu toate amintirile noastre au nevoie de un liant moralizator pentru a se menține. Mai sînt și altele, care rezistă prin ele însele: o palmă nedreaptă a tatălui, un moment în care am surprins nu știu ce mătușă sau chiar pe mama dezbrăcată, joaca de-a doctorul cu o verișoară, o umilință din partea altui copil, discuțiile despre ce fac, de fapt, mamele și tații noștri etc. Firește însă că nu pe acestea din urmă o să le povestim nepoților./

Iubirile școlare

În clasa întâi, pînă s-o cunoască pe ea, pauzele erau pline de tot felul de chestii. În primul rînd, gașca beîștilor le dădea multă bătaie de cap. El și cu văru-său Cristi trebuiau să fie pe fază și să strîngă imediat oamenii, la cel mai mic semn că ceilalți vor să facă iarăși pe nebunii. Asta ca să nu-i găsească nepregătiți. Aia de la a doua Be erau ei mai mari, da' tot degeaba – tot gașca lor de la a-ntîia Fe era cea mai tare din școală! Numai că beîștii nu voiau să înțeleagă asta și și-o luau în cap cînd ți-era lumea mai dragă. Atunci se mobiliza un batalion – băieți numai unu' și unu' – și să vezi ce ieșea! În curte era mai bine, că era cișmeaua și puteai să iei provizii oricînd voiai, îți umpleai gura și gata! Pe coridoare însă, trebuia să te bazezi numai pe resursele proprii (și mai rău era cînd ți se termina saliva și gura ți se usca dintr-odată – rămîneai atunci dezarmat și proiectilele adversarilor tăbărau asupra ta, se lipeau de haine și vai de tine dacă nu sărea vreunul de-ai tăi să-ți acopere retragerea!).

Cînd nu se luptau, băieții de la a-ntîia Fe, în frunte cu Dănuț și Cristi, nu stăteau de pomană și făceau o mulțime de lucruri folositoare. O porneau cu toții așa, la derută, și, dacă nu mergeau în recunoaștere, atunci ieșeau prin curtea școlii, în inspecție; mai interveneau ici, îi mai despărțeau pe unii, mai salvau pe altul mai pirpiriu și tot așa. În scurt timp, Dănuț deveni un comandant mult iubit de cei slabi. Uneori veneau la el să-l roage să-i scape de unu', să-l pîrască pe altul sau să-i ceară ajutorul în nu știu ce altă chestie. Dănuț pleca de fiecare dată urechea, le zicea că să vadă ce poate face, strîngea oamenii și acționa fără să mai stea mult pe gînduri. Și Cristi era stimat, dar de el se

cam temea lumea – el făcea totul după cum îi venea (și nu o dată se întâmplase să-i ardă un șut unuia după ce tocmai îl salvase de la bătaie).

*

Cam așa era cu pauzele. Asta pînă cînd, într-o zi, Dănuț îi văzu chipul ei blînd, pus ca icoană la Panoul de Onoare. „Cinste lor!“, scria deasupra fotografiilor, care îți zîmbeau cald. Chipurile erau învăluite într-un nor de lumină. De fiecare dată cînd trecea pe lîngă Panou, Dănuț se întreba cum de făcuseră ăia din poze să le stea lumina așa în jurul capetelor – și nu ajungea la nici un răspuns. Dar asta nu-l tulbura atît de tare ca poza ei, așezată în fruntea Panoului de Onoare: Serghei Luminița, clasa a IV-a A. Ea nu era ca toți ceilalți, ea era altfel... De sub bascul alb de pionier îi ieșeau două codițe blonde, ochii ei priveau triști în depărtare, iar fața-i era luminată de un zîmbet așa de ciudat, cum nu reușea să aibă nici unul dintre cei de lîngă ea. Nu știa de ce, dar avea impresia că ea se afla acolo pentru că murise și, cu toate că niciodată nu se gîndea lămurit la acest lucru, mereu îl apuca așa, ca o sfîrșeală, și îi dădeau puțin lacrimile. Mai văzuse poze din ăstea și la bunicul, la Cimitirul Eroilor, pe cruci... Ceilalți de pe Panou nu păreau să aibă astfel de probleme.

Se oprea în fiecare zi în locul acela de pe coridor și nu-și putea dezlipi privirea de pe chipul ei. Cînd reușea, în fine, să o facă, ochii îi zburau pe toată tăblia Panoului, pe care o lua la cercetat minuțios, încît ajunsese să-i viseze și ultima floricică din floricelele pictate pe la colțuri. Ca să nu mai vorbim de spicele de grîu, tractorul, sonda, compasul, stiloul și cartea deschisă care erau puse în mijloc și în jurul cărora erau așezate toate pozele, ca într-o horă. Poza ei, deasupra tuturor, nu făcea parte din horă.

*

Nenorocirea era că toate acestea îl făceau pe Dănuț să lipsească de la acțiuni importante ale găștii și băieții începuseră să cîrtească. Pe de altă parte, nici el nu mai avea chef de toate expedițiile și de incursiunile prin curtea școlii. Panoul îl atrăgea mult mai mult. Cînd era acasă, se întîmpla uneori să se dea la radio melodia aceea cu rusul, și atunci Dănuț nu se putea împiedica să nu cadă pe gînduri. În cîntec era un rus care spunea că nu mai vrea să bea, să joace, să-și piardă viața fără socoteală. Melodia era lină și te făcea să plîngi. Rusu' era un om trist.

*

În perioada aceea, poziția de comandant a lui Dănuț începuse să se clatine serios. Băieții nu-l prea mai luau în seamă și-l ascultau numai pe Cristi, iar ceilalți, cei pe care-i ajutase de atîtea ori, nu mai veneau nici ei cu probleme, cum veneau înainte. Dar asta nu era nimic față de ce avea să i se întîmple nu peste mult timp.

Într-o zi, plimbîndu-se singur prin curtea școlii, îi văzu pe cîtiva de la Be cum prinseseră la mijloc un băiețel slăbuț și-i tot ardeau pe rînd șuturi în fund. Dănuț se revoltă, simți cum crește inima-n el, se duse în mijlocul curții și, făcînd ochii roată, începu să strige cu brațul drept deasupra capului: „Ăăăă!“. Ca Ștefan cel Mare pe cîmpul de bătălie, cu sabia ridicată. Se aștepta, la chemarea lui de luptă, să se adune toți, care de pe unde erau, să-și lase fiecare treaba și să vină degrabă la datorie, ca la o mare sărbătoare. Să vină rînduri-rînduri oștenii lui!... Ziua era scaldată în soare. Nu veni nimeni. Dănuț stătea înfipt în continuare în mijlocul curții, în mijlocul mulțimii aceleia zgomotoase din pauză, și striga cu brațul

drept ridicat. Știa, era sigur că toți băieții se grupaseră în spatele lui și-i așteptau cu nerăbdare ordinele.

Acum mai continua să strige doar așa, pentru vreun întârziat. Pe lângă el trecură două fete și una dintre ele o întrebă pe cealaltă: „Ce zbiară ăsta ca descreieratu’?”. Dănuț își umflă pieptul și mai tare și dădu o chemare finală, lungă și puternică. Ce știau ele? Când se potoli, îl cuprinse rușinea: pierduse bătălia. Acum cel mai greu era să plece de-acolo, așa, ca prostul, sub privirile celor din jur, care văzuseră totul. Uitați-vă la el, a strigat ca nebunu’ și acu’ își ia tălpășița cu coada-ntre picioare!

Însă nu se uita nimeni. Dănuț, tăcut, se duse în clasă și se așeză în banca lui.

*

Ca să-și ia revanșa și să le amintească tuturor de el, Dănuț participă la mașinuța bușitoare. Mașinuța bușitoare era așa: se luau mai mulți pe după gât și, formînd un șir lat, înaintau și bușeau cu piepturile umflate pe cine le ieșea în față. Asta o puteai face și de unu’ singur, da’ nu era ca atunci cînd se strîngeau mai mulți – mașinuța fiind lată, nu prea aveai cum să te dai din fața ei.

Și astfel, Dănuț și cu alți cîțiva băieți (Cristi era, bineînțeles, printre ei) începură să se plimbe prin curtea școlii cu mașinuța asta și să intre în tot ce le ieșea în cale. Să te ții cînd prindeau vreun grup de fete care discutau liniștite și neștiind nimic. Veneau pe la spate și – bang! – și apoi țipete, sperieturi, îngrămădeală. Era frumos. Sau cînd vreunul se trezea dintr-odată în fața mașinii și nu mai avea cum să se dea în lături și începea să strige disperat. Îl luai, atunci, din plin! La un moment dat, ochiră un grup de fete care nu se prinseseră încă de faptul că prin curte umbla

mașinuța bușitoare. Se îndreptară spre ele și, când ajunseră, le izbiră cum trebuie. Numai că una, care își dăduse seama din vreme, o rupsesse la fugă și scăpase nevătămată.

Văzînd asta, Cristi se desprinse numaidecît din mașinuță și se luă conștiincios după ea, ca să ducă treaba pînă la capăt. Abia cînd o ajunse și o buși, Dănuț, care-i urmărea încîntat cu privirea, rămase fără grai.

*

„Ai văzut-o pe fata aceea?“ – îl întrebă Dănuț la sfîrșitul pauzei. Ea se făcuse nevăzută imediat după incident. „Care fată? Aia pe care am bușit-o eu?“ Și văru-său îi zîmbi într-un fel anume. „Ai văzut cum era?“ „Am văzut.“ Se priviră. Simțiră cum un val de devotament și curaj îi ia și îi poartă spre înălțimi. Cînd ajunseră cel mai sus, sclipi scurt o spadă: „Trebuie s-o căutăm!“ – strigară ei într-un glas, ca doi muschetari ce erau.

Dănuț avea de-acum un aliat prețios.

*

Nu după mult timp de la această frumoasă scenă în care două suflete dîrze se uneau prin legămînt, Cristi veni într-o pauză la Dănuț și-i spuse să-l urmeze. Ce s-a întîmplat? Să-și țină gura și-o să vadă el! Mai întîi ocoliră prin niște holuri mai puțin umblate. Ce-o fi vrînd Cristi? Apoi coborîră tiptil, să nu fie prinși, pe scara profesorilor. Se opriră la etajul unu, ciuliră urechile să-și dea seama dacă se aud sau nu pași și-și continuară drumul pînă la parter. În cele din urmă, ieșiră pe la elevi și ajunseră în curte. Acolo Cristi mai făcu cîtiva pași și apoi îi arătă pe cineva care stătea rezemat de zidul școlii. Dănuț rămase țintuit. Cristi o luă din loc, se postă la vreo doi

metri în fața ei și începu să se uite insistent, ca la un afiș. Din când în când, se întorcea către Dănuț și-i făcea semn să vină și el. Era tare mândru. „Hai, mă, fraiere, vino și tu!“ – părea să-i zică în timp ce-i zîmbea cu importanță. Lui Dănuț îi venea să intre în pământ de rușine, mai ales că și ea își dăduse seama cui îi făcea Cristi semn cu mîna. Hai, mă, fraiere! Dănuț nu se mișca din loc. Ea stătea în continuare rezemată de zid și cîteva raze de soare se jucau în părul ei bălai, ca spicele patriei. Pe piept, în partea stîngă, avea un șnur galben.

*

Multe pauze de-atunci încolo Dănuț avea să admire jocul razelor în părul ei, mai ales că o găsea mereu în același loc: stătea rezemată de zidul școlii. În jur era agitație, lumea se îmbrîncea, urla, se bătea; ea rămînea acolo, nemișcată, scăldată aproape mereu în soare. Parcă era pictată pe zidul alb al clădirii și Dănuț își aducea aminte de Panoul de Onoare.

Uneori venea la ea cîte o prietenă și începea să-i explice ceva. Unele gesticulau, altele dădeau din cap. Ea le privea.

Purta bascul alb pe vîrful capului, ceea ce-l înnebunea pe Dănuț. O vedea mereu îmbrăcată în pionier. Cravata roșie era așezată frumos. Din când în când, o mai flutura vîntul, dar asta nu-i scădea din frumusețe, dimpotrivă; apoi, după ce se zbătea un timp în aer, cravata se așeza cuminte pe piept, la fel ca înainte, de parcă nimic nu se întîmplase.

Prima dată cînd a văzut-o Dănuț pe Serghei Luminița altfel decît rezemată de zid a fost atunci cînd comanda un detașament. În curtea școlii era o festivitate, se ridica drapelul, se dădeau ordine, iar ea stătea în față, cu mîna ridicată la frunte, așa de frumos, de parcă era decupată de pe coperta

revistei *Cutezătorii*. Dănuț nu mai putea de admirație. El nu era pionier. Când va fi pionier, va deveni și el bărbat adevărat!

*

După ce în multe zile o privise de la distanță, Dănuț își luă într-o pauză inima-n dinți și, profitînd de faptul că văru-său nu era prin preajmă, se duse la ea. Pînă să ajungă, drumul i se păru un adevărat chin. Parcă nu avea să se mai termine niciodată. Își închipuia că este privit și se sforța să meargă normal, nici prea repede, nici prea încet. Se concentra asupra fiecărui pas, și atunci realiza că mersul e de fapt un lucru foarte dificil. Îi venea să o rupă la fugă și să lase totul baltă. Dănuț era însă un tip cu voință.

Cînd se trezi în fața ei, după tot efortul de pînă atunci, nu mai știu ce să facă. Se opri și începu să aștepte. Ea fu cea care îl salvă. Se uită la el, îi zîmbi și începu să-i vorbească: „Știi? Tatăl meu mi-a spus aseară că uzina a primit o nouă comandă de mașini pentru hidrocentrala de la Stîlpeni“. Tatăl ei lucra la turnătorie și era și inventator: îmbunătățise sistemul de aprindere. Ea vorbea parcă fără nici un efort, iar buzele i se mișcau delicat, aproape imperceptibil. Dănuț nu scoase nici un cuvînt și o ascultă cu încîntare toată pauza.

*

Din acel moment, viața lui Dănuț se schimbă hotărîtor. Participa împreună cu detașamentul lui Serghei Luminița la tot felul de acțiuni (la acțiunea de colectare a sticlelor și borcanelor sau la acțiunea de îngrijire a pomilor din curtea școlii), mergea în vizite organizate la colegii bolnavi sau la cei mai slabi la învățătură, ajuta bătrînele să

treacă strada – într-un cuvînt, făcea foarte multe fapte demne de toată lauda. Cîteodată, chiar, se alinia în detaşamentul condus de Serghei Luminiţa, cînd se încolonavă să intre în clasă ori cînd se făcea careul. Pe de altă parte, rezultatele la învăţătură nu întîrziară să apară. Dănuţ de-abia aştepta să vină vremea să fie făcut pionier şi visa cravata roşie cu tricolor, aşa cum o văzuse el bătută de vînt, aproape în fiecare noapte. Învăţase cîntecul „Am cravata mea“, dar nu îndrăznea să-l cînte pînă nu avea să vină sorocul. Oricum, îi pusese pe ai lui să-i ia haine de pionier şi acestea îl aşteptau frumos împăturite pe raft. Cînd mama sa îi cumpără la un moment dat nişte pantofi negri, fu surprinsă să constate că fiul ei se încălţa în continuare tot cu cei vechi. Pe aceştia noi îi pusese de-o parte pentru ziua cea mare.

*

Cristi nu se prea băga în activităţile pioniereşti, dar şi el se mai dăduse pe brazdă şi promitea să devină în curînd un elev model. Oricum, Cristi era foarte de folos în pauze, cînd trebuiau s-o apere amîndoi pe Serghei Luminiţa de Barbu cel mic. Barbu cel mic era un băiat rău şi fratele lui Barbu din gaşca lui Iordache, iar Iordache era temut în cartier pentru că făcuse şi puşcărie. Barbu cel mic nu avea o gaşcă în regulă, ci doar cîţiva oameni de-ai lui. Erau din clasa a doua Ce. Barbu ăsta o remarcase şi el pe Serghei Luminiţa şi o necăjea în fiecare pauză. Venea la ea şi o trăgea de cozi, îi puneă piedică sau o scuipa şi-apoi fugea. Oamenii lui stăteau deoparte şi nu interveneau decît atunci cînd se băga vreun băiat s-o apere. Cînd Barbu nu era la şcoală, acţionau pe cont propriu şi o trăgeau şi ei de cozi – aşa, ca să vadă cum e. Dănuţ şi Cristi aveau mult de furcă cu ei şi cu Barbu, şi asta cu atît mai mult cu cît nu

aveau cum să fie ajutați de colegii lor; băieților nu le spusese nimic de Serghei Luminița. În ultima vreme însă, reușiseră să-i asigure o pază bună și ea era din ce în ce mai puțin necăjită de Barbu. Odată, Cristi îl bătuse și-l trântise la pământ și de atunci nu mai avea curajul să se apropie. Cu toate acestea, găsea uneori momentul când verii nu erau prin apropiere și-și lua el atunci revanșa pentru toate dățile în care stătuse la distanță.

Ăsta era Barbu: era un băiat rău, avea pantofii nefăcuți, unghiile netăiate și era murdar prin urechi.

*

Viața se scurgea fără mari probleme și Dănuț era fericit. Noul făgaș pe care o apucase îl făcea să se simtă puternic și așteptarea împlinirii viitoare – când va fi cu adevărat pionier, când vor fi amândoi pionieri, și el, și ea – îi dădea aripi. Cristi reușise acum să-l facă pe Barbu să nu se mai apropie deloc de Serghei Luminița. Totul era minunat. Ea stătea în continuare rezemată de zidul școlii, iar cei doi veri îi țineau companie uitându-se la ea. Asta pînă când veni o nefericită zi care avea să strice toată armonia, care avea să dărîme totul. În acea zi fatală, în momentul în care se apropiau amândoi de locul unde stătea Serghei Luminița, Cristi o luă înaintea, ajunse la ea și se apucă s-o lovească cu pumnul ca-n filme, pe-ndelete. În timpul acesta, cînta muzica de la Menix, cea de la început, când apărea scrisul. Tanam, tanam, tanam, tanam, tam... Dănuț rămase împietrit și nu mai știa ce să facă. Privea tot dezastrul și în urechi îi răsuna melodia aceea insuportabilă. Când Cristi trecu pe lîngă el, după ce-și terminase treaba, de-abia mai putu să-l întrebe pierit: „De ce-ai făcut asta?”. Văru-său îi aruncă peste umăr, pășind țănoș: „Acum lucrez pentru Barbu!“.

Dănuț stătea pironit în continuare în mijlocul curții, fără să mai vadă nimic în jurul lui. În timpul acesta, Serghei Luminița se ridicase și, cu fața înroșită de plîns, plecase șchiopătînd înspre clasă. Bascul ei alb de pionier zăcea uitat pe caldarîm lîngă zidul alb al școlii, iar soarele scălda, ca totdeauna, lumea cu lumina lui aurie, precum spicele patriei.

/Serghei Luminița a fost prima dintr-o serie de colege de care m-am îndrăgostit. După experiența cu ea, m-am limitat numai la colegele de clasă. Următoarea a fost Băidan Doina, pe care am iubit-o din clasa a doua pînă într-a cincea, cînd m-am mutat la o altă școală. Desigur, am iubit-o în tăcere; ea nu se prea uita la mine, ci la premiantul clasei, Alexe. Mie îmi făcea ochi dulci, la vremea respectivă, colega mea de bancă, Popescu Denisa, care, la un moment dat, mi-a spus, înroșindu-se, ce înseamnă CFR citit de la stînga la dreapta, apoi invers și iarăși de la stînga la dreapta: „Carol Fute Regina, Regina Face Copii, Copiii Fac Rele“. Acest pont pe care mi l-a vîndut nu m-a făcut însă să mă îndrăgostesc de ea.

De curînd, am primit un e-mail de la Denisa, care m-a găsit cu ajutorul site-ului colegi.ro.

Subiect: nostalgii...

Hi!

ma bucur sa ne gasim din nou alaturi... cum candva sedeam in aceeasi banca, citind in pauze cu jind biografia lui Ceausescu:)) iti mai aduci aminte? a Va F, cu Chera diriginte. Camaraderia noastra de... banca mi-a lasat frumoase amintiri si m-a urmarit multa vreme ca un miros de gutuie care nu se stie pe unde-a fost lasata, caci la fereastra nu e.

Faceai cele mai frumoase compuneri la romana si tovarasa Dorosenco tineam mult la tine, dar parca uneori mai mult la rivalul tau de atunci :)) Varutzul :) Imi aduc aminte ca de cate ori va luati la tranta iti tineam pumnii... mai tin minte ca de cate ori eram in trouble imi luai apararea si de cateva ori chiar mi-ai dat din

pachetzelul tau in pauza cea mare, caci eu ma nimerisem sa nu am nimic. De rau! mmmm... stai sa vad... DA! te-a apucat o data nebunia la ora de desen si m-ai confundat cu... coala de hartie... si nuuu... Nu te-ai lasat pana nu ai incercat toata paleta cromatica pe uniforma mea... atunci am fost ft ft suparata... nu ca ar fi fost o surpriza din partea unui coleg... dar nu tu! m-ai dezamagit... am vazut cum se fisureaza soclul statuiei ... da... :)) n-a picat!

Ce mult tin la amintirile astea incetosate...

Despre tine... am dat din intamplare mai demult peste web page-ul tau si l-am citit si pe dunga... now... am o idee... te citesc si in Dilema... what can I say? U deserve it!

Nu degeaba te-au numit CAESAR!!!!

si stii ce???? NU SEMNEZ :) doar cat sa-ti chinui neuronii.

(Și uitasem chestia asta, à la Francesca da Rimini & Paolo Malatesta, cu cititul aceleiași cărți. Cartea era într-adevăr o biografie romanțată de-a lui Ceaușescu scrisă de un francez [o biografie trucată, pentru care tipul a luat foarte mulți bani – aveam să aflu mai târziu] și ne fusese recomandată la dirigenție. Povestea cu pachetelul cred că e o amintire falsă de-a Denisei, datorată probabil reclamei la brânză topită cu cei doi puști care-și împart sandvișurile. Eu nu-mi luam niciodată pachetel la școală, deși maică-mea mă bătea întotdeauna la cap. Acum, peste ani, nu pot fi decât impresionat de faptul că ea-mi ținea pumnii când mă luam la trîntă cu văru-meu Cristi. Și-mi pare nespus de rău pentru povestea de la desen. Nu știu de ce am făcut-o. Probabil simțeam că-mi pot permite orice față de ea.)

Apoi, la școala unde m-am mutat într-a șasea, am iubit, în același timp și în mod egal, două fete: premianta clasei, Popescu Simona, care stătea în banca a doua pe rîndul din mijloc (eu stăteam în ultima bancă pe rîndul de la geam), și tipa din fața mea (penultima bancă de la geam), Neacșu Cristina, a cărei ceafă îmi era cea mai familiară dintre toate cefele pe care le văzusem pînă atunci. Spun că le iubeam pe amîndouă în

mod egal, dar se pare că nu era așa, fiindcă la un moment dat, într-o dimineață când eram singur acasă, înnebunit de pasiune, am scris pe două bilețele „O iubesc pe Simona f. mult“ și, respectiv, „Vreau să o sărut pe Cristina“. Nu știu de ce voiam s-o sărut pe Cristina, dar îmi amintesc că îmi închipuiam fața ei după ce săvârșeam operațiunea, sărutul adică, și o vedeam cum întredeschide ochii și mă privește languros – chestia asta mă termina! În aceeași dimineață, de teamă să nu le găsească cineva, am mototolit bine cele două bilețele și, așa cum văzusem într-un film, le-am înghițit. N-am reușit să o fac firesc ca personajul din film și le-am luat, în cele din urmă, ca pe niște pastile, cu apă./

Sărutul

– sfaturi practice –

Fac și eu parte din generația care a crescut în atmosfera filmelor hollywoodiene din anii '50 și a urmașelor acestora. Filme în care sărutul, ridicat la rang de fetiș, este punctul culminant al relației dintre un bărbat și o femeie. Sărutul reprezintă dorința ascunsă și arzătoare a fiecărui erou de film, spre el duc toate drumurile – așa cum rîurile ajung inevitabil într-o mare –, dincolo de el nu mai există nimic. Sărutul este, pur și simplu, scopul existenței fiecărui personaj onest din filmele hollywoodiene.

Cînd eram copil, ajunsesem să urăsc săruturile din filme. Dacă se prelungeau peste o anumită limită, maică-mea își lua seama și-și amintea brusc că e prea tîrziu și că trebuie să merg la culcare. Cînd nu era tîrziu, apărea, nevinovată, întrebarea: „Dar tu chiar ți-ai terminat de făcut toate temele?“. Desigur, le terminasem, dar asta nu conta, pentru că puteam

să mi le fac, în avans, și pe cele de peste câteva zile sau pe cele pentru săptămîna următoare. Și eram nevoit să părăsesc camera cu televizorul și să-mi fac de lucru prin dormitor, pînă la terminarea filmului. Mai neplăcut era că ușile rămîneau deschise (ca să vadă ai mei, totuși, ce fac) și, după ce trecea faza „romantică“, din camera părinților se auzeau împușcături, scrîșnituri de roți sau pumni împărțiți, totul acompaniat de muzica specifică oricărei scene de acțiune. Iar eu mă ofticam că, din cauza unui sărut idiot, ratasem faze pe care a doua zi, la școală, toți colegii aveau să și le povestească. Cu timpul, mi-am dezvoltat o întreagă strategie de distragere a atenției: cînd cei de pe ecran erau pe cale să o facă, eu îmi pierdeam dintr-odată interesul pentru film (adică, vezi bine, ăștia au ajuns la chestii plictisitoare) și o întrebam pe maică-mea nu știu ce lucru. Maică-mea îmi răspundea scurt, să nu piardă scena. Eu insistam, reformulam, inventam alte întrebări arzătoare, doar-doar trece momentul delicat și mă pot uita și eu la film, fără nici o problemă. Bineînțeles că strategia mea nu dădea întotdeauna roade: uneori maică-mea se prindea de cauza vorbăriei mele subite, alteori era ea însăși prea acaparată de film și mă trimitea la plimbare să scape de mine: „Dacă nu te interesează filmul, du-te, mamă, și te culcă, nu mai pierde vremea pe aici“.

Totuși, pe apucate, am putut să văd destule săruturi, unele mai lungi, altele mai scurte, cu tehnici diferite, de la cele pregătite de tandrețuri, pînă la cele precedate sau încheiate zgomotos cu o palmă dată pe obrazul impecabil al bărbatului. (Cînd bărbatul cu părul dat cu briantină sau cu pălăria trasă pe o sprînceană primește o palmă de la o femeie, atunci el are tot dreptul să o sărute; viceversa, cînd o femeie este sărutată pe nepusă masă, atunci ea are tot dreptul, după ce consumă cu voluptate sărutul, să aplice palma de rigoare.)

La unele dintre săruturile filmate, se vedea clar că, dincolo de apropierea buzelor, protagoniștii mai fac ceva, se mai întâmplă ceva pe-acolo. Ce – asta însă a rămas mult timp, pentru mine, un mister. Astfel încât, la vremea adolescenței, când venise vremea să-l pretez eu însumi, sărutul reprezenta pentru mine o adevărată grozăvie. Din câte vedeam pe ecrane, trebuia să fie un lucru foarte complicat, ce nu se lăsa prea lesne dedus din înălțuirea celor două capete care invadau imaginea. Singurul lucru cert era că trebuia să dureze cât mai mult, dar întrebarea se punea – ce faci în tot acest timp?

Un film cehoslovac mi-a oferit un detaliu în plus: un tânăr dezinhibat și-a luat la un moment dat peste picior amicul și i-a zis: „Tu nici măcar nu știi că trebuie să-ți ții respirația când săruți“. Aha! deci regula de bază, pe care trebuie s-o știe orice ageamiu, este cea cu ținutul respirației. Problema era însă ce te faci atunci când sărutul durează mai mult; și apoi, cum te poți concentra în același timp să-ți ții respirația și să mai faci și ce mai trebuie făcut? Oricum, după ce am aflat asta, am început să fac exerciții serioase de ținut respirația, cu ochii pe ceas. Și am făcut ceva progrese.

Dar hotărâtoare pentru inițierea mea în această taină a fost o carte. Spre deosebire de ceilalți adolescenți, eu mă puteam socoti un privilegiat: nu știu prin ce minune, între puținele cărți rămase de la bunica se afla și un „cod al bunelor maniere“. Pe la paisprezece ani, am descoperit cartea, care arăta jalnic – îngălbenită, fără coperte și începând de la pagina 23 –, dar care avea niște titluri ce m-au făcut să o citesc cu sufletul la gură: „Cum face cineva cunoștință cu doamnele“, „Cum trebuie să se poarte cineva față de o damă pentru a’și câștiga iubirea ei“, „Arta de a plăcea, sau ce mai trebuie să observe un cavaler într’o societate unde se află și dame?“,

„După ce semn poate cunoaște un cavaler amorul femeii pe care o iubește“, „Mijlocul de a’și atrage și asigura cineva iubirea unei femei“ și, în fine, „Sărutarea“.

Capitolul despre „sărutare“ începea sistematic: „Primele întrebări ce suntem conduși a ni le pune în privința sărutului, sunt: «Ce este, de unde vine? – ce scop are el?»“. Imediat după aceea se ajungea și la definiție: „Sărutarea este expresiunea unui simțământ interior. Ea se manifestă printr’o apăsare a gurei asupra unui obiect oarecare, însoțită de un sunet mai puternic sau mai slab sau printr’o simplă atingere a buzelor imprimate pe un obiect. De obicei se înțelege prin cuvântul de sărutare atingerea reciprocă a buzelor, exprimând iubirea și afecțiunea amoroasă. Sărutările mai sunt însemnate și prin aceea că prezintă următorul fenomen fizic: buzele acelora cari se sărută, formează prin întinderea lor un spațiu gol, care, deschizându-se deodată, lasă aerul să se precipite într’însul, dând naștere unui sunet quasi-muzical“.

Ajuns aici, autorul devenea ceva mai explicit, iar textul cu atât mai interesant: „Sărutarea se poate executa în diverse moduri: cu sunet, fără sunet, pe cale umedă și pe cale uscată. De aici rezultă diversele denumiri ce se pot da sărutărilor. Astfel e gurița, un sărut dat în pripă și în glumă; se uzitează mai mult la joc și e lipsit de orice seriozitate. Apoi vine acel sărut mare și plastic, însoțit de un zgomot șuierător și de un suspin profund care lasă pe obraz o urmă roșie și udă. Acest mod de sărutare se uzitează mai mult pe la țară. În fine e sărutul propriu zis, care, după cum vom vedea mai la vale, are atâtea moduri de întrebuințare câte sunt și ocaziunile cari îl necesitează“.

După această promisiune tentantă, autorul găsea de cuviință să deschidă o lungă paranteză istorică, în care se pronunța în privința „originei

sărutului“ și a devenirii lui peste veacuri. Citeam cu nerăbdare și frustrat această neinspirată incursiune. Eram asigurat că Adam și Eva s-au sărutat, deși nu se putea „stabili cu precizie dacă primul lor sărut a fost înainte de gustarea fructului din pomul oprit, sau după“; aflu că „urme despre obiceiul oamenilor de a se săruta găsim prin poemele lui Omer și în Vechiul Testament“, că în trecut bărbații își sărutau soțiile să afle dacă nu cumva ele băuseră vin sau că la chinezi există obiceiul de a se săruta pământul. Autorul trecea de la una la alta, povestea întâmplări care îi determinau pe eroi să se sărute sau cita versuri ca : „Dar amorul înfocat/ Cere buzele iubite/ Pentru un dulce sărutat“.

În cele din urmă – dar efectiv în cele din urmă –, făcea remarca următoare: „Sărutarea a devenit un uz foarte la modă, însă acela care trebuie să sărute o fată pentru întâia oară se găsește într’o mare nedumerire. La sărutat se cere multă dibăcie, ba chiar și talent“. Iată că nu mă înșelasem atunci când gândeam că pentru lucrul ăsta trebuie o pregătire serioasă. Cu toate acestea, autorul meu anonim (lipsind coperta și primele pagini, nu-i știam nici numele) expedia toată filozofia în câteva rânduri. Am citit următorul fragment de nenumărate ori: „Rogerios dă următoarea prescripție pentru săruturi: se pune o mână sub bărbia fetei și cealaltă la cap puțin mai sus de ceafă, executându-se în același timp o elegantă sărutare“. Asta era tot. Nu știam cine era Rogerios, dar trebuie că fusese un om renumit. Nu înțelegeam prea bine nici cum trebuie puse mâinile, așa că, în timp ce reciteam pasajul respectiv, făceam mici aplicațiuni practice, exersând cu capul unei ființe imaginare. Numai că toate acestea – cu mâna pe bărbie și cealaltă la ceafă – reprezentau doar etapa preliminară. De aceea, „eleganta sărutare“, neexplicată deloc, a

continuat să rămână pentru mine una din tainele acestei lumi.

Presiunea care se exercita asupra mea era una considerabilă (e vorba doar de presiunea socială, de cea hormonală nu mai vorbesc!): nu numai personajele de film se sărutau într-o veselie, dar și colegii mei se lăudau cu extraordinarele lor săruturi, aplicate pe buzele celor mai mișto tipe din școală. Din când în când, se mai făcea auzită și remarca: „Tipa aia știe să sărute de nu se poate!“. Ei bine, știința aceea era tocmai ce mie îmi lipsea!

Desigur, și în această chestiune practica a fost cea care m-a luminat. Am început, timid, și în ocazii cu totul speciale, să pup fetele pe gură: „Țoc!“. De fapt, e mult spus „fetele“, pentru că a fost vorba doar de una singură, într-o excursie cu clasa. După ce am dansat cu ea câteva „bluzuri“ în cadrul programului de discotecă organizat în cantina căminului unde eram cazați, am invitat-o să ieșim puțin să ne plimbăm. Ajunși afară, fata a zis, bineînțeles, că-i este frig, ceea ce m-a făcut pe mine s-o iau pe după umeri. Ne-am plimbat ce ne-am plimbat, timp în care eu încercam cu disperare să găsesc momentul să o sărut. Moment pe care nu l-am găsit decît la întoarcere, în fața cantinei. Mi-am zis „acum ori niciodată!“ și am pupat-o. Reîntorși din excursie, m-am mai întîlnit de vreo câteva ori cu ea, dar n-am mai repetat experiența, fiindcă fata era foarte stresată că, în urma sărutului din seara respectivă, s-ar putea să fi rămas gravidă.

O altă tentativă de asumare practică a problemei a fost tot în deplasare – la Costinești. De data aceasta, a rămas doar o tentativă. Îmi plăcea de o tipă (eu eram printr-a zecea, ea în anul întîi de facultate) și, pentru că fetei îi mai făcea avansuri și un alt amic de-al meu, m-am hotărît să acționez: am invitat-o să vedem răsăritul de soare. L-am rugat pe un alt prieten să-

mi dea ceasul lui electronic cu șapte melodii, pe care l-am pus să sune la patru și jumătate dimineața. M-a trezit „Oh, my darling, Clementine“, chestie pe care am considerat-o de bun augur – deși pe tipa mea n-o chema Clementina, ci Carmen (dar tot cu „C“ începea!). Afară era încă noapte și, ajuns la căsuța unde stătea fata, am insistat mult bătînd în geam. Într-un târziu a apărut și Carmen, cu ochii cîrpiți de somn. Parcă nu mai era așa de mișto, dar ce conta? – ziua arăta bine. Și mai era puțin pînă să răsară soarele... Am început să mergem agale pe țarm, înspre epavă. Nu ne spuneam mare lucru. Cum eu țineam mîinile în buzunare, tipa m-a ajutat zicîndu-mi că i-e frig. Am luat-o, ușurat, pe după umeri. Și, cum asta însemna deja foarte mult, am încetat și bruma de conversație de pînă atunci. Călcam cu grijă să-mi potrivesc pasul cu ea (era destul de greu, fiindcă tipa avea, normal, pasul mai mic, și din cînd în cînd ajungeam în contratimp – lucru destul de neplăcut!); în timpul ăsta, mă gîndeam că va trebui să o sărut. Dar nu știam cînd. Așa, tam-nesam, era cam penibil. După ce a răsărit soarele, mi-am zis că se impunea s-o sărut. Oricum. Fără să mai aștept nu știu ce moment potrivit. Îmi puneam tot felul de repere: „Mai fac zece pași și o sărut“ – și mă apucam să număr în gînd, dar treceam de zece și nu-mi venea să o fac; „Cînd ajungem în dreptul bărcii ăleia, o sărut“ – și depășeam barca fără nici un eveniment notabil; „Îi zic să ne întoarcem, că am mers destul, și atunci o sărut“ – și ne-am întors pur și simplu. La întoarcere a fost încă și mai rău, fiindcă plaja se populase deja și, în văzul tuturor, chiar că nu puteam să o mai fac. Ce s-o mai lungesc? – am ajuns în cele din urmă la cearșaful amicilor noștri și eu nu rezolvasem deloc problema. Ca să mai îndrept situația, am întrebat-o pe tipă dacă i-e foame (pierduserăm amîndoi masa de dimineață) și m-am dus să cumpăr niște

pateuri. Când m-am întors la cearșaf, Carmen a mea stătea întinsă la soare lângă amicul cu pricina, ea cu capul pe umărul lui, el frecându-și bărbia de obrazul ei; amîndoi cu ochii închiși.

De-abia în anul următor, tot la Costinești, aveam să mă inițiez în fine în arta sărutului. Am cunoscut, într-o seară, la discotecă în Ring, o tipă – nici nu mai țin minte cum o chema. Știu doar că locuia în Ploiești și că era asistentă medicală. În seara respectivă nu s-a întîmplat nimic, doar am dansat ceva mai mult, dar ne-am dat întîlnire a doua zi, pe plajă, în zona Obeliscului. Aveam timp destul, nu era nici o grabă! (Venisem la mare cu două zile înainte.) A doua zi urma să aflu însă că nu aveam timp destul, fiindcă tipa pleca seara, cu un tren pe la ora unsprezece. Am făcut plajă pe același cearșaf, ne-am bălăcit în mare și am mers împreună la cantină să mîncăm. Apoi am revenit pe plajă, unde am stat pînă cînd a plecat toată lumea – mai eram doar noi și pescărușii. Apoi ne-am dus să ne îmbrăcăm – ea să-și facă și bagajele – și ne-am dat întîlnire, peste puțin timp, iar pe plajă. Reîntorși pe malul mării, ne-am plimbat ce ne-am plimbat, pînă cînd ne-am urcat într-o cabină de salvamar. Cum locul era îngust, ea stătea pe genunchii mei. ...Și atunci, dă-i și sărută-te! Tipa știa să sărute de nu se poate, iar eu m-am luat după ea. Dincolo de bucuria că, în sfîrșit, am făcut-o și de plăcerea fără precedent pe care o simțeam, am fost șocat de cît de tare se simte o mustață care, altfel, aproape că nu se vede (fata era brunetă și avea o vagă umbră pe buza de sus). Apoi chestia cu ochii: eu îi închideam, așa cum văzusem prin filme, dar, cum lucrurile se prelungeau foarte mult, mă plictiseam să-i tot țin închiși și-i mai deschideam din cînd în cînd. Era momentul cînd îi vedeam pe ai ei – ea nu-i închidea deloc. Ochii ei care mă priveau fix și atît de aproape. Atunci eu mi-i închideam și preferam să-mi continuu munca fără să mai văd nimic.

Ne-am sărutat, în acea cabină de salvamar, aproape fără oprire, câteva ore, pînă la plecarea trenului. Experimentasem nu știu cîte tehnici, eram tot mozolit și roșu pe la gură, ajunsesem să nu mai simt nimic. După ce am condus-o la tren, pe drumul de întoarcere de la gară, am realizat că mă dor testiculele îngrozitor.

Aurora

În general, copiii din fața blocului nu puneau mare bază pe Dănuț, rareori îl cooptau în jocurile lor, iar atunci când o făceau era doar pentru că aveau nevoie de oameni și nu mai găseau pe nimeni pe-afară.

La fotbal, de exemplu, când se întâmpla să fie băgat în vreo echipă, era pus inevitabil în poartă – normal că nimeni nu-și dorea locul acela, toți voiau să dea goluri! Însă nici ca portar nu făcea mare scofală. Dănuț își dădea tot interesul, uneori chiar se julea la genunchi (și atunci era mîndru că făcuse ceva pentru echipa lui, că se sacrificase pentru ea, și numea meciul respectiv „dramatic“, așa cum auzise pe la televizor), dar tot degeaba: în loc să-l laude, cum se aștepta el, băieții spuneau de fiecare dată că numai din cauza lui pierduse echipa.

Dănuț era cel mai bleg și mai poreclit copil din fața blocului. El era *Grasu' contrabasu' mătură cu nasu'* sau, pur și simplu, *Țelu Purcelu'*. Pornind de la *Țelu*, i se mai zicea și *Țelu Cățelu'*, dar atunci parcă nu-l deranja atît de tare, căci chestia asta nu avea nici o legătură cu realitatea.

Așa stînd lucrurile, putem crede că faptul că astăzi nu găsea pe nimeni pe-afară îl făcea să se simtă mai în largul lui. Da' de unde! Dănuț își dorea, firește, să mai fie și alți copii prin fața blocului, își dorea – cum se spune – tovarăși de joacă, deși, propriu-zis, el nu participa la jocul lor, ci se uita numai.

Era cam ciudat că nu vedea chiar pe nimeni, nici măcar pe al lu' Hera de la doi, Heroină ăl mic, care era nelipsit din fața blocului, nici pe Vasti de la blocul 29, nici pe frații Coajă, nici pe Bozgorul, care se supăra de fiecare dată când se auzea strigat

astfel, nici pe Duțu, cel iute de picior și care învîrtea mingea de parcă era vie, nici pe Irinel de la patru, nici pe nimeni.

Se duse pe la leagăne, doar-doar o găsi pe cineva, însă tot degeaba, leagănele erau pustii. „Să știi că ăștia or fi în expediție pe la unitatea militară... sau poate or fi pe la tărîmul celălalt.“ Și, gîndind astfel, o porni spre tărîmul celălalt. Acest loc era o rîpă ceva mai încolo de leagăne, unde ei se jucau în felurite moduri (chiar și numele acesta – „tărîmul celălalt“ – îl primise, bineînțeles, tot în urma unui joc – atunci cînd s-au dat o zi întreagă pe fund pînă jos): făceau săpături să descopere comori, își construiau cazemate în pămînt, scoteau greierii din găurile lor cu paiul și se întreceau care are mai mulți (duceau apoi greierii acasă și aveau scandal cu părinți), escaladau panta, făcînd astfel alpinism, stăteau pe niște fiare ca pe scăunelul unui tun antiaerian și trăgeau sau se jucau de-a cororizii.

De data asta, băieții nu erau nici aici. Dănuț dădu un șut unei pietre imaginare (așa cum se întîmplă în scrierile cu copii) și o porni iar înspre leagăne. S-ar putea să fie la unitatea militară, dar nu mai avea chef să se ducă pînă acolo, era prea departe... Și, cum se apropia el de leagăne, iată că vede două mogîldețe trebăluind în șanțul de lîngă stradă. Hopaaa! Ia uite cine era acolo: Aurora și Pitița, sora ei mai mică. Se jucau în pămînt cu lopățelele. Dănuț se bucură numaidecît – în plus, îi și plăcea puțin de Aurora.

„Ce faceți voi aici?“ – le întrebă. Aurora îi zîmbi într-un fel anume, cum numai ea știa s-o facă, și-i răspunse simplu, dar fermecător: „Ne jucăm“. „Și de-a ce vă jucați?“ „De-a mama și de-a tata.“ „Hai mai bine să facem o cazemată, lăsați prostiile!“ – se auzi glasul autorității. „Uite, tu ești sergentul meu (și Dănuț arată înspre Aurora), iar tu ești soldat. Ai înțeles, soldat, Pitița?“ Pitița, care pronunța cuvintele stîlcit (de aceea i se și zicea așa

– pentru că atunci când vorbea despre ea însăși își spunea „pitița“ în loc de „fetița“), preferă să dea numai din cap și să zică „îhî“, pentru a nu strica solemnitatea momentului cu împleticelile ei. Mai întâi, Dănuț inspectă uneltele de care urmau să se servească în îndeplinirea misiunii. Fetele aveau câteva lopățele de plastic și o pîlnie. „Cu pîlnia asta ce faceți?“ Ridică din umeri. „O punem de-o parte, poate ne folosește mai tîrziu.“ Apoi aruncă o privire către supușii săi; aceștia erau pregătiți, și băiatul citi în ochii lor dorința de a trece cît mai repede la acțiune. „Hai la treabă! Tu, sergent, supraveghezi!“

Bineînțeles, Dănuț supraveghea totul, iar Aurora o supraveghea pe Pitița. După un timp însă, văzînd că Pitița se moșmondea și nu făcea deloc bine treaba, puse el însuși mîna pe o lopățică și-l invită și pe sergent să treacă la lucru. Trebuia oferit un exemplu!... Astfel săpară vreme îndelungată și cu spor. Din cînd în cînd, se auzeau ordinele scurte ca niște șfichiuri de bici, cărora le răspundeau icnetele de supunere din partea subordonaților. Totul era programat în amănunt, iar activitățile erau distribuite în mod judicios. Fiecare știa perfect ce avea de făcut, așa că munca se desfășura într-un ritm susținut, optimist, punctat de ordinele scurte, ca niște șfichiuri ale unui bici (un bici de mătase).

Săpaseră destul de mult, cînd degetele murdare ale lui Dănuț, care acum renunțase la lopățică și scurma direct cu mîinile, dădură de ceva. Lucrurile găsite în pămînt erau strînse, pentru că făceau parte din averea regimentului. Pînă la utilizarea ei ulterioară, de care vorbea Dănuț, pîlnia era folosită ca păstrătoare a acestei averi; aveau pînă acum două șuruburi, o bucată de cauciuc, un arc mic de fier, o bucată de ceramică foarte veche – desigur – și o pastă de pix. Acum băiatul mai găsise ceva, care, curățat de pămînt, se

dovedise a fi, spre bucuria și uimirea tuturor, un inel.

Dănuț și-l puse radios pe deget, dar, după ce se gîndi puțin, își luă seama și le zise celor două că este o decorație și că cine va munci cel mai bine o va primi din partea lui drept răsplată pentru fapte deosebite. (Era de la sine înțeles că decorația cu pricina îi era hărăzită, de fapt, Aurorei.) Cu toate acestea, cele două surori se întrecură în hărnicie; Pitița devenea din ce în ce mai ascultătoare, iar Aurora din ce în ce mai iute de mîină și mai zîmbitoare. Nu fără merit deci, inelul îi reveni ei la sfîrșit, cînd trebui să meargă acasă. Decorarea a avut loc în cadrul unei festivități, în care solemnitatea a făcut-o pe Aurora să zîmbească și mai fermecător și să lase să-i picure o lacrimă de recunoștință. Dănuț era în al nouălea cer. Se simțea puternic, se simțea bun, drept, bărbat, se simțea general.

Acasă însă, cînd povesti că a găsit un inel și cînd ai lui îl întrebară dacă era la fel de galben ca verighetele lor, începu să regrete gestul făcut. Și, supărat, se apucă să-l descrie, conștient fiind că-i încludează și pe ei: da, era galben ca verighetele și nu era deloc ruginit și avea și-o piatră roșie. Părinții fierbeau: trebuie să fi fost rubin! Dănuț știa asta, dar se ferise să pronunțe „rubin“, pentru a se arăta neștiutor. De fapt, nici nu-și mai amintea cu precizie cum era piatra, ce formă avea, așa cum nu mai știa nici dacă inelul era ruginit sau nu; galben era, asta mai mult ca sigur. Dar cine putea ști dacă era chiar galbenul verighetelor? Oricum, pentru siguranță, Dănuț susținuse în fața alor săi tot ce aceștia își doreau. Tatăl îi făcu puțin scandal, că de ce a dat un inel așa, de parcă ar fi fost un obiect fără importanță, iar mama îi luă apărarea că e mic și că ce știe el, apoi mama îl certă, că cine era fata aceea să i-l dea, iar tatăl spuse că așa sînt copiii între ei, și tot așa, timp de vreo oră, pînă cînd tatăl, într-un tîrziu, declară împăciuitor că n-are rost să-

și facă griji, că se va rezolva ea, problema. De altfel, Dănuț era și el de aceeași părere și se gîndea de pe-acum că îl va vinde negreșit și va lua o groază de bani pe el. O va întîlni mîine pe Aurora și i-l va cere, iar ea i-l va da, că doar era al lui, el îl găsisese!

A doua zi, cînd o văzu pe Aurora, aceasta nu mai avea inelul pe deget. „Unde e inelul?“ Îl lăsase acasă. „Cum să-l lași acasă? O decorație se poartă tot timpul, nu se lasă acasă!“ Și pentru că vede că nu-i acordă importanța cuvenită unei decorații, ia să i-l dea înapoi! Mîine să vină cu el și să i-l dea înapoi!

Ajuns în casă, părinții îl întrebară dacă și-a luat înapoi inelul și el răspunse că mîine îl va avea. Însă nici ziua următoare Aurora nu veni cu el pe-afară. Dănuț se supără, strigă la ea să-i dea inelul și o amenință că, dacă nu i-l dă, o va păți! Aurora se uita în pămînt, iar zîmbetul îi dispăruse cu desăvîrșire. Oricum, pe Dănuț nu-l mai interesau acum chestiile astea – nici nu l-au interesat vreodată! Să facă bine să aducă odată inelul ăla, că s-a săturat! Atunci Aurora a spus un „nu“, iar Dănuț a simțit că se prăbușește ca-ntr-o genune fără fund.

Cum e și normal, acasă, părinții s-au enervat și mai tare. „Cum să nu ți-l dea, nu i-ai explicat că e al tău?“... Și, ca să fie mai sigur de reușită, tatăl spuse că va merge el însuși a doua zi cu Dănuț pe afară și va vorbi el cu fata aia. „Ce, e hoată? Trebuie să ți-l dea!“

Pornit de acasă cu tatăl său, Dănuț se simțea acum puternic. Amîndoi bărbații călcau apăsător, fără să se privească, cu chipurile împietrite, cu luciri de oțel în ochi, îndreptîndu-se hotărît spre leagăne. La un moment dat, glasul bărbatului mai mare se auzi rostind aceeași întrebare pe care celălalt o mai auzise în nenumărate rînduri. Cu un gest sigur, primul întinse brațul, așa încît pe inelar se putea zări o extraordinară verighetă; metalul

galben străluci scurt, cu clinchet. Celălalt făcu un gest care însemna „se-nțelege!”. Apoi își continuă mersul în tăcere. Când o văzură de la distanță pe Aurora, tatăl îi aruncă peste umăr, fără să-l privească: „Vorbești tu!”. Băiatul răspunse cu un „O.K.!” care nu prevestea nimic bun.

De la-nceput, Dănuț o luă tare pe fată. Doar vedea că a venit și cu taică-său!... Fără să stea pe gânduri, Aurora răspunse apăsător că l-a pierdut. Mințea, bineînțeles. „Dă-i, dragă, inelul, că merg la părinții tăi!” – se oțărîse tatăl. „L-am pierdut, l-am pierdut!” – o ținea una și bună Aurora. Apoi se îndepărtă, iar cei doi rămaseră cu gurile căscate. Primul care și-a revenit a fost tatăl care, după un moment de cumpănire a situației, îi spuse lui Dănuț s-o bată la cap de-acum încolo tot timpul să-i dea inelul pe care i l-a furat, căci furat se numește ce făcuse ea!... Și mai putea să mai facă ceva: să-i pună și pe ceilalți copii s-o strige : „Aurora-hoața, slabă precum ața”. Dănuț i-a pus, dar a găsit puțini amatori, și nici ăia nu strigau decît de formă, fără tragere de inimă.

După ceva timp, tatăl și-a luat inima-n dinți și s-a dus să sune la ușa Aurorei. Era, pînă la urmă, o treabă de oameni mari și trebuia să aibă o lămurire cu părinții ei! Aceștia i-au deschis puțin ușa și, din prag, l-au întrebat care e problema. Cum care era problema? Fiul lui găsisese un inel și Aurora nu mai voia să i-l mai dea. „Ce inel, dom’le? Nu știm nimic de nici un inel!” Apoi i-au închis ușa în nas și n-au mai deschis-o deloc, cu toate că omul a încercat în repetate rînduri și prin diferite mijloace să intre în legătură cu ei.

Aurora rămăsese deci singura prin care se mai putea acționa. Dar, ca un făcut, nici aceasta nu mai era de găsit prin fața blocului. Întrebată unde era sora ei, Pitița ridica din umeri, se uita la tine ciudat și întreba în felul ei bîlmăjit: „Cale Aulola?”.

Puțin sex, puțin mister

Mi s-a mai întâmplat o dată ca o fată să dispară așa, inexplicabil, din viața mea. Eu aveam vreo șaptesprezece ani, iar povestea a fost, desigur, una de dragoste. Spre deosebire de dispariția Aurorei însă, cea a Ioanei a fost prea puțin misterioasă și, cu toate că la momentul respectiv mi-a creat un puternic sentiment de absurd, a avut, în realitate, explicații mult mai terestre.

Am cunoscut-o pe Ioana într-un fel de club. Era pe vremea lui Ceaușescu și, într-o clădire unde mai funcționau și un cinematograf și BTT-ul local, aveau loc tot felul de activități: cercul de dansuri populare, cercul de go, cel de șah sau cel de modelism. În această ambianță propice dezvoltării tinerelor talente, un inginer, Biță, dădea săptămînal, seara, ceea ce se numea o „audiție muzicală“. Tipul era dotat, avea rude în străinătate, o groază de discuri și o bibliotecă întreagă cu benzi de magnetofon. Se asculta „muzică bună“, adică: Jethro Tull, Pynk Floyd, Santana, Van der Graaf Generator, Deep Purple, Robert Fripp, Emerson, Lake & Palmer, Led Zeppelin, Rush, Black Sabbath, Jimi Hendrix etc. etc. Din cînd în cînd, fără să zică ce pune, Biță mai băga și cîte un Phoenix – gest de maximă disidență – și atunci toți știam ce înseamnă „lasă, lasă, lasă, lasă-o dracului de casă“ sau „domnule în negru, ca un car funebru“ (adică emigrarea și Ceaușescu). Odată, în timpul unei astfel de audiții ilicite, a venit tovarășul director al stabilimentului și l-a luat pe Biță și i-a frecat ridichea rău de tot; tipul s-a întors spăsit și a schimbat repede Phoenix-ul cu o lăbăreală gen Queen.

Ei bine, la o astfel de activitate a oamenilor muncii am cunoscut-o pe Ioana. Ea era bucureșteancă și venise în Pitești la sora unui prieten de-al lui Biță. Terminase liceul Tonitza și

dăduse la Arte Plastice, unde firește că nu intrase („firește“, pentru că „acolo nu intri pe merit, sînt doar patru locuri în fiecare an și, dacă n-ai pile, nu ești copilul vreunui ștab sau prof sau nu te culci cu vreunul de-acolo, nu pupi Grigorescu!“).

La subsolul stabilimentului se afla un bufet unde puteai fuma și puteai „servi o gamă“ absolut nevariata: Cuic forever, cu momente rarisime de Brifcor (nu te servea nimeni – cumpărai Cuicul de la o mamaie care era de fapt o femeie de serviciu și te așezai să-l dai pe gît la o măsuță). Dar, de fapt, Cuicul nu conta – principalul era că puteai fuma și aveai ocazia să discuți cu ceilalți. Coboram la „bar“ cînd băga Biță vreo formație mai nasoală, gen Nazareth sau Electric Light Orchestra, și aveam timp să stăm acolo vreo 45 de minute, cît ținea muzica. Ei bine, cînd am cunoscut-o pe Ioana, am stat, desigur, mai mult de 45 de minute, de fapt am rămas pînă la închiderea programului, cînd mamaia și-a scos cu mișcări lente halatul, l-a agățat într-un cui în spatele tejghelei și și-a schimbat șlapii cu pantofii de oraș.

Tot timpul am discutat chestii intelectuale, despre sinucidere, Mitul lui Sisif, Camus, Cioran etc. Era domeniul meu și am epatat-o pe fată. A fost foarte mirată că în Pitești a putut să găsească un om care să vorbească despre lucrurile ălea. Pe de altă parte, epatarea a fost reciprocă. Într-adevăr, în Pitești eu nu întîlnisem pe nimeni cu care să discut despre Cioran, angoase și absurdul vieții (asta nu înseamnă însă că nu existau astfel de exemplare, ci doar că eu nu aveam nici un contact cu ceea ce se numește „mediile literare și artistice“); discutam cu Preotu', dar pe el mi-l formasem singur în acest scop. Iată că, dintr-odată, găsesc pe cineva cu care să pot vorbi despre ideile cultural-acneice care mă obsedau și, în plus, mai e și tipă. E clar că toată chestia m-a dat pe spate!

A doua zi de dimineață ne întâlneam din nou. Ne întâlneam, de fapt, să mergem la o expoziție („Ce expoziții sînt pe-aici, pe la voi? Aș vrea să văd și eu ce fac artiștii de-aici...“). Era una de grup, unde nu știu ce pictori locali își expuneau producțiile. Am dus-o acolo, numai că, în ziua aceea, expoziția era închisă. După aia ne-am mai plimbat, am discutat tot chestii deștepte, iar la despărțire ea m-a pus să-i promit că voi vizita expoziția a doua zi (urma să plece în după-amiaza respectivă) și îi voi scrie despre ea. Ne-am shimbat, firește, adresele și numerele de telefon.

Ziua următoare, la ora deschiderii, eram la ușa expoziției, cu un carnețel în mînă. Mi-am notat toate titlurile tablourilor, formatul și tehnica de realizare. În plus, despre ce era fiecare lucrare: „un cap de cal pus pe un pedestal“, „o plajă goală“, „un ghemotoc încîlcit de linii“ etc. Ajuns acasă, am luat din bibliotecă cîteva cărți de la Meridiane și am început să citesc despre pictură: pictura renașterii, Degas, pictura bizantină etc. Documentarea și scrierea scrisorii-cronică-de-expoziție au durat o săptămînă. Am luat la rînd fiecare tablou și am debitat tot ce-mi trecea prin cap, convins fiind că spun lucruri esențiale. Eu, care nu vizitasem prea multe expoziții înainte... I-am trimis scrisoarea și, pînă cînd am invitat-o la mine acasă, nu am mai luat legătura cu ea.

Cum am invitat-o? La vreo două-trei săptămîni, ai mei s-au decis să plece, într-un week-end, la țară. Eu am făcut mofturi că am de învățat, ca nu pot să merg și am obținut favoarea să rămîn singur acasă. Știam ce voi face, așa că, înainte să plece ai mei, i-am dat telefon Ioanei și i-am zis să vină a doua zi la mine. Tipa a acceptat fără să stea pe gînduri.

Între plecarea părinților și sosirea trenului cu care venea ea erau doar vreo două ore, timp în care, în mare fugă, am dereticat prin casă și am dosit lucrurile care dădeau rău în peisaj (am dus

într-un dulap de pe balcon un ibric ruginit din baie, câteva borcane nasoale de sub chiuveta de la bucătărie, sticla cu apă oxigenată a maică-mii din toaleta de serviciu etc.; am notat sînguincios pe hîrtie toate lucrurile mutate – ce unde era –, pentru ca apoi să le pun la loc exact în poziția în care fuseseră, să nu intre ai mei, cumva, la bănuieli).

De la gară pînă acasă am discutat de complezență (ce mai făcuserăm în ultimul timp, unde sînt ai mei, cînd se întorc, ce tîmpenie zisese profa mea de biologie) și am tăcut o mare parte din drum. O dată ajunși în apartament, am pus în surdină o muzică mai slow (cred că era Eagles) și am început să discutăm despre expoziție. Eu cam repetam ce scrisesem în scrisoare, fiindcă alceva nu mai știam. La un moment dat, fără nici o legătură cu discuția, mi-am luat inima în dinți și i-am zis: „E mișto melodia asta. N-ai vrea să dansăm?“. Tipa s-a executat fără să zică nimic și am început să ne bălăngănim, îmbrățișați, de pe un picior pe altul. A mai trecut ceva timp pînă am sărutat-o, dar, o dată începutul făcut, am ținut-o numai în molfăieli. Nu ne mai păsa că pierduserăm ritmul, dar ne bălăngăneam, în virtutea inerției, în continuare. Cînd s-a terminat piesa, am întrebat-o, candid: „Să fac patul?“. Era vreo cinci după-amiaza și nici măcar nu se înserase. Tipa a încuviințat și eu am scos așternuturile apretate (avusesem grijă să le schimb de dinainte), am desfăcut canapeaua, am întins cearșaful cu migală, am pus pernele și pătura. În timp ce făceam patul și stăteam cu spatele la ea, Ioana s-a dezbrăcat și, cînd am terminat, a zbughit-o sub pătură doar în cămașă și chiloți. Era cam penibilă situația. Tot timpul ăla mort, în care ne pregăteam în tăcere pentru marea chestie... M-am dezbrăcat și eu la chilot și m-am vîrît lîngă ea. Înainte de a mă sui în pat – tipa se uita la mine – avusesem grijă să-mi sug burta și

să-mi bombez pieptul. (Sub pătură n-am mai avut grija asta.) Am început să ne sărutăm și, la un moment dat, am simțit picioarele ei atingându-le pe ale mele. Chestia m-a înnebunit. Pentru prima dată niște picioare delicate, cu pielea fină, se încolăceau în jurul picioarelor mele. Îmi simțeam, în contrast, picioarele mele foarte păroase (deși, în realitate, nu erau așa), și treaba asta mă făcea să mă consider foarte bărbat. I-am deschiat nasturii de la cămașa ei încadrilată, iar ea și-a dat-o jos. Tot ea și-a dat jos, pe sub pătură, și chiloții. La fel am făcut și eu. N-a fost mare filozofie să intru în ea, dar, o dată ajuns acolo, am rămas nemișcat, neștiind ce mai trebuia făcut.

/Ce expresie idioată, „să intru în ea“, de parcă aș fi intrat cu totul, ca în povestirea din *O mie și una de nopți* cu femeia gigantică. Dar există, oare, expresii mai fericite? „Să o pătrund“ sună și mai ridicol (mă și văd cu degetul la tâmplă, pătrunzând adevărurile lumii acesteia). Limbajul științific gen „penisul meu i-a penetrat vaginul“ mi se pare mai vulgar chiar decît „mi-am băgat pula în ea“. Iar „mi-am băgat pula în ea“ nu are nici o legătură cu situația în care eram atunci, cu ceea ce gîndeam la vremea aceea. Asta e: limba română are, cel puțin în privința termenilor legați de sex, lacune serioase./

Dar să revenim. Eram la momentul imediat următor pătrunderii, penetrării, intrării, băgării. Cînd eu stăteam de lemn-Tănase și nu știam ce să mai fac. Îmi închipuiam că asta era tot. După cîteva secunde de așteptare, ea a început să se miște și, imediat, m-am prins și eu care-i treaba și am făcut la fel. Chestia era, într-adevăr, foarte mișto. Mult mai mișto decît toate tehnicile masturbatorii pe care le încercasem pînă atunci (cîteva mai inventive: cu gaura din plapumă, cu dușul, cu sticla de lapte – cu sticla de lapte chiar

nu era mare scofală, fiindcă nu-mi intra decât vârful). Totul a fost O.K. pînă am ajuns să ejaculez. La prima încordare, am simțit cum mi se rupe ceva. Mi s-a părut chiar că am auzit un pîrîit – dacă nu l-am auzit, cel puțin l-am simțit. Nu m-a durut deloc, dar, deși eram în brațele extazului, treaba m-a cam îngrijorat. După ce am terminat, mi-am tras repede chiloții pe mine, am ieșit de sub pătură și m-am dus țintă la toaletă. Acolo mi-am văzut puța însîngerată și m-a cam luat cu rău de la stomac. În plus, cînd am făcut pipi m-a usturat îngrozitor. Nu mai vorbesc de usturimile suportate cînd am încercat să mă spăl. Căcat! O beștelisem! Auzisem eu ceva de „ruperea aței“, dar chestia asta nu mă liniștea deloc. Cînd îți vezi puța ferfeniță n-ai cum să nu te pierzi cu firea! Apoi, era clar că nu mai puteam s-o fac în seara aia. Ce o să-i spun tipei?

M-am întors în cameră; ea era tot la baie (la cealaltă, desigur). Cît stăteam s-o aștept, am realizat o altă nenorocire. Uitesem de protecție. Nu la protecția de vreo boală venerică mă gîndeam eu, ci la cea de graviditate. Cu mult înainte, în așteptarea mării chestii, declanșasem o adevărată cursă a înarmărilor în privința „mijloacelor contraceptive“. Aveam o pastilă maro, pe care o cumpărasem cu bani grei de la un coleg; e adevărat, nu știam dacă se ia pe gură sau se bagă direct acolo, dar, la o adică, îmi ziceam că o să i-o dau tipei s-o ia cu puțină apă și o să aștept ceva mai mult – o dată intrată în sînge, cu siguranță că tot la fofoloancă avea să ajungă! Mai aveam și cîteva feluri de prezervative, unele cumpărate de la niște polonezi, cînd am fost într-o excursie în Nordul Moldovei, altele luate tot de la colegi. De fapt, nu mai aveam așa de multe prezervative, fiindcă începusem să folosesc din ele cînd mă iubeam pe mine însumi – era o senzație faină să o faci cu zgîrciul pe puță, mai ales că te gîndeai cum trebuie să fie cînd o faci de-

adevăratelea. În sacoul de elev, în căptușeală, loc la care ajungeai prin spărtura buzunarului, aveam de multă vreme un prezervativ Protex, „pentru orice eventualitate“, al cărui ambalaj ajunsese să se tocească rău de tot. Oricum, eram foarte prevăzător. Cum se întâmplase, atunci, să uit de asta tocmai în momentul pentru care mă pregătisem cu atîta logistică? Dacă tipa rămîne gravidă? Am încurcat-o!

Tocmai cînd gîndeam așa, apare și Ioana cu o față plouată și îmi zice: „S-a întâmplat o nenorocire“. „Cum, chiar ai rămas gravidă?“ – sar eu. „Care-i chestia cu «gravidă»?“ „Păi, dacă ai rămas gravidă, sîntem terminați amîndoi!“ Tipa se repliază imediat și începe, zîbind condescendent, să marșeze: „Și dacă am rămas gravidă, ce?“ „Cum? Așa, de prima dată? Mamă, ce ghinion!“

...Și m-a ținut așa cîtva timp, după care mi-a zis că nu mă credea așa de laș. Lovitură de grație. Eu, care mă simțisem în sfîrșit bărbat, care tocmai fusesem cu o tipă în pat, în casa mea, fără să mă tem de nimeni, ca și cum aș fi fost eu stăpînul casei, bărbatul, soțul, tatăl, eu, iată, eram socotit laș.

„Dar atunci care e nenorocirea?“ – am întrebat eu moale. Nenorocirea era că nu mai puteam face dragoste, fiindcă îi venise ciclul. Așa credea ea, dar de fapt sîngele nu era al ei, ci al meu. Eu m-am bucurat însă că nu trebuie să mai sufăr o umilință în plus, să-i spun că mie tocmai mi se rupsesse ața, și am lăsat-o să creadă chestia cu ciclul. Tot nu puteam să mai facem, ce importanță avea care era motivul?

Pînă la urmă, faza penibilă a trecut și noi am luat cina ca un soț și-o soție, am ascultat muzică și ne-am giugiulit. Îmi dispăruse orice inhibiție, așa că, în momentul în care ea m-a întrebat cum mi s-a părut de data asta, mai bine sau mai nasol decît cu celelalte femei de dinainte (auzi tu: „femei“, nu

„fete“ – chestie care a făcut să-mi crească din nou pipota în mine), eu i-am spus fără să mă mai dau pe după deget că la mine a fost pentru prima oară. „Cum? Chiar așa? ... Și cum ai rezistat pînă acum fără?“ Cum am rezistat... am trăit din labă, așa am rezistat. Firește, ei nu i-am dat nici un răspuns și am lăsat ca întrebarea să pară retorică. Atunci ea mi-a spus că a început-o mai demult și că, de exemplu, cu ultimul ei prieten, Radu, o făcea cînd avea chef. Dar de o lună nu mai era cu el...

Cu Radu urma să fac din nou cunoștință peste vreo două ore, cînd eu mă aprinsesem în urma unei noi reprize de sărutări și, cum ea credea în continuare că are ciclu, mi-a zis: „Oprește-te, Radu, ți-am zis că nu mai putem să facem dragoste“.

A doua zi de dimineață, Ioana se suia în trenul de București – ai mei aveau să vină pe la prînz.

Următoarea dată cînd am văzut-o a fost peste vreo lună, cînd am mers într-o excursie cu clasa la Gura Diham și am invitat-o și pe ea. La cabană ne-am cazat eu cu Preotu', iar ea în cameră cu o colegă de-a noastră de clasă, una Izabel, pe care amicul meu o pipăia prin pauze și îi băga mîna în chiloți cînd ne dădeau filme educative în laboratorul de chimie. Firește că imediat după ce ne-am instalat în camere am facut rocade. Eu cu Ioana, Preotu' cu Izabel.

Venise momentul cel mare. Aveam să fiu bărbat o noapte-ntreagă, nu-mi mai stătea în cale nimic! Avusesem grijă să-mi pun de-acasă și cei mai faini chiloți ai mei... Ne-am fîțîit prin cameră, am vorbit drăgăstos unul cu altul, am fumat în liniște (încuiasem ușa, nimeni nu avea cum să ne deranjeze). Aveam timp destul toată noaptea, nu ne grăbeam. După vreo oră și ceva de program de voie de cabană, am decis că era vremea să ne culcăm – deși era destul de devreme; dar nu la dormit ne era, vezi bine, gîndul. Am rămas de data

asta amîndoi în cămăși și chiloți și ne-am suit în pat (se pare că asta era uniforma pentru astfel de momente, și eu m-am conformat). Acolo, desigur, dă-i cu sărutările! Și, în timp ce ne sărutam noi mai cu foc, realizez într-un moment de respiro că pe hol era o foială de nedescris. Uși trîntite, vociferări, rîsete și, din cînd în cînd, vocea dirigului, care mai ieșea (dirigul, nu vocea) și punea lucrurile la punct. Dă-i încolo! Ușa e închisă, lumina e stinsă – să nu ne repereze inamicul –, noi sîntem aici împreună, ei acolo. Iar eu o să fiu în noaptea asta un bărbat adevărat. Numai că ei erau acolo, dar la un moment dat un grup de inițiativă (format, probabil, din Romică, Zarzără și alții ca ei) a început să facă la ușa noastră ca pe pîrtia de schi în timpul competițiilor: „Hău! Hău! Hău! Hău!” – din ce în ce mai repede. ...Tot dirigul a fost cel care a curmat euforia generală. Dă-i în mă-sa! Eu voi fi bărbat, ei se vor mulțumi să facă galerie de la distanță. Și treci iarăși la o nouă rundă de sărutări.

Problema era însă că, deși voiam să iasă totul ca la carte (ce carte e oare cu așa ceva?), îmi cam pierise cheful. Iar rezultatul era că, deși mi se învîrtoșa ștromeleagul în timpul sărutărilor, cînd voiam să trec la treabă și să mă sui pe ea, chestia mea se transforma instantaneu într-o puțulică plăpîndă și neajutorată. Iar mă dădeam jos de pe tipă și treceam la faza sărutărilor, iar credeam că lucrurile se mai îndreaptă, iar rămîneam în cîteva secunde cu buza umflată și puța bleagă. Dar ce zic eu de buză umflată? – de-atîtea molfoleli cred că aveam buzele de-a dreptul tumefiate, deja nu mi le mai simțeam. Pe scurt, am făcut-o de oaie și de data aceea. Tipa mă săruta din ce în ce mai cu foc și nu înțelegea ce se întîmplă. Gata! Hai să ne culcăm!

/Îmi dau seama de-abia acum că nu am spus nimic despre cum arăta Ioana. Ar fi trebuit s-o descriu în detaliu, să întârzii asupra părului, asupra reflexelor aurii ale pielii sau asupra pufului de pe picioare (nu se epila, că nu era nevoie de așa ceva). Și, oricum, înainte de toate, să spun dacă era grasă/slabă/înaltă/scundă/blondă/brunetă etc.

Pînă la urmă, ce rost are să fac eu divagații poeticești despre arcuirea sprîncenelor, rotunjimea fermă a sînilor sau pasul ei de domnișoară? Tot n-o puteți vedea. Dacă ai încerca să reconstitui femeile din elementele oferite de cei care „le cîntă“, ai ajunge la niște rezultate monstruoase: un gît lung, ca de lebădă, un păr bogat și negru ca noaptea, două buze foarte roșii, suspendate undeva, între păr și gît, plus un sîn marmorean și o gleznă gracilă. Cum ai putea să iubești un asemenea obiect?

Ei bine, am să spun doar atît: Ioana era o tipă care arăta foarte, dar chiar FOARTE bine. Și asta mi se pare de ajuns.

Dar, deși arăta bine și nu era „un asemenea obiect“, eu, iată, n-o puteam – *fire-ar să fie!* – iubi./

Ne-am culcat fără să ne mai spunem nici un cuvînt. Amîndoi în cămăși și chiloți, așa cum rămăseserăm. Eu eram într-o cămașă albă, elegantă, de poplin. Cămașă care mi se lipise de spate de transpirație (pe de o parte, muncile lui Hercule, pe de alta, căldura insuportabilă pe care o emana soba de teracotă). Dimineața m-am trezit tot cu ea lipită de spate, dar de data asta era ca de gheață. Îmbrăcasem cămașa morții, cum, frumos, se spune. Idioții opriseră gazele și în cameră era un frig de-ți clănțăneau dinții. Ce s-o mai lungesc? – pînă spre seară făcusem o febră de 42 de grade. Asta am văzut cînd am ajuns acasă și mi-am luat-o. Pînă acasă, în autocar, avusesem niște frisoane groaznice, care se lăsaseră cu o criză de

spasmofilie de toată frumusețea, prima din viață: mai întâi mi-au amorțit degetele, am făcut ceea ce în limbaj medical se numește „mînă de mamoș“, apoi brațele cu totul și, în cele din urmă, picioarele. Nu știam despre ce era vorba și m-am speriat foarte tare. Ioana mi-a oferit o pastilă de Vitamina A, cică să prind puteri. Dirigul, care stătea în față, pe scaunul ghidului, era convins că am băut prea mult.

Au urmat cîteva săptămîni de stat acasă, cu pneumonie și febră mare. Atunci am citit, în momentele în care aveam mintea mai limpede, volumul de teatru al lui Sartre. Infernul, cică, sînt ceilalți. Așa o fi, dacă zice domnul Sartre. Numai că, pentru mine, infernul stătea în cumînțenia și nevinovăția puței mele. Ea preferase să fie cuminte, la locul ei, și să nu se bage în cîrd cu oamenii mari, care fac prostii.

Tot cuminte a preferat să stea și după ce am ieșit din boală, cînd i-am făcut o vizită Ioanei la București (ai mei nu mi-au refuzat favoarea să mă lase să plec, suferisem atîta!; m-au îmbrăcat gros și mi-au dat drumul, fără să-mi ceară prea multe explicații). La București, am vizitat casa în care Ioana stătea cu părinții, unde am văzut tot felul de antichități, tablouri și panoplii de arme (chestie care pe mine m-a lăsat cu gura căscată), apoi am mers într-o garsonieră pe care o aveau ai ei și o închiriaseră unei studente la ASE. Am găsit-o pe tipă acolo. Stătea în bucătărie, cu toate focurile aprinse, să se încălzească, și citea nu știu ce curs. Noi am schimbat cîteva vorbe cu ea, după care Ioana i-a spus că ne retragem în dormitor. Fata ne-a zîmbit cu subînțeleș și și-a proptit privirea în foile pe care le avea în față. Se vedea că nu era prima dată cînd era pusă în situația asta.

Toate bune, numai că în dormitor era un frig de nedescris. De fapt, poate că încerc să mă justific, acum, pentru lipsa mea de performanță. Poate că un bărbat adevărat ar fi făcut-o și la

minus 20 de grade. (Lasă că eu n-am fost în stare nici pe căldura sufocantă de la cabana Gura Diham!) Oricum, cert este că la vremea respectivă nu mi-am acordat nici o circumstanță atenuantă. Și m-am socotit, pur și simplu, un impotent iremediabil, chestie care m-a terorizat mult timp după aceea (vreun an și ceva), pînă cînd am avut fericita ocazie să-mi dovedesc contrariul.

Cu Ioana am plecat după aceea la gară, să iau trenul, și, în așteptarea orei de plecare, am mai stat vreo jumătate de oră pe bancă, în Parcul Gării, lîngă bețivi, cerșetori și țărani care-și suflau în mîini, treceau o sticlă de la unul la altul și luau din cînd în cînd cîte o bucată de slănină de pe o hîrtie de ziar. A fost o jumătate de oră infernală (infernul, da), dar asta nu pentru că era groaznic de frig sau pentru că eram înconjurați de fauna aia, pe care de fapt nici n-o vedeam. A fost o jumătate de oră în care am tăcut aproape tot timpul și stăteam numai cu ochii pe ceas.

Totuși, în inconștiența mea, am crezut că, după asemenea chestii, lucrurile pot merge mai departe. Fapt pentru care am continuat s-o sun pe Ioana, de la Pitești. Însă ea, indiferent la ce oră sunam, nu era acasă, iar părinții îmi spuneau că nu știu unde este și nici cînd se întoarce. Era clar ca bună ziua ce se întîmpla. Numai că eu, ca un bun adolescent hipermetrop și bovaric ce eram, m-am crezut în plin Eliade. Infernul se transformase în mister și devenise dintr-odată interesant. Și viața mea, împreună cu el.

Păsările

Găinile stăteau cuminiți, băgate una-ntr-alta, în lăzile de aprozar transformate, prin adăugarea unei plase de sîrmă, în cotețe. Erau albe, nu cotcodăceau, nu dădeau din aripi, și aproape tuturor le atîrna creasta pe unul din ochi. Asta le făcea să se uite la tine pieziș, de parcă te-ar fi suspectat de cine știe ce. În apropierea lăzilor mirosea și găinile erau foarte murdare pe la fund.

Cînd venea mașina de la avicola, se forma imediat coadă în spatele aprozarului, acolo unde se descarcă. Oamenii stăteau înghesuiți, băgați și ei unu-ntr-altul, pentru că nu era prea mult spațiu. Cînd le venea rîndul, își lua fiecare găina de aripi sau de picioare și mergea acasă. Luate de aripi, găinile nu mai aveau cum să protesteze: erau ținute de ambele subsuori și purtate lin, ca în zbor. Prinse de picioare însă, rămîneau cu aripile libere și deci puteau să dea din ele. De dat, dădeau, dar numai puțin, la început, iar apoi se linișteau, cu aripile blegi și deschise în evantai. Cînd cumpărau mai multe, oamenii strîngeau găinile ca într-un buchet.

Tatăl lui Dănuț nu lua găina de picioare, și asta îl bucura pe băiat foarte mult. Dănuț nu putea să suporte gîndul că găinile acelea stau cu capul în jos așa de mult timp, să le vină tot sîngele în cap. Oamenilor nu le păsa prea tare de acest lucru și odată, cînd se întorceau acasă împreună cu domnu' Tatu de la doi, care ținea găina cu capul în jos, Dănuț se rugase tot drumul măcar să o mai întoarcă din cînd în cînd, ca să i se mai scurgă sîngele și în picioare.

Adusă acasă, găina era împiedicată și pusă în cadă, să nu murdărească prin altă parte. Dacă tatăl nu o tăia chiar în ziua aceea, pasărea urma să înnopteze la ei. Dănuț se ducea pe la ea, să vadă ce

mai face. Aprindea lumina la baie și de bună seamă că o trezea, pentru că găina îl privea și mai pieziș ca de obicei. O mîngîia pe cap, se juca apoi cu bărbițele sau cu creasta aceea roză, care – cum o dădeai – venea mereu pe aceeași parte.

Alteori, Dănuț se ducea-n baie pur și simplu să-și facă nevoile. Găina îl privea curioasă și băiatul se cam rușina. Nu știa cum de părinții nu se gîndiseră la asta: că ea e găină și nu trebuie lăsată să se uite la el – un băiat – în anumite momente. Pînă la urmă, găina asta îi vedea pe toți din casă cum își făceau nevoile! Cum era posibil un asemenea lucru?

Cînd venea vremea să o taie, tatăl strîngea din baie covorașele de plastic. El nu proceda precum ceilalți din bloc, care erau văzuți pe afară cu o găină într-o mînă și cu un lighean și un cuțit în cealaltă. Găinile tăiate de el nu aveau niciodată ocazia să zboare prin aer fără cap. Tatăl puneă găina pe jos, în baie, călca cu un papuc pe aripi și cu celălalt pe picioare, o trăgea de gît în sus, să i-l mai lungească, și apoi tăia liniștit cu cuțitul. Găina doar tresărea, dar de zbatut nu avea cum să se zbată. În cele din urmă, își lăsa resemnată gîtul în sifonul de scurgere al băii. Tatăl spăla cu dușul cada și pe jos. Aburii de la apa caldă se amestecau cu mirosul de găină.

Foarte distractiv a fost cînd au venit nenea Nelu și tanti Vica de la țară și au adus o gîscă. În ziua aceea, Dănuț și tatăl lui erau singuri acasă. De cum au plecat musafirii, care erau doar în trecere și se grăbeau să nu piardă rata, cei doi bărbați s-au și dus în baie. Chipurile lor erau luminate de bucurie și se priveau amîndoi complice. Gîsca îi privea, la rîndul ei, din cadă.

După ce s-au consumat primele momente de visare, cei doi s-au mobilizat ca la comandă. Mai întîi, gîsca trebuia frăgezită, așa că părintele a venit în baie cu o sticlă de palincă și cu o pîlnie. Cum nu putea să facă el singur toată treaba – să

țină și ciocul deschis, să țină și pîlnia și să și toarne palinca –, l-a pus pe Dănuț să-l ajute. Tatăl apucă tacticos gîsca între genunchi, iar cu mîinile îi căscă pliscul și fixă pîlnia acolo. „Hai, toarnă, da’ cu grijă, să nu dai pe-afară!“ Dănuț era mîndru că era pus să facă o treabă așa de importantă. „Toarnă-ncet!“ A turnat încet și în mai multe reprize, pentru că gîsca trebuia lăsată să-și mai revină din cînd în cînd. Gîsca tușea și rîgîia. „O arde pe gît, e bună palinca asta“, îi făcea cu ochiul tatăl. „Bună, bună!“ Apoi părintele i-a spus să se oprească și, după ce a eliberat pasărea, a dus-o din nou în cadă. Gîsca tot scutura din cap ca o besmetică. Atunci, tatălui i-a venit o idee grozavă: „Hai să umplem cada, să vedem cum plutește“. Au dat drumul la apă, și la caldă, și la rece, să curgă mai repede. Gîsca a început să lipăie prin apă, iar apoi, cînd cada s-a mai umplut, să înoate de-a binelea. Cum nu prea avea chef să se deplaseze, tatăl o fugărea dintr-un capăt în altul al căzii. Gîsca stîrnea valuri ca un vapuraș. După un timp însă a început să-și lase capul din ce în ce mai jos. În cele din urmă, și l-a sprijinit de marginea căzii. Dar îi cădea și de-acolo... „Hă, i s-a urcat la cap!“ – a început să rîdă tatăl. Apoi a devenit serios dintr-odată și i-a zis băiatului: „Gata cu joaca!“. A băgat mîna în cadă, a tras dopul, iar după aceea a scos gîsca din apă. Era tare bleagă, săraca. Dănuț îi privea gîtul acela lung și se întreba pe unde avea să-l taie – mai înspre cap, la mijloc sau înspre corp? Îi părea totuși rău că tatăl avea să taie un gît așa de lung.

Oricum, lui Dănuț îi plăceau păsările și ar fi vrut să aibă și el una mai mult timp. Cît stăteau găinile în cadă, pînă să fie tăiate, era prea puțin. El voia să aibă o pasăre numai a lui. Se gîndea să strîngă bani și să-și cumpere o găină, pe care s-o păstreze și să nu-i dea voie nimănui să o taie. Porumbei, cum aveau unii copii din fața blocului, n-a putut să-și cumpere niciodată. Nu-i dădea voie mama. Zicea că nu ai unde să-i ții și că fac

mizerie. Da' copiii ceilalți cum au? Ia să facă bine să nu se mai compare cu ceilalți copii. Dacă alții vor să-și facă din casă cocină de porci, n-au decît! ...Așa că Dănuț se gîndise să-și cumpere cel puțin o găină.

Într-o zi, dorința lui Dănuț de a avea și el o pasăre s-a îndeplinit cum nici nu se aștepta: a găsit pe alea care ducea spre gunoi un pui de vrabie. Căzuse din cuib și, oricît se chinuia, nu se putea ridica de la pămînt decît cu vreo două palme. După ce l-a prins, Dănuț a stat cîtva timp pe gînduri. Știa de la școală povestiri cu pionieri care construiesc cuiburi de păsări sau care urcă în copac puii căzuți. Parcă vedea desenul din cartea de citire în care un băiat, suit pe scară, fixa o căsuță pentru păsări și o fată îi întindea un pui să-l pună înăuntru. Ei făceau fapte bune.

Dănuț n-avea de unde să facă rost de o căsuță din aceea. Nici cuibul de unde căzuse puiul nu se vedea, copacii erau destul de înalți. Apoi, îi lipsea lucrul principal: scara. În cele din urmă, nu fără o mică bucurie, Dănuț s-a resemnat și s-a hotărît să meargă cu puiul acasă. Îl va îngriji, îl va ajuta să crească mare și astfel va face și el o faptă bună.

Acasă, mama i-a făcut puțin scandal, dar Dănuț a găstit repede o cutie de carton și i-a demonstrat că, dacă îl pune acolo, nu va avea cum să murdărească nimic. Mama a cedat, însă cu condiția să-l pună în baie, ca să fie sigură că nu se murdărește covorul. Dănuț nu mai putea de bucurie. A pus puiul în cutie, i-a așezat într-un colț un mic culcuș de vată – dormitorul –, iar într-un alt colț a amplasat bucătăria – un căpăcel cu miez de pîine înmuiat în lapte și un căpăcel cu apă. Puiul se simțea cît se poate de bine în noua lui casă și, după ce i-a trecut spaima și s-a mai obișnuit, a început chiar să mănînce. Cel mai mult îi plăcea gălbenușul de ou fiert, și Dănuț făcea bobite din gălbenuș, le înfîgea în vîrful unui creion ascuțit și i le întindea. Puiul cerceta puțin gămălia galbenă,

apoi o ciugulea repede. Mînca, astfel, destul de mult. Ce noroc căzuse pe capul lui! Frații săi din cuib poate mai fac din cînd în cînd și foamea... Puiul lui Dănuț, cu siguranță, se va face mult mai mare și mai puternic decît celelalte vrăbii. Cu puțin efort, poate să iasă cît un porumbel mai mic. Și, bineînțeles, îi va fi foarte credincios lui Dănuț. Va veni la el, îi va ciuguli din palmă, i se va așeza pe umăr și toți băieții din fața blocului se vor minuna. Vrăbioiul îl va însoți tot timpul și vor fi prieteni nedespărțiți. Poate că vor fi și cazuri cînd îl va ajuta la greu...

Pînă una-alta, puiul era foarte vioi și făcea mai tot timpul exerciții de zbor. Deocamdată însă, nu reușea să sară peste pereții cutiei de carton. „Lasă că în scurt timp vei învăța tu să zbori !“ – îi zicea Dănuț cu mîndrie. „Vei trece pe lîngă cuibul cu frații tăi ca avionu’ și să vezi ce ciudă le va fi.“ Puiul îl privea cu cîte un ochi și parcă îl înțelegea. Rămînea așa, pierdut, uitîndu-se la Dănuț, și probabil se gîndea și el la vremurile care vor veni. Apoi iar îl apuca Țopăiala – era glumeț și drăgălaș – și începea să exerseze cu stăruință. „Așa! Nimic nu se face fără efort“ – îi zicea băiatul, care se gîndea că atunci cînd va reuși să zboare peste pereții cutiei va trebui poate să-l premieze în vreun fel.

Dănuț era cu gîndul numai la puiul de vrăbie. Curînd, l-a și visat. În vis, puiul zbura. Se făcea că Dănuț se trezise dimineața și, ducîndu-se la baie, îl văzuse cocoțat pe sfoara de rufe. „Hei, cum ai ajuns acolo?“ Puiul se ținea tare și, parcă pentru a demonstra cît de bun e el, dădu un ocol băii. Lui Dănuț nu-i venea să-și creadă ochilor. Cum o fi putut oare să facă asemenea progrese în numai trei zile? Că doar de trei zile îl avea. Poate că l-a fortificat gălbenușul de ou, da-da, gălbenușul de ou l-a fortificat!... Care pui mai are ocazia să mănînce gălbenuș de ou așa cum a mîncat el?

Dimineața, Dănuț s-a sculat cu noaptea în cap și s-a dus repede să vadă puiul. „Ehei, numai în vis se-ntîmplă ca un pui să învețe să zboare în trei zile“ – își spunea în timp ce deschidea ușa de la baie. Cu toate acestea, nu s-a putut abține să nu-și ridice privirea la sfoara de rufe. Puiul nu era acolo. Dar parcă nici în cutie nu era, s-ar fi trezit doar! Cînd s-a uitat mai bine înăuntru, Dănuț l-a văzut culcat pe o parte, cu picioarele foarte întinse.

În dimineața aceea, mama s-a plîns tatălui că nu mai știe ce să mai gătească și, în cele din urmă, a scos din congelator un pachet de pulpe de pasăre și le-a lăsat în chiuvetă să se dezghețe.

Animale de casă

Puiul de vrabie a fost primul dintr-o serie de animale pe care le-am adus acasă. Mort arăta chiar așa: cu picioarele foarte bine întinse (deloc împreunate ca la închinăciune, cum zice domnul I.Al. Brătescu-Voinești). În plus, era transpirat – avea penele ude de parcă intrase sub duș. Nu l-am îngropat și nu i-am făcut cruce mică, din lemn. L-am luat cu tot cu cutia de carton în care stătea și l-am dus la toboganul de gunoi. Pînă jos a zburat scurt, lovindu-se de cîteva ori de pereții burlanului.

Un alt animal adus în casă (de data aceasta de Svetlana, mult mai tîrziu, pe cînd stăteam împreună în cămin, în Grozăvești) a fost un pui de cîine mititel, dolofan și drăgălaș. Și scump!... Îl găsisese pe undeva pe-afară, singur, fără mămica lui și scheunînd înduioșător. Am dat fuga la magazin și, cum n-am găsit lapte, i-am luat niște smîntînă. Cățelul nu s-a prea atins de ea, iar în toiul nopții ne-a trezit cu niște scheunături. Nici nu ne-am dezmeticit bine, că sărăcuțul a și-nceput să vomite pe covor o spumă albă și cîteva viermi – drăguți,

ca și el, deși erau mai măricei. L-am dat afară fără să mai stau pe gânduri. Experiența aceasta mi-a fost de ajutor ceva mai târziu când, la mare, la 2 Mai, niște prieteni care stăteau cu cortul pe plajă au adoptat și ei un astfel de cățeluș. Și de data aceasta, tot tipa a fost cea în care s-au trezit sentimentele duioase – sau, mai știi?, instinctul matern. El – un filolog serios și de mare viitor, Vlad Niculescu, citea Heidegger (în original) pe plajă, ea, pe nume Mona – oarecum neglijată. Prin urmare, ea a început să-și facă de lucru cu un cățel; apoi, pentru că îl iubea atât de mult, nu s-a mai putut despărți de el (de cîine, că de Vlad a reușit pînă la urmă...). Era unul mai jigărit decît cel din camera de cămin, dar, se pare, avea aceleași date: viermi, mulți viermi. Nu a apucat să vomite însă; precum spun, experiența acumulată mi-a fost de folos. Era clar că avea viermi – asta se vedea și din faptul că era foarte slab, dar avea o burtică mare ca un pepenaș. I-am sugerat mămicii lui să-i dea ceva pentru deparazitare. Foarte bună ideea! – și a luat de la farmacie niște Decaris. I-a vîrît pe gură cîteva pastile, apoi l-a ținut cu botul închis, pînă a înghițit. La cîteva minute după, cățelul a început să vomite ghemotoace peste ghemotoace de viermi. Numai că, după ce și-a terminat viermii, nu s-a oprit și a continuat să decarteze, de te mirai de unde are atîtea chestii în el. La un moment dat, nu s-a mai putut ține drept, a căzut pe spate și s-a pornit să dea repede din picioare prin aer, ca un gîndac. I-au apărut și spume pe la gură, destul de abundente. Agonia lui a durat vreo oră. Eram în curtea gazdei unde stăteam eu cu Svetlana, la una, Fenia, și femeia a venit la noi să ne spună să-l ducem de-acolo, că-i speriem turiștii. Adevărul e că orăcăia destul de sinistru. Dar n-a mai fost nevoie să-l ducem, pentru că la scurt timp nu a mai fost în stare nici să orăcăie. Stătea fără să se

mai miște deloc, cu privirea fixă și picioarele – iarăși – foarte bine întinse.

După vreo oră însă, s-a ridicat și a început să dea din codiță. Bucurie mare, îmbrățișări, pupături. Desigur, Mona a considerat că învierea lui din morți era un semn, i-a pus nume (un nume original, ca la 2 Mai: Doi) și a decis să nu se mai despartă de el și să-l ia cu ea la București. Am plecat împreună de la mare, iar cățelul a călătorit într-o cutie de Barzoi Vodca. Din când în când mai era scos afară, să nu se streseze în cutia aia, iar el, de bucurie, uda cu câteva jeturi pe jos, prin compartiment. Și dădea din coadă. Mona și cățelul au fost nedespărțiți doar pînă la București, pentru că părinții, împreună cu care locuiau cei doi prieteni ai noștri, veniți să-i ia cu mașina de la gară, au făcut un mic atac. Prin urmare, a trebuit să-l luăm noi, care locuiam singuri. Prietenul la nevoie se cunoaște. Toate bune, numai că problema cățelului era că obișnuia să scheaune jalnic în timpul nopții, iar a noastră că stăteam într-o garsonieră. Pînă la urmă, am fost nevoit să-l închid în baie (tot baia, săraca!) – dar se auzea și de acolo. S-a mai auzit câteva nopți după aceea, pînă cînd prietenii noștri au găsit o casă cu curte unde să-l dea. Acum, după atîția ani, săracu' Doi trebuie să fi ajuns om la casa lui, tată respectabil de familie...

Dar animalele de care am vorbit pînă acum au fost cu totul pasagere în viața mea. Cu altele, în schimb, am conviețuit ceva mai mult (și, cu toate astea, o să le expediez în câteva cuvinte – deh, lumea e plină de nedreptăți...). A fost mai întîi un motan, Otto, apoi Sally, Tom și, în cele din urmă, Bubu. Pe Otto l-am luat de la Corina, pe cînd era un pisoiaș de-o palmă. Am avut de ales dintre mai mulți, dar ne-am oprit pînă la urmă la el, din compasiune: avea cele mai multe defecte – un ochi i se deschidea mai puțin decît celălalt, iar coada părea să-i fi fost fracturată și sudată apoi strîmb.

Și pe el l-am cărat în tren (în buzunarul de la geacă, pe care, desigur, mi-a udat-o), și el a avut tot felul de paraziți, de la viermi la purici (pentru viermi am mers cu el la veterinar pe un viscol uriaș și niște nămeți de aproape un metru), și cu el am avut tot felul de probleme (a căzut de la etaj, l-am dus afară, ne-a scăpat și s-a suit în pom – nu am chemat pompierii, ci m-am cățărat eu și am scuturat creanga pe care stătea, pînă a căzut –, a luat o bătaie zdravănă de la un alt motan etc.). În vremea aceea, în camera noastră de cămin mirosea numai a amoniac, dar ne putem socoti fericiți că nu ne-a făcut, în plus, și bucuria cu puricii. Deocamdată, puricii stăteau numai pe el. Avea să ne facă bucuria asta ceva mai tîrziu, cînd l-am dus la părinții Svetlanei. Îi montasem o zgardă din aceea specială, și puricii au găsit de cuviință să migreze de pe el în apartamentul socrilor mei (rămînînd, în continuare, și pe el destui). Altfel, Otto e un băiat liniștit, stă tot timpul în casă și nu umblă după pisici. Are agorafobie – cred că de la ieșirile care se sfîrșeau mereu nefericit – și nu depășește în ruptul capului pragul apartamentului. De aceea nu umblă după pisici. Are opt ani și, deși nu l-am castrat, e în continuare virgin. Acum, după cum spuneam, e la socri, la Botoșani, unde a rămas dintr-o vară cînd nu mai aveam unde să-l lăsăm. Oamenii sînt singuri și Otto le dă, cum se spune, un sens vieții. În plus, tatăl Svetlanei e cardiac, iar pisicile, se pare, le fac foarte bine cardiacilor.

Despre Sally și Tom nu am chef să povestesc acum. (Sally era o tritoniță uriașă, de vreo 30 de cm, pe care au prins-o niște copii în lacul din Grădina Botanică; am luat-o – de fapt, am cumpărat-o de la ei – am dus-o acasă, unde am ținut-o, vreun an și ceva, într-un „acva-terariu“; o mai și scoteam, din cînd în cînd, de-acolo și o puneam să meargă pe noi; în cele din urmă, i-am dat drumul înapoi, în lacul din Grădina Botanică.

Tom era un triton de vreo cinci centimetri, pe care l-am cumpărat din Obor, când am crezut că Sally e în călduri; bineînțeles că nu au fost fericiți împreună: Sally îl urmărea tot timpul prin acvariu, iar el fugea îngrozit; chestie care ne-a făcut să-i separăm, așa că l-am pus pe el într-un acvariu proporțional cu dimensiunile lui; de unde, pînă la urmă, a evadat, iar noi l-am găsit, după cîteva zile, în spatele frigiderului – uscat.)

După cum am mai spus, țineam, în vremea lui Otto, Sally și Tom, un jurnal, pe care l-am dedicat lor. Era, de fapt, un jurnal în care, sub pretextul că scriam despre animalele mele, povesteam întâmplările pe care le trăiam cu Răzvan, Corina și Teo. Am rezistat eroic la ispita de a reproduce fragmente din el. Are și cîteva bucăți bune, dar, pe ansamblu, e penibil rău de tot. Puteam, firește, să-l cosmetizez, să-l rescriu acum și să fac din el o chestie faină. Dar asta ar fi însemnat să fac literatură, și am preferat să nu.

(Aa, era să uit! Cine este Bubu... Foarte pe scurt: Bubu e un caras pe care Svetlana l-a cumpărat de la supermarket, de la Mega Image, unde el se odihnea pe niște cubulețe de gheață. L-a purtat pînă acasă într-o pungă inscripționată Mega Image, cu un elefant desenat pe ea, l-a lăsat o vreme pe frigider – tot în pungă –, apoi l-a pus în chiuvetă. Când a dat să-l curețe de solzi, Bubu a zvîcnit. A fost lăsat în apă, într-un lighean roz, unde a stat o vreme cu burta în sus, apoi pe-o parte și în cele din urmă normal, ca toți peștii. Acum își duce existența într-un acvariu, e bine și parcă nu i se mai vede nici urma lăsată de cuțitul Svetlanei.)

Nepotul

După ce urcă cele patru etaje în fugă, Daniel intră gîfîind în apartamentul cu numărul 45, își aruncă mapa la întîmplare în întuneric și se năpusti la baie. Cîteva minute mai tîrziu ieși de-acolo, de astă dată calm, stinse lumina însoțit de zgomotul apei trase și se îndreptă spre întrerupătorul din hol, să vadă să se descalțe. La jumătatea drumului însă, realizează că nu era singur. Se grăbi să aprindă lumina, dar nu mai apucă: persoana care stătuse pînă atunci nemișcată pe scaun se ridică dintr-odată și-l prinse strîns în brațe. Daniel dădu să se împotrivească, dar strînsoarea era așa de puternică, încît preferă să stea locului și să se lase mîngîiat și pupat pe mîini și pe față, la întîmplare. În ultima vreme, bunica devenea din ce în ce mai aprigă în a-și arăta afecțiunea și acest lucru îl deranja puțin pe băiat (fiindcă atunci cînd venea de la liceu mirosea destul de tare a tutun și, în consecință, nu prea tînjea după apropiere). Bunica nu lua în seamă nazurile nepotului și, cu toate că era pornită împotriva fumatului, în dezlănțuirea ei afectivă nu observa nimic suspect. Scena din hol dura multă vreme. În repetate rînduri, Daniel, crezînd că s-a terminat, încerca să se desprindă, dar bunica nu-l lăsa și parcă tocmai atunci o apuca dragostea și mai mult, îl strîngea mai tare în brațe și începea să-l pupe pe piept, în dreptul locului unde ajungea ea cu capul. Daniel se lăsa iarăși în voia ei, pînă cînd ajungea din nou să se plictisească și încerca să plece. Tentativele îi rămîneau însă nefructuoase – bunica îl prindea din cînd în cînd (și pentru asta folosea nenumărate strategii), iar atunci cînd o făcea voia să profite de situație.

Într-un tîrziu, îmbrățișările slăbeau treptat, dar asta nu însemna că Daniel era liber: bunica îi ținea

o mână între mâinile ei și, după ce i-o săruta îndelung, îl conducea în sufragerie; îl pune pe canapea, se așeza lângă el și, ținându-i în continuare mâna strâns, dar de data asta punându-i-o în poală, începea să-i istorisească pentru a nu știu câta oară episoadele din viața zbuciumată pe care o dusesese. Acesta era, de fapt, modul în care îl liniștea pe Daniel, pentru că, o dată povestea începută, băiatul asculta fermecat tot ce îi spunea, cu un interes și cu o supunere destul de greu de priceput pentru agitația vârstei lui. Frazele bunicii îl învăluiau, îl mângâiau și-l legănau.

„Numele meu de fată – începea ea cantotdeauna – a fost Aurica Arnăuțescu. Aurica e un nume frumos, dar n-am avut parte de el; când eram mică îmi ziceau Coca, iar apoi toată viața mi s-a zis Cocuța.“

Taică-său fusese tâmplar. Maică-sa nu avusese o meserie – cum e la țară... Pe ea o trimiseseră la oraș să învețe, la Școala Normală de Fete. Asta însemna că nu mai trebuia să aibă pretenție la zestre. ...Și poveștile continuau în umbra sufrageriei, și cei doi nu erau deranjați de nimeni, căci părinții erau plecați la serviciu. Daniel simțea cum o toropeală plăcută îl furnică prin vine, iar bunica vorbea și, din când în când, își aranja flaneaua întinsă peste rotunjimile obișnuite la orice femeie de la o vîrstă încolo. În scurt timp, ajungea inevitabil la episodul cu bunicul. Într-o vacanță deci, în gară la Titu, se întâlnise cu viitorul ei bărbat, Puiu Bădescu. Acesta, proaspăt învățător, fusese atras de uniforma fetei, o frumusețe, nu alta, cu gulerul acela cusut de mînuța ei, un guler fin, de un alb scrobit, cum rareori se întâlnea chiar și la Școala Normală, care era renumită prin uniformeleelelelor ei. Era o zi însorită, gîzele fremătau, în aer se roteau pitulici. Pe un picior, ciorapul alb căzuse puțin și făcea niște cute urîte sub rotulă; pe celălalt picior, ciorapul stătea întins. Genunchii se apropiau din când în când și se frecau discret;

cutele rămâneau, încăpăținate, pe poziție. Fata nu mai știa ce să facă de rușine, era sigură că tot peronul se uită la ea și râde, și de aceea nici nu avea curajul să privească împrejur. Stătea cu bărbia în piept, cu o gentuță la subsuoară, cu genunchii mai apropiați și pantofii negri de lac puțin mai depărtați, înfiptă în peronul acela al unei gări, gara Titu, într-o zi însorită, cu gîze multe. Ea stătea, iar oamenii în jurul ei se agitau neîncetat, strigau unii după alții, icneau ridicînd saci, se pupau, asudau cumplit și mînceau pîine cu brînză și ceapă. În acel moment, văzuse doi pantofi negri, proaspăt lustruiți, care se opriseră în dreptul ei. Tînărul se prezentase, îi ceruse permisiunea să stea de vorbă cu ea, iar apoi, pentru că aveau de parcurs un drum comun, se întreținuse cu ea (la început cu întrebările de cuviință, mai ales că fata se uita, așa cum era și normal, în pămînt, pe urmă, cum însuflețirea le creștea puțin cîte puțin, cu povestiri despre camarazii de școală).

Bunica vorbea și acum cu plăcere despre fostele ei colege, precizînd unde a ajuns fiecare învățătoare după aceea. Lenuța Duminică la Fințești, Despina Petrescu la Costești, Lorică și Tanțy, amîndouă la Găești, Puia Georgescu la Valea Mărului. Păstra în dulapul ei – printre batistele date cu parfum, bucăți de etamină cu modele diferite, hipazin și extraveral sau rețete vechi și rupte – un caietel de amintiri legat în piele, pe care-l arăta uneori nepotului și în care erau copiate versuri de amor. Daniel citea transpus strofe întregi:

„Îți trimit prin nori
Un buchet cu flori.
Și într-o mică stea
Și gurița mea.
Puia“

sau

„Dacă poate în cer e ascunsă
Fericirea ce am dorit
Vino moarte, vino și curmă,
Viața-mi de nesuferit.
Tanțy“.

Semnăturile erau frumos caligrafiate și urmate de dată.

În fine, tînăra elevă, căreia acum i se lăsase ciorapul și pe piciorul celălalt, se despărțise de însoțitorul său de călătorie și îi dăduse adresa, că așa se cuvine, dar, spre surprinderea sa, se trezise peste o săptămînă cu el la ușă. O cerea tatălui ei în căsătorie. El avea o oarecare avere și îi spusese părintelui că o ia numai cu o cămașă de noapte pe ea și nimic mai mult. Înainte să înceapă să vorbească, își scosese batista, o dusesse la gură și își dresese glasul încetinel. Tatăl consimțise bucuros, felicitîndu-se că-și dădea fiica pe mîna unui astfel de om de ispravă. Cînd ajungea aici cu povestea, bunica se oprea și se uita la nepotu-său nerăbdătoare, așteptînd ca el să o chestioneze ca de obicei. Băiatul, cu o voce gravă și apatic, întreba: „Dar de iubit, l-ai iubit?“. Atunci bunica închidea ochii și răspundea pe nerăsuflăte, dînd cu înțeleș din cap: nici nu avusese timp de așa ceva. În momentul acela, nepotul simțea nevoia să se indigneze. Spunea de fiecare dată același lucru, cu o voce calmă și stinsă. Bunica nu mai putea de mîndrie, îl sorbea din ochi și își lua și ea un răgaz pentru a duce la bun sfîrșit lucrul pe care îl începuse. Se foia puțin, pentru a-și face loc mai bine, și își freca picioarele unul de altul. Canapeaua amortiza orice mișcare și tremura de fiecare dată aproape imperceptibil, ca o pînză de păianjen la adierea vîntului. Cînd vorbea din nou, bunica o lua de unde rămăsese. Într-un fel, mai mult îl admira, pentru că ținea la prestigiul lui de învățător și era un om deosebit, ce mai! Niciodată,

da' niciodată nu se ducea la cîrciumă, că spunea: „Ce? Să mă duc eu să beau cu toți nespălații și dup-aia să zică: ăă! Domnu' învățător e ca noi?...”. Cum ar mai fi stat el în fața țăranilor? Dacă voia să bea vreun păhărel (și bunica își ducea degetul mare la gură, iar Daniel îi urmărea traiectoria), îl bea acasă, că era bun și-acasă... Și nu sta locului deloc. Una-două lua calu' și o pornea peste deal la taică-său, chiar dacă se-nsera. Și nici de bolit nu bolea niciodată, că spunea: „Ce, să stau la pat ca babele?” – și se ducea la lucru, dădea la vaci, curăța veceul, săpa grădina sau mergea la școală. Cînd era întrebă de vrea să mănînce, răspundea de fiecare dată: „Ceapă și-un kil de apă”. Și chiar așa și făcea.

Numai că situația aceasta nu durase prea mult. Începuse războiul și omul plecase de acasă. Plecase, cu toate că fusese sfătuit să se fofileze în vreun fel – căci se putea, dacă te zbăteau puțin –, ținuse morțiș să meargă pe front, zicînd tot timpul că numai muierile stau acasă. Venise de cîteva ori în permisie (și rod al acestor permisiuni fuseseră cele trei fiice născute una după alta), apoi își luase chipiul și dus a fost! Murise în timp ce striga: „Înainte băieți! După mine, băieți! Nu vă lăsați, băieți!”. Daniel se simțea îmbărbătat, pentru că bunica reproducea cu mare fidelitate strigătele de luptă ale soțului ei. Apoi, într-un tîrziu, ea se potolea și începea să-și închipuie ce bine ar fi fost dacă ar fi ascultat-o, să rămîna el acasă lîngă ea!... Daniel știa în momentele acelea că niciodată nu va ieși din cuvîntul bunicii.

Ajunsă cu povestirea aici, ea răsufla adînc, din ce în ce mai adînc, pentru că acum urma partea care îi plăcea cel mai mult. De cum bunica începea iarăși cu depănatul amintirilor, care de data asta o năpădeau de-a dreptul, băiatul observa cum ea pornea să crească puțin cîte puțin, rotunjindu-se și rumenindu-se ca o gogoasă atunci cînd se face bună. Își sufleca ciorapii, își trăgea din nou

flaneaua și se apuca să vorbească cu înflăcărare despre cum rămăsese ea singură cu copiii sau despre cum numai ea știa cât pătimise pentru că nu voise să se încurce cu un alt bărbat; că bine nu avea să le fie copiilor cu un tată vitreg; că străinul nu are habar de durerile fetelor; și, apoi, ce-ar fi zis gura satului dacă doamna învățătoare ar fi făcut una sau alta? Privirea i se înflăcăra, iar când termina, respira precipitat de fiecare dată. După o viață de chin, avea cel puțin acum mulțumire, pentru că fetele i se realizaseră, făcuseră facultate, se măritaseră, aveau toate trei mașini, iar una dintre ele îl avea pe Daniel, care stătea în fața ei cuminte și o asculta, și asta o bucura cel mai mult dintre toate.

De fapt, băiatul nu se înțeleșese de la început cu bunica. Când era mic și ai lui plecau la serviciu, nu era zi în care să nu răsune casa de scandal. Ea se enerva, îl alerga prin apartament, cel mai des în jurul mesei mari din sufragerie, și, pentru că nu reușea să-l prindă, îl făcea cum îi venea la gură. Apoi, când se întorceau părinții, îl pîra imediat și se plîngea mereu că băiatul ăsta *i-a mîncat oful din ea*. De fiecare dată le înflorea destul de tare, dar nepotul nu avea nici un cuvînt de spus, pentru că ea se jura pe părul ei alb. În revanșă, când rămîneau iarăși singuri, el îi plasa pocnitori sub pat dimineța și îi punea praf de strănutat în batistele parfumate sau îi dădea ceaiuri din dopuri de plută. Uneori, își ascutea cîte un băț și proceda cu ea așa cum procedase moșu' cu dușmanii (moșu', cuscru ei din Ardeal, îi povestise nepotului că în război avea o lance legată de șa și că-i lua, astfel, pe nemți din fuga calului, ca în frigare).

De la o vîrstă încolo însă, băiatul se cumințise în mod neașteptat. Apoi, și bunica începuse să-l privească altfel. Din cînd în cînd se mai mira că Daniel se făcuse ditamai bărbatul, el, care fusese crescut de cînd era atîtica în brațele ei, și zicea cu admirație că se cunoaște că e din neam, fiindcă are

nasul Bădeștilor. Iată-i deci stînd cuminți unul lîngă altul pe patul din sufragerie și vorbind despre ale lor. După ce termina cu povestea, bunica îi dădea băiatului învățăminte foarte folositoare pentru viață, iar el era numai ochi și urechi. Daniel avea nevoie de aceste sfaturi, mai ales acum, cînd, fiind pe cale să termine liceul, trebuia să plece în armată, la o armă destul de periculoasă, unde se auzea că poți s-o pățești rău de tot. În paranteză fie spus, bunica era foarte mulțumită de situație și se opusese prin orice mijloace ca părinții să aranjeze ceva pentru fiul lor. Astfel stăteau cei doi în sufragerie, într-o armonie care începuse să stîrnească invidia vecinilor. Prin pereții subțiri de be-ce-a se auzeau din alte părți certuri sau diverse alte lucruri, dar vocea bunicii le acoperea pe toate. Afară era un zbucium permanent, cu mașinile care treceau încoace și-ncolo; în sufragerie, în schimb, întîlneai o oază de liniște. Cîte o muscă mai bîzîia din cînd în cînd și trecea în grabă printre cei doi, dar nu era deloc luată în seamă. Firele de praf se așterneau implacabil peste mobile, iar canapeaua mai vibra uneori, aproape imperceptibil, cînd bunica se așeza mai bine sau își freca picioarele.

Despre bunica

Bunica (mama maică-mii; mama lui taică-meu era „buna“ din Ardeal și cu ea e altă poveste – s-a sinucis) a fost toată viața o femeie cumpătată. Nu a fumat și nu a pus deloc alcool pe limbă. În plus, a fost și virtuoasă – nu din cine știe ce rațiuni, ci pentru că era învățătoarea satului și și-a făcut întotdeauna griji de ce zice lumea; ea trebuia să ofere un exemplu de moralitate, așa că, după ce i-a murit soțul în război, nu s-a mai încurcat cu nimeni.

Toată viața ei virtuoasă și abstinentă nu a împiedicat-o ca, pe la 80 de ani, să moară lent și în chinuri, cu o tumoră la cap. Când a fost descoperită, excrescența era foarte mare și acoperea, ca o cușmă, întregul creier. Asta s-a întâmplat după ce, într-o bună zi, bunica și-a pierdut cunoștința și a căzut lată. O dată descoperită, așa cum se întâmplă întotdeauna, tumoră a început să-și facă de cap. Adică, pe cât era de mare, să crească și mai mult. Îi îmbrățișa creierul până la sufocare și creștea, creștea. La un moment dat, n-a mai fost loc pentru amândoi în cutia craniană – și pentru creier, și pentru respectiva tumoră –, așa că unul dintre ei a trebuit să cedeze. Acela a fost desigur creierul, care, prins ca într-o menghină, a început să urle după ajutor. Urletele lui se traduceau în dureri groaznice. Bunica, din păcate, nu putea să strige, fiindcă tumoră îi atinsese centrele comunicării. Nu mai era în stare să scoată nici un sunet și nu mai auzea nimic (oare chiar nu mai auzea nimic?). A stat așa, prizonieră în propriul ei trup, care între timp se transformase într-o unealtă de tortură, vreo două luni. Două luni de singurătate, așa cum singură a ales să fie întreaga viață.

/...Ei, dar iată că Dănuț al nostru a crescut și a ajuns să aibă, la rîndul lui, un copil. Cercul se închide, așa cum șade bine în orice compunere școlară cu pretenții. Ne aflăm la sfîrșitul unui drum și la începutul unui alt drum... (puncte de suspensie, pline de subînțeles)./

Suferințele tînărului tată

Citeam deunăzi într-un cotidian că cercetătorii americani (ah, eternii cercetători americani – anonimi, eficienți și tocmai de aceea atît de iubiți de presa noastră!) au stabilit că, în timpul gravidității consoartei, bărbatul însuși are simptome ale sarcinii: „producția“ de testosteron scade cu 30%, omul se îngrașă, obosește mai repede, devine mai afectuos, mai *finuț* etc. Nu știu dacă „cercetătorii americani“ sînt sau nu o invenție a tabloidelor noastre, un fel de formulă standardizată care ascunde excesul de imaginație al jurnaliștilor dîmbovițeni, dar pot să certific, cu propria-mi experiență, că cel puțin informația de mai sus este cît se poate de adevărată. E drept, n-am stat să-mi măsoar testosteronul, dar kilogramele în plus erau vizibile de la o poștă (și încă, din păcate, mai sînt). Și nu numai atît. După ce s-a născut copilul, sîinii au început să mi se întărească și simțeam o nevoie irepresibilă să alăptez. Din păcate, nu am avut niciodată lapte – și aceasta a fost principala cauză a unei stări de profundă melancolie, înrudită foarte mult cu depresia post-natală. Desigur, încercam din răputeri să compensez acest neajuns anatomic și să particip și eu la creșterea și îngrijirea sugarului. Îi făceam în fiecare seară băița, îi schimbam pampersul, stăteam ore întregi și agitam zdrăngănele în jurul lui sau pocneam din degete ca la dansuri populare.

Sau imitam piuitul puilor de găină. Copilul se uita cu interes la mine, mai târziu a început chiar să-mi zîmbească, dar niciodată n-am reușit să stabilesc cu el relația aceea specială pe care o avea cu mama lui în timp ce suga. În paranteză fie spus, mama lui mai avea și proasta inspirație să-mi răsucescă cuțitul în rană, vorbindu-mi despre ce mare plăcere și ce senzație inedită reprezenta alăptatul. Cum era de așteptat, în scurt timp copilul a început să se obișnuiască cu mica mea reprezentare scenică, iar pocnetele din degete, strîmbăturile și fluierăturile au ajuns să-l plictisească. Momentul de criză a fost însă repede depășit, deoarece au părut colicile și am putut să devin iarăși util. Îl plimbam ore întregi pe diagonala camerei, dus-întors, și acest tratament, se pare, era singurul care-l făcea să plîngă mai puțin. Slavă Domnului că nu s-au inventat pastile cu adevărat eficiente împotriva colicilor, și astfel pot să fie și tații buni la ceva! Și chestia cu plimbatul nu era singura. Citisem într-o carte că în asemenea cazuri copilul e bine să fie pus cu burtica pe corpul unuia dintre părinți. Cum cea mai nimerită parte a corpului pentru o asemenea operațiune era propria-mi burtă, copilul își găsea cu adevărat alinarea întins pe delușorul mare, moale și cald care-mi aparținea. Burta mea era mai confortabilă și mai performantă decît orice pernă electrică (o altă recomandare, pentru asemenea situații, în cărțile de specialitate). În felul ăsta, mi-am găsit liniștea. Nu aveam sîni utilizabili, dar aveam burtă, și asta mă vindeca de orice angoasă. Eram un fel de ursuleț de pluș pe care copilul dormea în pace; unul ceva mai complex, cu mai multe funcțiuni. Nu-mi mai încăpeam în piele de mîndrie. E ceva să fii un ursuleț de pluș ultraperformant! Din păcate, nici starea aceasta idilică n-a durat însă prea mult, fiindcă, odată cu dispariția colicilor, burta mea și-a pierdut utilitatea. Și, de altfel, copilul a primit și un ursuleț de pluș adevărat, căruia i s-a pus numele

Grizzly, pentru că era gri, și de care s-a atașat din prima clipă. Astăzi, poate dormi liniștit sau poate pleca departe de mine fără nici o problemă. În schimb, de Grizzly nu se poate despărți nici în ruptul capului.

/Textul de mai sus a apărut, cândva, în revista Dilema, și de acolo m-am trezit că a fost preluat de un site cu sfaturi pentru „tinerele mămici“, www.desprecopii.com (am descoperit asta din întâmplare, căutînd ceva pe Internet). Site-ul are mai multe secțiuni: „Acasă“, „Preconcepția“, „Sarcina“, „Nașterea & Postpartum“, „Bebeluşul“, „Copilul“, „Pentru tați“, „Extra“ și o „Comunitate“ în care sînt propuse spre dezbateră mai multe articole cu tematica de mai sus. Suferințele tînărului tată a avut următoarele comentarii (le reproduc, în cele ce urmează, așa cum figurează pe site). Desigur, cine vrea să-și spună o părere pe marginea acestui text poate să o facă în continuare, postîndu-și textul pe site-ul respectiv.

6/15/2002 Nicoleta

Articolul asta este foarte fain. Oare asa va suferi si sotul meu dupa ce voi avea copilul? Cert este ca inca de acum (si sunt insarcinata in doar cinci saptamani) se viseaza tinandu-l pe burta. Pacat (sau poate nu!) ca sotul meu e mai zvelt!

8/30/2001 carmen

Daca toti tatii din lume ar fi asa, ar fi o lume de vis pentru mamici. Sotul meu cum incepea sa planga bebelusa mi-o plasa imediat. Pana la 3 luni zicea ca e a mea, dar nici dupa nu se prea omora cu luatul in brate sau cu plimbatul pe afara.

8/30/2001 Laura

La prima vedere s-ar zice ca sunt o norocoasa – taticul isi aduce o contributie f mare in cresterea copilului (se trezea sa-mi dea copilul la alaptat, participa la baita, o mai imbraca din cand in cand, o scotea la plimbare numai mancare nu). Ce mai tot ce face o

mama. Dar treptat s-a transformat acest ajutor într-o „posesie“ ca sa zic asa. La ora actuala (fetita are 1 an si 2 luni) el stie (crede) mai bine decat mine cum sa o imbrace, cat de calda trebuie sa fie mancarea, baia, cand trebuie sa doarma, sa o scoata la plimbare. Eu nu mai reprezint nimic. Ba mai mult sustine ca eu „chinui copilul“, sunt o mama iresponsabila, nu imi simt copilul. S-a ajuns la jigniri, amenintari de divort, plecand de la cum ii este mai bine copilului. Ce parere aveti? Oare chiar o mama sa ii doreasca copilului sau raul? Nu am crezut niciodata ca nasterea unui copil poate provoca atata nefericire. Tin sa va spun ca intre noi nu mai exista nimic. Mi-a spus ca sta numai pentru copil. Oricum cred ca este un caz unic. Sunt mult mai multe de povestit. Dati-mi un sfat: cum sa mai procedez.

Oare cum să procedeze Laura? Trimiteți-i și voi un sfat, că poate încă mai are nevoie!.../

ANEXĂ

/Aparent, textul următor nu are nici o legătură cu Dănuț – nu se mai povestesc întâmplări de-ale lui, iar personajul principal nu mai poate fi identificat atât de lesne cu mine.

Povestea este însă tot povestea mea. Adică, subiectul ei sînt tot eu, și asta chiar dacă eu nu exist în mod manifest în ea. Spus pompos, povestea care urmează este una a eului meu virtual, a eului meu mediatic. Mi-am dat seama de acest lucru de-abia după ce am terminat-o. Am realizat că scrierea ei a coincis cu momentul în care mi s-a stricat televizorul – a urmat apoi o perioadă lungă fără el. Cînd îl aveam, ajunsesem aproape la dependență: mă întorceam seara de la serviciu și eram atât de obosit, încît nu făceam altceva decît să mă uit prosteste la el; începeam cu știrile și sfîrșeam prin a mă uita, practic, la orice. După ce nu l-am mai avut, în lipsa drogului care mi-era oferit, de fapt pe care mi-l administram zilnic, subconștientul meu și-a fabricat un surogat, ceva cu o stilistică similară.

Așa că textul care urmează poate să aibă foarte bine subtitlul „Ce vede Dănuț la televizor” sau, mai bine zis, „Ce nu vede și și-ar dori să vadă”. Asta pentru cei care vor coerență cu orice preț – coerența nu există, dar hai să ne jucăm puțin. Dacă nu vă surîde jocul, nu-i nici un bai: oricum, cartea s-a terminat deja, acum ne aflăm la „Anexă”.

Și încă o precizare, pentru cei care au lacune de cultură generală: cazul lui John Wayne Bobbitt este unul real și a fost dat la știri, acum cîțiva ani, de toate televiziunile. /

O călărire în zori

De fiecare dată când trecea pe lângă el, chelnerița îi dădea una cu ciocănelul de jucărie la șliț. Era un ciocănel de plastic, cu burduf, din acela care face „piff”. Marea găselniță a barului ăstuia erau chelnerițele cu patine în picioare. Nici un alt bar sexy nu mai era ca ăsta. Parcă pluteau printre mese! Cu balcoanele împungând vitejește și cu fustițele fluturând în vînt peste popourile lor rumene și încordate, fetele ăstea făceau toți banii. Zburdau încoace și-ncolo ca niște juninci urmărite de tăurași focoși. Ei le urmăreau doar cu privirile...

„Piff!” Chelnerița asta era dată dracului! Pusese ochii pe el. Și era bunăăă, foc! Dădea rotocoale largi printre mese, se mai oprea pe la vreun client, mai ducea o comandă, și de fiecare dată când trecea pe lângă el îi dădea cu ciocănașul. El stătea degajat, rezemat de tejgheaua barului și își sorbea berea. Și, desigur, o sorbea din ochi pe ea. O urmărea cum se strecura printre mese, cu picioarele încordate și fesele nervoase, dar părînd că nu face nici un efort, și cu sînii aceia colosali, care nu se lăsau clintiți de nici un avînt... „Piff!” ...Cu sînii aceia străbătînd aerul ca două canoe grele, încărcate cu bunătăți. Și fesele ălea de sub filfiirea fustiței... Și fustița aia verde, care lăsa o dîră de un verde pal în urma ei, ca în filmul acela cu Olivia Newton John... Singura chestie nasoală la barul ăsta e că nu le poți pocni peste fese. Trec prea repede pe lângă tine. Ia uite! „Piff!” În schimb, au ele grijă de tine. Nu le pocnești tu, dar te pocnesc ele. Și, într-un fel, e mai bine. Atît de bine, că nu-ți mai vine să te desprinzi de tejghea. Și asta, deși berea e harnică și se adună repede la vezică. „Piff!” Prohabul îi stătea să pocnească. Adevărul e că avea o rangă cum puțini bărbați o au (poate că de aceea îl și remarcase chelnerița). Și

acuma, în plus, drăguța era și în poziție de drepti, la datorie.

Stătea rezemat de bar și privea triumfător către ceilalți, care erau așezați la mese. Din când în când, trăgea cu coada ochiului către șliț, să vadă în ce stadiu mai sînt lucrurile. Și lucrurile erau Ooo.K. „Piff!“ Și dînsa, drăguța de ea, se învîrtoșa și mai tare, ca un boa constrictor, căruia nu-i rezistă nimic... „Piff!“ Chelnerița făcuse o piruetă și se întorsese pe neașteptate. Trecea pe lîngă el și, când se aștepta mai puțin, îi frigea una, așa, ca din întâmplare. Nici nu-l privea. Sau cel puțin nu lăsa să se vadă. (Îl privise ea, desigur, destul, și-l admirase... și mai ales acuma, când avea și el ce arăta!...) Toate bune, dar berea amenința să rupă zăgazurile. Curios, știa că atunci când o ai sculată ți se taie pișarea. Numai că acuma trebuie să fi fost multă bere. Ți se taie – ți se taie, dar cît să reziste și vezica aia? Că doar n-o fi sac fără fund! „Piff-Piff!“ Aaa, mai era și șmecheră. Și avea o dexteritate, tăticule, de parcă ar fi lucrat toată viața numai cu ciocănașul ăla! Se cunoaște că a fost o majoretă meseriașă! „Piff!“ Încă o învîrtoșare, și ultima. Barosul lui era încordat la maximum – beton, ce mai! Și aștepta ciocănelul ăla jucăuș. „Piff!“ Așa!... Mamă, ce presiune! Pe de o parte berea, pe de alta barosanul.

„Piff! Piff! Piff!“ – chelnerița se opri în fața lui și își făcea meseria. El se lăsase pe spate, pe tejghea, și capul începuse să-i vuiască, de parcă s-ar fi culcat pe ape. Așa, nu te opri! „Piff! Piff! Piff!“ În curînd, zăgazurile aveau să fie spulberate și șuvoaiele vor mătura totul în cale. Curînd, foarte curînd.

Simți o arsură puternică, de parcă barosul se transformase într-un fier înroșit și i se îndesa în pîntece. Îl trezi un urlet neomenesc. Era al lui. Deasupra, încălecată pe el, nevastă-sa plină de sînge și cu un brici în mîină. Îi flutură,

triumfătoare, o bucată de carne prin fața ochilor și apoi o aruncă peste umăr, pe geamul deschis.

*

Penisul lui John Wayne Bobbitt își porni călătoria prin lume într-o dimineață frumoasă de martie, pe la orele nouă. Lăsase în urmă un bărbat care urla foarte tare, dintre picioarele căruia țîșnea o fîntînă arteziană roșie, și o femeie căreia, se pare, îi făcea mare plăcere să stea în dreptul jetului. El zbura prin aer, deocamdată în camera luminoasă și aerisită a aceluia imobil de la intersecția străzilor 86 cu 92. Dintr-o parte îi picurau cîtiva stropi roșii, însă doar puțin, așa cum ies la unele mașini picături mici pe țeava de eșapament; în cealaltă parte se adunase o boabă de rouă, care nu se lăsa desprinsă cu nici un chip – călătorea împreună cu el, sporind frumusețea acelei dimineți frumoase de martie. (Desigur, un ochi atent ar fi putut să observe cum, în ea, lumina dădea naștere unei palete multicolore, ca-ntr-un briliant.)

În acest timp, domnul Thompson, vecinul de *vis-à-vis*, își lua cafeaua, citind, ca de obicei la această oră, anunțurile cu angajări din *The New Yorker*; doamna Thompson se trezise, dar mai trăgea de timp în așternut, sperînd ca soțul ei să-i aducă o ceașcă de cafea la pat, așa cum făcea după fiecare noapte de amor; doamna Simpson, de la apartamentul 68, se chinuia, cu un cuțit, să scoată feliile de pîine care se blocaseră în toaster (îi zisese de-atîtea ori domnului Simpson – care acum era plecat de mult la serviciu – să vadă ce are toasterul ăla), pe cînd fetița ei de zece luni inspecta, de-a bușilea, spațiul din spatele frigiderului; domnul Allen, de la 66, își cerceta în oglindă, îngrijorat, ridurile din spatele ochelarilor cu rame groase; domnul de la 65, al cărui nume nu-l cunoștea nimeni, ieșise pe ușă de vreo zece

minute și acum se afla în garaj și-și deschidea portiera; doamna Grunberg căuta pe sub birou o piesă rătăcită din puzzle-ul pe care-l primise de la Tommy, fiul ei, când o vizitase sîmbăta trecută; doamna Smith își răzuia limba cu un cuțitaș de lemn; domnul Hauck se mira că nu mai găsește nici o bucată de plăcintă în frigider (le mîncase, cu siguranță, doamna Hauck pe toate, ceea ce, la diabetul ei, nu era deloc bine); domnișoara Doubtfire își citea mesajele de pe e-mail și observa și de data aceasta că un domn care semna, simplu, „un admirator“ îi scrisese despre călătoriile intergalactice și despre posibilitatea ca, pe aceeași orbită cu Pămîntul, dar diametral opus față de soare, să mai existe o planetă; pe domnul Tyler îl apucase un acces subit de tuse exact când se pregătea să soarbă din cafea, ceea ce îl făcu să-și păteze puțin cravata; domnul Herman își smulgea firele de păr din nas; domnul și doamna Cramer se certau, dar fără să mai spargă nimic de data aceasta.

Penisul lui John Wayne Bobbitt trecu prin cadrul ferestrei deschise, ca o navă spațială intergalactică, în a cărei cabină lumina se transforma în culorile curcubeului. O dată depășită fereastra, un val de aer cald venind de jos îi devie puțin traiectoria și făcu să se desprindă încă o picătură roșie, care rămase să se odihnească lîngă pervaz. Nava se redresă în scurt timp și, după ce atinse punctul maxim de pe orbită, luă în piept hăul ce i se întindea înainte. Accelerația trecu din domeniul negativ în cel pozitiv și viteza începu să-i crească vertiginos. În urma ei rămînea un abur aproape imperceptibil. Cabina se aplatizase puțin, dar se afla, în continuare, la locul ei. Nici o picătură roșie nu se mai irosea, iar marginile părții aceleia pînă de curînd darnică în picături se răsfrînseseră puțin înspre exterior. Cîteva firicele tremurau repede în bătaia curențului. De-acum, în oglinda convexă a cabinei se putea zări o stradă

agitată, cu un furnicar de oameni și de mașini care treceau în viteză. Din cauza aerului rece, marginile acelea răsfârte își reveniseră și se încovoiau în direcție opusă. Astfel, nava devenea și mai aerodinamică. Oricum, viteza atinsese valori incredibile, ceea ce o făcuse să intre puțin în trepidație. Se ținea însă bine. Ar fi putut să reziste și la viteze mai mari. O scamă intră în ochiul de pește al cabinei și tulbură imaginea străzii. Se mai putea vedea ceva, dar foarte distorsionat, ca într-o oglindă din acelea de la parcul de distracții. Mașinile intrau în mulțimea de oameni – cu toții se întâlneau într-un punct de fugă, care-i lipea pentru câteva fracțiuni de secundă –, după care fiecare își continua drumul ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic. Acum se puteau zări clar, în zona nealterată de scamă, fețele oamenilor – serioase, preocupate, importante. Strada se făcea din ce în ce mai mare, de parcă și-ar fi apropiat ochiul imens de celalalt ochi, mai mic și cu o scamă în el.

Întreaga navă devenise minusculă, înghițită de oceanul agitat și multicolor. Se izbi de parbrizul unui Rover ce trecea în mare viteză, fu proiectată într-un indicator pe care scria „ONE WAY“ și de acolo căzu pe căldarîm. Pe parbrizul Rover-ului rămăseseră câteva picături roșii și, la câțiva centimetri de acestea, o boabă de rouă.

*

John Wayne Bobbitt se odihnea acum, cu masca de oxigen pe față și cu penisul la locul lui. O minune a chirurgiei moderne. Aparatele piuiau încurajator: „Piu! Piu! Piu!“. Punctul luminos de pe ecran plutea zglobiu, executa mici piruete și lăsa în urmă o dîră verzuie. Rezerva de spital în care stătea era bine luminată și aerisită. Oricum, dimineața aceea frumoasă de martie făcea ca toate lucrurile să capete un aer de prospețime.

Peste numai un an, John Wayne Bobbitt, după ce va câștiga unul dintre cele mai mediatizate procese din lume, va juca în primul său film porno, „John Wayne Bobbitt Uncut“, un succes de box-office. Va urma un alt film, după care John Wayne Bobbitt se va retrage din show-biz și se va dedica religiei, fiind numit pastor prin corespondență de către cultul „Copiii reunirii universale“ din Lincoln, Nebraska. După nu mult timp, cu banii câștigați de pe urma activității sale dedicate celei de-a șaptea arte, își va fonda propriul cult, intitulat „John Wayne Bobbitt Church Without an Organ“, cu sediul în Las Vegas.

În urmă numai cu o oră însă, era purtat în mare viteză pe o targă cu roțile, tot cu masca de oxigen pe față, dar, desigur, fără penis. Cearșaful cu care fusese acoperit filfiia repede, în bătaia curentului. În plasticul convex al măștii de oxigen se oglindeau fețele angajaților de la serviciul de ambulanță – serioase, preocupate, dârze, dar prelungite și distorsionate de unele muchii și tuburi care stricau ovalul perfect al măștii. Cu toate acestea, se putea vedea cum, în ciuda efortului, nici un mușchi de pe fețele lor nu se clintea.

Targa cu John Wayne Bobbitt a fost băgată direct în sala de operație, unde lumea a început să se agite în jurul ei. Se pregăteau câmpurile sterile, medicii își puneau mănușile de cauciuc și, în momentul acela, cineva a observat că lipsește penisul. Nu era vorba că nu se afla la locul lui – era de la sine înțeles, din moment ce pentru asta venise pacientul –, dar nimeni nu-și amintea să fi văzut organul respectiv. Cine-l adusese? Forfota creștea din ce în ce mai mult, au fost luați la întrebări brancardierii, medicul de pe salvare, au început să se dea telefoane disperate. O infirmieră a agățat, în trecere, o tăviță cu pensete și acestea s-au împrăștiat pe jos, sărind în toate direcțiile, asemeni unor perle eliberate din strînsoarea

șiragului. Doctorul Bob Kenan, cel care avea să înscrie o nouă pagină glorioasă în istoria chirurgiei, s-a retras pe un fotoliu dintr-o anexă, obosit de larma care se crease și, bineînțeles, de operațiile pe care le mai făcuse pînă atunci. Singurul lucru la care se gîndea era că, o dată penisul recuperat și operația începută, ritualul unei intervenții obișnuite avea să fie dat peste cap, nemaifiind nevoie să-i ceară asistentului său „Bisturiu!“, „Pensă!“ și așa mai departe. Va trebui doar să coasă, va fi un simplu croitor... Totuși, croitor e puțin spus, va fi de-a dreptul creator. Doctorul Bob Kenan a fost, în cele din urmă, întrerupt din gîndurile sale de sergentul William Tracey jr., care aducea, asudat de atîta alergătură, obiectul mult așteptat într-o batistă.

Cu jumătate de oră înainte ca sergentul William Tracey jr. să intre pe poarta spitalului, penisul lui John Wayne Bobbitt poposea pe caldarîm, printre picioarele trecătorilor. Au urmat cîteva secunde în care nimeni nu-și dăduse seama despre ce era vorba, apoi, deși în continuare nu știau ce se întîmpla, cîteva femei s-au pornit să țipe. Una dintre ele își ferea disperată picioarele, ca în prezența unor șobolani. O mamă a acoperit, cu poșeta, privirea curioasă a puștiului de lîngă ea. Un domn cu părul grizonat și-a scos ochelarii din buzunarul de la piept și și i-a potrivit strîmb pe nas. O doamnă a spus că trebuie să sune cineva la 911. Domnul Hauck, atras de larma din stradă și făcînd legătura cu urletele din apartamentul alăturat, a dat telefon la 911. Atras și el de larma mulțimii, sergentul William Tracey jr., care își făcea rondul pe strada 86, a coborît din mașină să vadă ce se petrece. În timp ce-și croia drum printre oamenii adunați, se auzea deja sirena ambulanței.

Cinci minute după aceea, targa cu John Wayne Bobbitt era introdusă pe ușa din spate a salvării. Fețele celor prezenți erau luminate, intermitent, în albastru și roșu. Mașina a plecat în

trombă, punându-și în funcțiune sirena, și lumea a răsuflat ușurată. Sărmanul bărbat trăia și se afla în afara oricărui pericol. Nu același lucru se putea spune însă și despre doamna Simpson, de la apartamentul 68, care atinsese, cu cuțitul, un fir neizolat. Singura care o vedea pe doamna Simpson, în acel moment, era fetița ei de zece luni; ea însă prefera să inspecteze în continuare spațiul din spatele frigiderului.

Deloc literatură

Am vrut să intitulez acest volum Deloc literatură – chestie la care am renunțat pînă la urmă. În primul rînd, nu era deloc un titlu comercial. Ce-i aia „deloc literatură“? Pe de altă parte, era o fandoseală inutilă: orice – o dată pus pe hîrtie – devine literatură. Na, c-am spus-o!

Table of Contents

[Deloc prefață](#)
[Formarea personalității](#)
[Poveste de la țară](#)
[Cu mama și cu tata la mare](#)
[La întoarcere](#)
[Întâmplări din clasa întâi](#)
[Iubirile școlare](#)
[Aurora](#)
[Păsările](#)
[Nepotul](#)
[Suferințele tânărului tată](#)
[Anexă](#)
[Deloc literatură](#)

Table of Contents

Deloc prefață	5
Formarea personalității	18
Poveste de la țară	53
Cu mama și cu tata la mare	64
La întoarcere	75
Întâmplări din clasa întâi	83
Iubirile școlare	98
Aurora	118
Păsările	136
Nepotul	146
Suferințele tânărului tată	154
Anexă	158
Deloc literatură	167